

År 2000 - 2009
Uppdaterad 2010-01-04

KRONOLOGI ÖVER FLYGET I SVERIGE

2000

♦ *En Air France Concorde havererar 25 juli strax efter start från Parisflygplatsen Charles de Gaulle och 113 personer omkommer, varav fyra på marken. En lossnad metallremsa från ett tidigare startat plan skär sönder Concordens däck och gummibitar slår hål i en bränsletank varefter brand utbryter. Detta är den första totalhaveriet med Concorde efter 24 år av framgångsrik reguljär trafik med typen.*

♦ *Det finska flygvapnet flyger Draken för sista gången 16 augusti.*

Företaget Gotlandsflyg bildas för att sälja lågprisresor till Gotland. Det har inga egna flygplan utan anlitar andra flygbolag såsom Golden Air.¹

Efter bildandet av Försvarets Helikopterflottilj kommer blivande helikopterförare att rekryteras direkt från värnplikten och åldern sänks från 30 år, som tidigare gällt i Armén och Marinen, till 23 år, som gäller i Flygvapnet.

En ny Sikorsky S-76A levereras till Norrlandsflyg AB i Gällivare att användas i ambulanshelikopterverksamheten.

Företaget Michael Savbäck AB startas och övertar agenturen för Eurocopter efter Karlebo Aviation AB.

2000, 12 januari: 50 man från det svenska frivilligförbandet F 19 i Finland under Vinterkriget firar 60-årsdagen av det första stridsuppdraget över den finsk-sovjetiska fronten i finska Lappland.

2000, 15 januari: Luftfartsverket föreslår att en ny flygplats byggs vid Hall på Södertörn istället för att Arlanda får ytterligare banor utöver den tredje som är under byggnad. Omkringboende protesterar och regeringen säger senare nej.

2000, 19 januari: Det första av SAS nya regionalplan Bombardier Dash 8-Q400 anländer till Kastrup. Planet är döpt till Huga Viking, en namn som tidigare förbehållits Boeing 747 Jumbojet.

2000, 30 mars: Riksdagen fattar beslut om den kraftigaste neddragningen av försvaret någonsin. Flygvapnet minskas till fyra flottiljer med stridsplan; F 17 Ronneby, F 7 Såtenäs, F 4 Östersund och F 21 Luleå. F 10 skall läggas ned senast sista december 2002 och F 16 Uppsala skall förlora sitt stridsflyg men sägs skall få Krigsflygskolan som ersättning och ev. skall signal- och radarspaningsflyget flyttas från F 17 Malmen till F 16 Uppsala. Flygvapnets Uppsalaskolor F 20 läggs ned. F 14 behåller markskolningen.

2000, 11 april: Efter mångåriga utvärderingar och förhandlingar undertecknas ett köpeavtal mellan SAS och Airbus Industrie. Köpet omfattar 10 fasta order på långdistansflygplanen Airbus A340-300 och A330-300, 12 fasta order på medeldistansflygplanet A321 samt ett antal optioner. Värdet av den lagda ordern uppgår till ca 15 miljarder kronor.

2000, 13 april: En AJS 37 vid F 10 flyger förbandets sista flygning med typen, helt rödmålad och utan nationalitetsmärken och märkt med 1:a divisionens spöksymbol samt texten "The show must go on".² Se även notis för 11 juni 2001.

2000, 1 maj: USA ökar noggrannheten i det allt viktigare navigeringssystemet GPS genom att ta bort den störsignal som hittills funnits för hindra "illasinnade" att använda systemet till fullo.

2001, 7 maj: Företaget HelikopterService AB startar reguljär trafik mellan Halmstad och Kastrup flygplats i Köpenhamn med en Aerospatiale 365 Dauphin helikopter. Företagets trafik mellan Malmö och Kastrup avbryts i juli.

2000, 2 juni: Företaget Osterman Helicopter AB köper Borlänge-företaget Heliflyg AB. Företaget behåller sitt namn men föredrar att kallas Osterman Heli.

2000, 17-18 juni: På Såtenäs firar F 7 sitt 60-årsjubileum med omfattande flyguppvisningar.

2000, 21 juni: Det beslutas att försvaret skall ställa speciella styrkor till förfogande för snabbinsatser utomlands, främst i Europa och dess närhet. För Flygvapnets del handlar detta internationella insatsförband SWAFRAP, Swedish Air Force Rapid Deployment Force om fyra AJS 37 för spaning och fyra TP 84 Hercules för transport med tillhörande basförband. År 2004 ersattes AJS 37 med JAS 39.

2000, 24 juni: En tysk Beechcraft Bonanza störtar nära Strömsnäs bruk i Småland varvid fyra personer omkommer. Troligen har piloten samtidigt med kraftig åskmolnsturbulens drabbats av så svåra akuta hjärtbesvär att han ej förmått kontrollera flygplanet.

2000, 1 juli: Mats Nilsson tar över som generalinspektör för flygvapnet ("CFV"). Företrädaren Jan Jonsson blir chef för OPIL, den operativa insatsledningen.

2000, 11 juli: Ryskt spaningsflyg baseras tillfälligt på F 16 för att fotografera militära objekt i det förtroendeskapande projektet "Open Skies". Sverige gör senare samma sak i Ryssland men med ryska plan.

2000, 24 juli-5 augusti: VM i precisionsflygning äger rum i Västerås som en del i KSAK:s 100-årsjubileum. Sverige erövrar andraplatser både individuellt och i lag.³

2000, 11 augusti: En HKP 10 Super Puma räddningshelikopter från Norrlands helikopterskvadron kolliderar med berget Kaskasapakte nära Kebnekaise vid försök att undsätta två bergsbestigare. De ombordvarande 3 besättningsmännen omkommer. Detta är den svåraste militära flygolyckan på tio år. De två bergsbestigarna samt markbunda fjällräddare undsätts senare av en norsk helikopter.⁴

2000, 14 september: Den gamla stationsbyggnaden, inklusive trafikledartornet, och hangar A, d v s den nuvarande terminalbyggnaden, på Bromma förklaras som byggnadsminne.

2000, 14 november: Ett arkiv med över 2200 av majoren och arkeologen Esse Ericssons flygfoton av skånska kulturmiljöer invigs vid universitetsbiblioteket i Lund.⁵

2001

♦ *Vid ett terrordåd 11 september i USA dödas drygt 3000 personer då fyra trafikplan kapas av islamistiska terrorister och två av dem flygs in i World Trade Center i New York vars två byggnader fullkomligt raseras. Ett annat av planen raserar en del av Pentagon i Washington. De världspolitiska konsekvenserna är genomgripande och för flyget innebär 11 september-händelserna ett stort avbräck. Kostsamma säkerhetsåtgärder införs världen över både på marken och i luften.*

♦ *Mot slutet av året upphör Trans World Airlines, TWA, efter 75 år att existera som flygbolag, sedan det köpts upp av American Airlines. Även anrika Swissair och Sabena går i graven under hösten.*

♦ *Ett ryskt trafikplan med 78 personer ombord på väg från Tel Aviv till Novosibirsk störtar den 4 oktober efter att ha träffats av en missil från en ukrainsk militärövning vid Krim.*

Antalet flygresenärer under året är totalt 24,3 miljoner (avresande och ankommande i utrikes flygtrafik och avresande i inrikes), varav 16,4 är utrikes resenärer, vilket innebär en svag minskning från föregående år.

Företaget HeliNord AB med huvudbas i Umeå startas. Företaget opererar med fyra Eurocopter Alouette III SA316B (varav en är IFR utrustad) och en Aerospatiale AS350 B-2 i svenska och norska fjällvärlden. Företaget har även en bas i Alta, Norge.

Helikopterföretaget Lufittransport AB bildas. Det är den svenska delen av norska Lufittransport AS som i sin tur ägs av Norsk Helikopter AS. Företaget är specialiserat på ambulanshelikopter verksamhet och opererar med fem helikoptrar. Under hösten köps Osterman Helis ambulansverksamhet i Stockholm och Östersund.

Det norska företaget Helicopter Transportation Group köper HelikopterService AB.

Företaget Berguven Aero AB startas i Borlänge.

Polisens sista Bell 47G4 pensioneras och flyttar till Polisens Tekniska Museum vid Sörentorp utanför Stockholm.

Försvarets helikopterflottilj gör sig av med sina HKP 3C och HKP 5B.

2001, 6 januari: Efter tankning av bränsle under kalkspridning över sjön Sör-Mesjön, nordväst om Örnsköldsvik i Västernorrlands län, startar en Aerospatiale AS 350 B2 helikopter för att i ett högervarv flyga in mot lastningsplatsen och hämta nästa fyllda kalkbehållare. På ungefär 30 m höjd stannar motorn och föraren nödlandar på en skogsväg. Sättningen blir hård och med viss fart framåt så helikoptern hasar ned i ett dike och tippas över på höger sida. Förarens ena ben kläms fast men han lyckas ta sig ur helikoptern som strax därpå fattar eld och till stor del brinner upp. Föraren skadas endast lindrigt.

2001, 17 januari: Under sökande i mörker efter en saknad skridskoåkare på sjön Kåsjön, Partille i Västra Götalands län landar en Bell 206L-1 helikopter vid stranden för att ta ombord en hundpatrull. Vid starten känner föraren att huvudrotorn träffar några grenar men uppfattar trädkontakten som lätt och märker inget onormalt i helikopterns manövrering. Efter en senare landning genomförs en visuell kontroll av helikoptern och då upptäcks att huvudrotorbladen är så skadade att det är olämpligt att fortsätta flygningen.

2001, 16 februari: 10 nya elever utexamineras från flygvapnets flygskola, som nu är förlagd till F 10.

2001, 16 februari: Filmen ”Så vit som en snö” om aviatriken Elsa Andersson och i regi av Jan Troell har premiär. Amanda Ooms spelar Elsa och i övriga roller kan man se bl a Rikard Wolff, Björn Granath, Björn Kjellman, Stina Ekblad samt Shanti Roney. Filmen fick över lag mycket goda omdömen. I flygscener medverkar Mikael Carlson med Tummelisa och Thulin/Bleriot medan en Tiger Moth maskerats till en Albatros.⁶

2001, 21 februari: Under inflygning för landning med en Bell 206L-1 helikopter vid Mo, ca 5 km norr om Ockelbo i Gävleborgs län, hakar helikoptern fast i en lina på en kraftledning, tippas framåt och slår ned i marken knappt 20 m från kraftledningen. Föraren skadas allvarligt och skadorna på helikoptern är betydande.

2001, 24 mars: Efter landning med en ambulanshelikopter Sikorsky S-76A++ på ett snötäckt fält vid Tierps vårdcentral i Uppsala län bedömer befälhavaren att platsen är olämplig. Andreföraren rekognoserar parkeringsplatsen framför vårdcentralens ambulansintag och ger positivt tecken till befälhavaren som då hovrar dit. Just innan hjulen tar mark känner befälhavaren en lätt vibration i helikoptern. Vid yttre kontroll av helikopter och omgivning konstateras att stjärtrotorn kolliderat med några trädgrenar i anslutning till parkeringsplatsen.

2001, 23 mars: Den ryska rymdstationen Mir störts efter 15 år i rymden. De delar som inte förintats i atmosfären faller i Stilla Havet mellan Chiles och Nya Zeelands kuster.

2001, 1 april: Den sista flygningen inom Försvaret med SK 61 äger rum. Ett antal kommer ett tag att flyga vidare på Trafikflygarhögskolan med civil registrering.

2001, 7 maj: Efter parkering av en Aerospatiale AS 350 B2 helikopter på en landningsvagn på Vidsel flygplats i Norrbottens län hovrar föraren upp för att korrigera parkeringen. Höger landställ fastnar i vagnen och när det sedan lossnar börjar helikoptern gira åt vänster. Föraren ansätter höger sidoroder men upplever att giren inte hejdas och misstänker då ett fel i stjärtrotorsystemet. Efter ett halvt varv sätter föraren ned helikoptern på marken. Vid nedslaget knäcks bakre fjäderben och landställsskidan på höger sida så att helikoptern välter och lägger sig på sidan. Föraren skadas lindrigt och betydande skador uppstår på helikoptern.

2001, 8 maj: Jørgen Lindegaard efterträder Jan Stenberg som VD för SAS. Han blir den förste dansk på denna post. En ny koncernstruktur och ledningsorganisation presenterades även.

2001, sommaren: Ett engelskt filmteam besöker under sommaren F 10 samt flygdagarna i augusti i Uppsala för att dokumentera det 75-årsfirande flygvapnet för ett inslag i serien ”Air Show World” i Discovery Channel. (blev det något?)

2001, 9-10 juni: Flygdagar ordnas i Karlsborg på gamla F 6 av Eskilstuna Flygmuseum i samarbete med Karlsborgs Turistbyrå.⁷

2001, 11 juni: Sista flygningen med en av F 10:s AJS 37 Viggen inför publik äger rum. Flygplanet är helt rödmålat och med 1.div/F 10 ”spök-märke” samt försett med texten ”The show must go on”. Flygningen startade på förmiddagen i Karlsborg (f d F 6) och gick sedan över hemmabasen F 10 samt F 17 innan landning skedde på Malmen. Förare var löjtnant Jussi Halmetoja. Se även notis för 13 april 2000

2001, 20 juni: FMV och Agusta S.p.A undertecknar avtal om leverans av 20 Agusta A 109-helikoptrar, version LUHS (Light Utility Helicopter System). Svensk beteckning är HKP 15.

2001, 27 juni: Norrlandsflyg AB får ett ambulanshelikopterkontrakt med Västra Götalands Läns Landsting.

2001, 1 juli: Denna söndag firas flygvapnets 75-årsdag i Stockholm med en ceremoni i flygvapnets Minneshall i ämbetsbyggnaden Tre Vapen på Gärdet i Stockholm samt med en överflygning av stadens centrala delar.⁸

2001, 18 juli: EU-kommissionen dömer flygbolagen SAS och Maersk att böta sammanlagt 484 miljoner kronor för otillåtet samarbete. Detta ledde bl a till att SAS vice VD avgick och, senare, hela styrelsen 17 sept.

2001, 2 augusti: Polisens första Eurocopter EC 135P2 av sju beställda anländer till Tullinge flygplats. Den förstörs ett halvår senare vid en svår hangarbrand där.

2001, 25-26 augusti: Flygvapnet firar sina 75 år i dagarna två på F 16 med tillsammans 150.000 besökare. Förutom flygvapnets egna plan, däribland några speciellt målade, förekom många gästande flygplan och uppvisningsgrupper från andra länders flygvapen. Ett referat finns i SFT nr 5/2001.

2001, 30 augusti: Under nödländningsövning med en Hughes 369E helikopter på Stormyren, ca tre km norr om Klimpfjäll i Västerbottens län, blir sättningen så hård att huvudrotorn sviktar ned och slår av stjärtbommen. Inga personskador men betydande skador uppstår på helikoptern.

2001, september: Norska företaget Norwegian Air Shuttle AS och dess dotterbolag Lufttransport AS köper Osterman Helis EMS-helikopter verksamhet i Stockholm och Östersund. I köpet ingår också två Eurocopter EC 135 och en Aerospatiale AS 365 Dauphin helikoptrar. (EMS står för Emergency Medical Services.)

2001, 1-2 september: Botkyrka Flygklubb arrangerar flygdagar på Tullinge flygplats, f d flottiljen F 18.⁹

2001, 3 september: Två personer, elev och instruktör, omkommer vid en flygolycka med en Piper PA-28 nära Björkviks flygplats under en lågflygningskurs inom Frivilliga Flygkåren.

2001, 7 september: Efter landning med en Agusta-Bell 204B helikopter på den så kallade ångbåtsbryggan på Fjäderholmarna i Stockholms län lämnar föraren sin plats för att assistera avstigande passagerare. När fem passagerare stigit av tycker föraren att helikoptern börjar ”hoppa” och beordrar de återstående tre att stanna kvar i helikoptern och återtar snabbt sin förarplats. Han drar på till full motoreffekt och försöker lyfta men helikoptern tippas bakåt över kajkanten och stjärtrotorn slår i vattnet. Han lyckas därefter få helikoptern att lyfta några meter men den börjar då rotera åt höger. Föraren sätter ned helikoptern på vattnet och han och de tre passagerarna lyckas ta sig ut. En nionde passagerare, på platsen till vänster om föraren, följer helikoptern till botten och omkommer.

2001, 17 september: SAS styrelse avgår som en följd av EU-domen för otillåtet samarbete med Maersk Air. SAS överklagar bötesbeloppet, 360 miljoner kronor. Vidare aviserar företaget ett besparingsprogram, föranlett av att resandet minskat kraftigt efter terrorattackerna i USA.

2001, 26 september: FMV och NHI (NATO Helicopter Industries) undertecknar avtal om leverans av 18 NH 90-helikoptrar, version TTH (Tactical Trooptransport Helicopter) med 24 cm förhöjd kabin och utrustade med ledningssystem från SAAB. Svensk beteckning är HKP 14.

2001, 29-30 september: Boken ”Linjeflyg – Från start till landning” (Allt om Hobbys Förlag), skriven av Michael Sanz, utses vid den årliga Flyglitteraturträffen på Malmen till Årets svenska flygbok 2001. Boken skildrar det svenska inrikesflygets historia från flygbolaget Linjeflygs start 1957 till dess uppgång i SAS 1992.

2001, 30 september: Johannes Thinesen, 84 år och svensk och dansk flygjournalistisk nestor, får KSAK:s guldmedalj.

2001, oktober: SAS tillåts av det norska konkurrensverket att köpa det norska flygbolaget Braathens, men dotterbolaget Malmö Aviation ingår ej i köpet.

2001, 6 oktober: Posten ger ut en serie om sex frimärken med flygmotiv, ritade av Thorsten Fridlizius. De är efterlängtrade, eftersom det var länge sedan flyg förekom som motiv på svenska märken. Ett av märkena tillägnas 100-årsjubilerande KSAK.

2001, 8 okt: Den svåraste olyckan i SAS historia inträffar på morgonen på Linate-flygplatsen i Milano då SAS MD-87 SE-DMA ”Lage Viking” med linjenummer 686 till Köpenhamn under starten efter ca 1.500 meters

rullning kolliderar med en tyskregistrerad Cessna Citation som kört fel i den täta dimman på den dåligt skyltade flygplatsen. Alla 104 passagerarna och hela besättningen om 6 personer omkommer, liksom de fyra i Cessna-planet och 4 personer på marken. Av de omkomna 118 personerna var 23 svenskar.¹⁰

2001, 24 oktober: Le Caravelle Clubs Caravelle SE-DAI blir första flygplan ut på Arlandas nya bana vid en taxning på uppdrag av flygplatsens elavdelning. Banan invigs högtidligen i slutet av maj nästa år och tas i bruk efter ytterligare ett knappt år i april 2003.

2001 november: Arlanda flygmuseum stängs för allmänheten när sponsorerna ej anser sig kunna bära kostnaderna. Genom behjärtansvärda frivilliga insatser och stöd från Luftfartsverket kan de flesta av utställningsföremålen bevaras på plats i gott skick och under ordnade förhållanden.¹¹

2001, 7 november: SAS går ekonomiskt dåligt och man presenterar ett sparprogram på 3,5 miljarder på årsbasis. Vid en extra bolagsstämma väljs också sex nya ledamöter in i styrelsen. (Se notis för 17 september.)

2001, 20 november: Vid den årliga konferensen "Flyg med framtid" erhåller Mikael Carlson KSAK:s guldmedalj för sina många insatser för svenskt flyg.

2001, 23 november: De ungerska och svenska försvarsministrarna undertecknar en avsiktsförklaring att Ungern skall hyra 14 JAS Gripen av Sverige.

2001, 26 november: Luftfartsverket varslar 150 anställda på Arlanda om uppsägning på grund av minskad trafik, bl a på grund av terrordåden 11 september i New York.

2001, 1 december: Lufttransport AB tar över ambulanshelikopterverksamheten i Stockholm och Östersund.

2001, 6 december: Författarinnan Lotta Lotass erhåller Aftonbladets litteraturpris 2001 för sin andra bok, "Aerodynamiska tal". Hon är även verksam som kulturskribent i bl a Dagens Nyheter och behandlar då ofta i essäform upp flyg och flygares drivkrafter.

2001, 12 december: Under inflygning för landning med en McDonnell Douglas 369C helikopter i Vuolda, ca 20 km norr om Arjeplog i Norrbottens län, träffar helikopterns stjärtparti en kraftledning och börjar rotera. Föraren minskar motoreffekten, helikoptern förlorar då höjd, slår i marken och träffar en bil. Föraren får en kotkompression och helikoptern får omfattande skador på stjärtbom, stjärtrotorblad och landställ. Bilen får diverse plåtskador och två av tre ledningar på kraftledningen klipps av.

2001, 18 december: Två asylsökande egyptier skickas enligt regeringens beslut till Egypten sedan de misstänkts för terrorism. De flygs från Bromma med ett flygplan som chartrats av amerikanska myndigheter. Ivägskickandet, bakom vilket stått amerikanska önskemål, blir senare föremål för utredningar samt diskussion och ifrågasättande i media.

2001, 23 december: Det nya flygledartornet i Arlanda tas i bruk. Byggnaden har ritats av den kände arkitekten Gert Wingårdh. Byggnaden är 83 meter hög och visar sig inte vara helt fri från svajningar.

2002

♦ *Ett bahreinregistrerat fraktplan och ett baskiriskt trafikplan kolliderar 1 juli över Überlingen i sydligaste Tyskland varvid alla 71 ombordvarande omkommer.*

♦ *Den amerikanske äventyraren Steve Fossett lyckas under senare delen av juni flyga jorden runt ensam med ballong*

F 10 läggs ned vid årets slut.

Enligt en sammanställning gjord av FN över länders vapenarsenal, har Sverige i början av året 323 stridsflygplan, vari då inräknats drygt 100 st SK 60.

Antalet flygresenärer under året är totalt 22,5 miljoner (avresande och ankommande i utrikes flygtrafik och avresande i inrikes), varav 15,3 är utrikes resenärer. Detta innebär en minskning av hela 8 procent från föregående år, en följd av terrordådet 11 september 2001.

Under året upptäckte skogsbrandsflyget 265 bränder. Det statliga stödet uppgick till 8,3 miljoner kr. Detta var det sista året med statligt stöd. (Stöd började dock åter ges 2007.)

Inom privatflyget omkommer tre personer under 2002.

Under våren ersätter Lufttransport AB den tidigare använda Bell 212 med en Eurocopter EC 135T2 i Stockholm.

2002, 7 januari: SAS gör sin sista reguljära tur med McDonnell-Douglas DC-9 efter att typen använts i 35 år.

2002, 14 januari: Norrlandsflyg AB startar sin ambulanshelikopter verksamhet för Västra Götalands län, baserad på Göteborg City Airport (Säve). Man använder en Sikorsky S-76A som senare under året ersätts med en ny.

2002, 17 januari: F 21 i Luleå utrustas med en division JAS 39 Gripen.

2002, 24 januari: Norska företaget Norwegian Helicopter Transportation Group köper Osterman Helicopter AB.

2002, 29 januari: Arlandas pir F, en del av terminal 5, öppnas.

2002, 7 februari: En brand i Polisflygets hangar på Tullinge flygfält utbryter vid tvåtiden på natten. Hangaren brinner ned fullständigt och den först levererade EC 135P2, två Bell 206L samt ett Cessna-plan förstörs.

2002, 22 mars: Under nödlandningsövning med en Enstrom F-28C helikopter på sjön Limmaren, strax sydost om Norrtälje/Mellingeholm flygplats i Stockholms län, brister isen. Vid försök att hovra upp fastnar landställsskidornas framkant under iskanten så att helikoptern tippar framåt, huvudrotorn slår i isen och helikoptern blir okontrollerbar. Helikoptern slår ned i vaken som bildats och sjunker. Lärare och elev lyckas ta sig ut men har stora svårigheter att ta sig upp ur vaken.

2002, 28 mars: Efter landning med en Aerospatiale AS 350B helikopter på en inhägnad och asfalterad plan i Kalix i Norrbottens län, lämnar föraren sin plats för att hjälpa passageraren att lasta ur bagaget. På planen har bildats en tunn isbeläggning som så reducerar friktionen att helikoptern börjar gira åt höger när förare och passagerare stigit ur. Efter ett kvarts varv träffar stjärtrotorn ett pumpaggregat. Omfattande skador uppstår på stjärtrotor, stjärtbom och styrsystem.

2002, 4 april: Mustangen Gul Kalle ferryflygs till England där Fighter Collection i Duxford har köpt planet. Planet kom till Sverige 1986 och har glatt många under sina år här. Höjda försäkringspremier och andra kostnader har gjort det ekonomiskt omöjligt att operera planet från Sverige.

2002, 17 april: SAS presenterar i ett pressmeddelande detaljerna i ett stort neddragningsprogram. Bland annat avses 13 destinationer upphöra på grund av bristande lönsamhet. Man räknar med att spara omkring 2 miljarder kronor, dvs hälften av det långsiktiga sparprogram ledningen tidigare aviserat.

2002, 25 april: Lågprisflygbolaget Goodjet startar sin verksamhet. I konceptet ingår att bedriva trafik med inhyrda plan, till att börja från Göteborg-Landvetter till Paris och Nice, och senare på andra sträckor och även inrikes sådana. Företaget, den första svenska lågprissatsningen och mer av en researrangör än ett flygbolag, gick i konkurs i december.¹²

2002 maj: På Luftfartsverkets flygplatser var antalet passagerare under månaden 2.545.900, en minskning med hela 12 % från maj 2001.

2002 maj: Staten upphandlar genom Rikstrafiken ett antal flyglinjer mellan Arlanda och orter i övre Norrland och Värmland. Upphandlingen gäller från hösten.

2002, 8 maj: MyTravel Airways blir det nya namnet på det som en gång var Premierair. Bakom står som under de senaste åren en stor brittisk researrangör.

2002, 8 maj: Tre svenskar på semesterresa med ett privatplan omkommer i en dåligt-väderolycka i Slovenien.

2002, 14 maj: SAS styrelse beslutar om en ny koncernstruktur och styr- och ledningsmodell. I samband härmed meddelar vice koncernchefen Marie Ehrling att hon lämnar bolaget.

2002, 18 maj: Ett segelflygplan havererar under inflygning för landning på Älleberg varvid den kvinnliga eleven omkommer och läraren blir svårt skadad.

2002, 29 maj: Arlandas tredje bana, 01R/19L invigs av kronprinsessan Victoria. Ett SAS-plan taxar genom kaskader av blått och gult vatten. Man passar också på att fira flygplatsens 40-årsjubileum. Banan beräknas kunna tas i bruk till hösten men det blir först i april 2003.

2002, 29 maj: Under flygprov med en Schweizer 269C helikopter på Östersund/Optands flygplats i Jämtlands län slår helikoptern så hårt i marken i samband med fingerat motorstopp under start att huvudrotorn träffar stjärtbommen som slås av. Flyginspektör och förare får lindriga skador och omfattande skador uppstår på helikoptern.

2002, 1 juni: Ett Sverige-lokaliserat flygbolag Transair inleder sin verksamhet. Det är brittisktägt och har inget att göra med det svenska bolaget Transair som var verksamt 1950-1981. Bolaget går i konkurs i samband med Goodjets konkurs i slutet av året.

2002, 1 juni: Företaget Norrlandsflyg AB startar Sveriges första civila SAR-helikopterverksamhet med en Sikorsky S-76C helikopter i Sundsvall. (SAR står för "Search And Rescue".)

2002, 1-2 juni: 340 flygplan deltar i EAA:s Fly-in på Barkarby. Ett av dem är britten Peter Holloways Miles Falcon som erhåller svensk Flyghistorisk Förenings nyinstiftade pris för det plan som bäst bevarar svensk flyghistoria. G-AEEG flög i Sverige 1936-1961 som SE-AFN och var inhyrd av flygvapnet under beredskapen.

2002, 13 juni: En minneshögtid hålls i Stockholm för att hedra den på dagen för 50 år sedan nedskjutna DC-3:ans besättning. En överflygning äger också rum med Flygande Veteraners DC-3 "Daisy" följd av fyra Gripenplan.

2002, 14 juni: Sverige får sin fjärde Gripen-flottilj, F 17 i Kallinge. 121 av 204 beställda plan har levererats vid månadens slut.

2002, 20 juni: I samband med ett informellt studiebesök på F 16 den 20 juni 2002 gör föraren i en startande JA 37 en överflygning av besökarna som stod på en kulle vid sidan av startbanan. Överflygningen sker på så låg höjd att åtta personer på marken skadas, tre av dem allvarligt.¹³

2002, 1 juli: Som ny chef för Försvarsmaktens Helikopterflottilj tillträder överste Mats Westin.

2002, 6 juli: Norra Smålands Flygklubb firar 40 år som klubb och även 90 år av flyg på Ränneslätt i Eksjö.

2002, 9 juli: Charterflygbolaget Transjets tillstånd dras in vilket medför att tusentals passagerare med bokade semesterresor blir strandsatta eller går helt miste om sin resa. Researrangören Aer Olympic går i konkurs och ägaren blev senare dömd för ekonomiska oegentligheter. Debatten om orsak och verkan blev högljudd.

2002, 12 juli: Ett SAS-plan utsätts för ett rån på Arlanda. Bytet blir 44 miljoner kronor, ett av de största bytena i svensk kriminalhistoria. Ännu drygt 5 år senare har ingen kunnas dömas för brottet.

2002, 10 augusti: Kräftstjärtsvängen i Siljansnäs samlar rekordmånga deltagare, omkring 200 flygplan.

2002, 14 augusti: JAS 39C Gripen flyger för första gången.

2002, 28 augusti: En elev under utbildning för privatflygcertifikat, helikopter, havererar vid landning med en Robinson R22 Beta på Stockholm/Bromma flygplats efter en ensamflygning. Helikoptern får omfattande skador medan eleven endast erhåller lindriga skador.¹⁴

2002, 1 september: Företaget Norrlandsflyg AB startar sin andra SAR-helikopterverksamhet med en Sikorsky S-76C helikopter i Visby.

2002, 4 september: En sista familjedag ordnas för anställda vid Ängelholms garnison inför flottiljens nedläggning vid det kommande årsskiftet. Flottiljens resurser, som ägnas utbildning på JAS 39 Gripen och Flygskolan, räckte tyvärr inte till för en publik flygdag.

2002, 28-29 september: Vid årets Flyglitteraturträff på Malmen röstas Mikael Forslunds bok om J 11 fram som årets flygbok.

2002, oktober: Försvarets Helikopterflottilj får den första av två inhyrda Agusta A109C Power helikopter.

2002, 28 november: Erik Bratt tilldelas KSAK:s förtjänstmedalj i guld. Vid tillfället var Bratt, född 1916, Sveriges äldste aktive motorpilot. Han tog certifikat 1937. Vidare tilldelas Marie Ehrling, tidigare vice koncernchef i SAS, tidningen Flygrevyns utmärkelse "Vingpennan" för sin mänskligt stödjande insats i samband med den svåra Linate-olyckan.

2002, 1 december: Den militära ambulansverksamheten med HKP 11 i Lycksele upphör. EMS-helikopter verksamheten för Västerbottens län övertas av företaget Lufttransport AB med en Aérospatiale AS 365N2.

2002, 6 december: Försvarsministern meddelar vid en riksdagsdebatt att stöd till skogsbrandflyg inte kan anses vara ett statligt ansvar och därför inte kommer att fortsätta ges under 2003. I några län och kommuner kom sådan bevakning att finansieras på annat sätt.

2002, 20 december: Helikopterservice AB flyger sista turen Helsingborg-Kastrup. Linjen öppnades 1985. Genom åren har mer än 652.000 personer flugits på bolagets tre förbindelser till/från Kastrup (Malmö, Helsingborg och Halmstad). Företaget går upp i Osterman Helicopter AB.

2003

◆ *British Airways gör sin sista reguljära flygning med en BAC/Sud Aviation Concorde på sträckan New York – London 24 oktober.*

◆ *Det beslutas i november att den libyske säkerhetsagenten Abdelbaset Ali Muhammed som dömts för Lockerbieattentatet 1988, skall tillbringa minst 27 år i fängelse innan han får ansöka om nåd, beslutade domare i Skottland. Han hade befunnits skyldig till mord på 270 personer.*

Under hösten börjar byrån för luftfartssäkerhet inom EU, European Aviation Safety Agency (EASA) med säte i Köln, officiellt sin verksamhet. EASA har ansvaret för allt regelarbete för luftfarten vilket innebär att många svenska föreskrifter i BCL (Bestämmelser för Civil Luftfart) kommer att ersättas med sameuropeiska bestämmelser, så kallade Joint Aviation Regulations, JAR.

Försvarets Helikopterflottilj gör sig av med sina sista HKP 6B.

Antalet flygresenärer under året 2003 blir totalt 21,7 miljoner (avresande och ankommande i utrikes flygtrafik och avresande i inrikes), varav 15,0 miljoner var utrikes resenärer. Detta innebär en minskning av ca 3,5 procent från föregående år. Antalet resenärer på landets flygplatser blir således under året ca 28,4 miljoner.

Helikopterföretaget Lufttransport AB utrustar besättningen i ambulanshelikoptern i Lycksele med NVG, Night Vision Goggles.

2003, januari: Norska företaget Norwegian Helicopter Transportation Group köper Airlift Helicopter Sweden AB och dess Aérospatiale AS 350B3 helikopter. Företaget slås samman med det tidigare köpta Osterman Helicopter AB.

2003, 1 januari: Jan Andersson blir ny generalinspektör för flygvapnet ("CFV"). Företrädaren Mats Nilsson har för en månad sedan övertagit posten som chef för krigsförbandsledningen i Försvarsmaktens Högkvarter.

2003, 27 januari: Under flygning från Berga till Malmen kolliderar en HKP 4B med vattenytan c:a 8 km nordnordost om Studsviks kärnkraftverk i Södermanlands län. Endast smärre plåtskador uppstår.¹⁵

2003, 30 januari: Vid skolflygning med en helikopter, Schweizer 269C, på Pite/Långnäs flygplats i Norrbottens län, sätts helikoptern ned i snön. Då sjunker det vänstra landstället ner mer än det högra varvid helikoptern först börjar luta och sedan glida åt vänster. När föraren lyfter stigspaken välter helikoptern åt vänster och huvudrotorn slår i marken. Helikoptern får omfattande skador men inga personskador uppstår.

2003, 3 februari: Ungern beslutar att efter den tidigare överenskomna inhyrningen av 14 plan av typ Saab JAS 39 Gripen under tio år 2006-2016 därefter köpa dessa plan. Planen blir dessutom av en mer utvecklad version än vad som tidigare diskuterats.

2003, 18 mars: Ett förslag från regeringens s k Stockholmsberedning om tillsättande av en kommission för en ny flygplats i södra delarna av Storstockholm överlämnas till infrastrukturminister Ulrika Messing.¹⁶

2003, 25 mars: Under räddningsövning på Bottensjön utanför Karlsborg havererar en HKP 11 i en isvak. Helikoptern slår runt och sjunker till botten. En person omkommer.¹⁷

2003, 30 mars: SAS introducerar ett s k lågpriskoncept kallat "Snowflake".

2003, 4 april: Irländska Ryanair öppnar ett antal nya linjer ut i Europa från Skavsta vid Nyköping. Nyköpingsbon och tillika landets utrikesminister Anna Lindh inviger.

2003, 17 april: Arlandas tredje bana tas i bruk på skärtorsdagen. En MD-80, med Claes Helgstrand och Mikael Carlson i cockpit, gör en timslång rundflygning, något guppig på den låga höjden, med bl a kringboende och andra inbjudna som passagerare. SFF:s spotterpaviljong invigs samma dag.

2003, 18 april: Polen skriver avtal om inköp av F-16-plan från USA. Detta väcker irritation och besvikelse hos Saab, britisk och fransk flygindustri samt även på politisk nivå i Europa eftersom man väntat sig att en blivande EU-medlem skulle välja en leverantör inom EU.

2003, 22 april: Kullaflyg, ett nytt lågprisbolag närstående Gotlandsflyg, startar trafik mellan Ängelholm och Stockholm. Linjen flygs av Golden Air.¹⁸

2003, 9 maj: Flygbolaget Viking Airlines, bakom vilket står en svensk flygare Michael Carlsson, erhåller trafik tillstånd. Företaget kom att de närmaste åren bedriva chartertrafik och viss reguljär trafik på linjer utanför Sverige.

2003, 29 maj: På Kristi Himmelfärdsdag invigs under högtidliga former den nybyggda startbryggan på Älleberg. Någon gummirepsstart blir det tyvärr ej.

2003, 29 maj: En flyguppvisning i Karlstad orsakar oro och viss panik när vissa avsedda ljudeffekter uppfattas som tecken på en allvarlig olycka.

2003, 31 maj: Pierre Holländer omkommer vid en uppvisning med sin Ryan NYP-replika i Coventry då en svetsfog i landstället/vingstöttan brister.

2003, 5 juni: Vid landning med en MBB BK117B-2 ambulanshelikopter på helikopterflygplatsen vid Universitetssjukhuset i Linköping, skapas en så kraftig turbulens från helikopterns rotor att en kvinna, som kommer gående utanför flygplatsen, slås omkull och får en fraktur på lårbenet.

2003, 7-8 juni: EAA håller sin stora årliga fly-in på Barkarby, där även alla nyheter på allmänflygmarknaden visas upp. SFF:s vandringspris gick till en av Håkan Wijkander och Benedikt Olafssen restaurerad Klemm 35, SE-BPT, i FV-färger.

2003, 10 juni: Vraket efter den 1952 nedskjutna signalspanande DC-3:an, Tp 79 nr 79001, upptäcks på en sonarbild av erfarna vrakletare med hjälp av företaget AB Dykteknik och sökfartyget Triad ca 31 sjömil öster om Gotska Sandön efter ett flerårigt sökarbete som finansierats privat och letts av Anders Jallai. Efter en närmare besiktning med en fotograferande dykrobot offentliggörs fyndet 18 juni. Det beslutas senare om en officiellt finansierad och organiserad bärgning vilken påbörjades under hösten.¹⁹

2003, 14 juni: En stor flygdag anordnas i Luleå av flygvapnet, Midnight Sun AirShow.

2003, 16 juni: En HKP 10 från 5. helikopterskvadronen, H 92, från Säve, räddar en seglare som fallit överbord några kilometer ut i havet mellan Falkenberg och Halmstad.

2003, 21 juni: Flygbolagen Skyways och Swedline tar över flygtrafiken till Lappland från Stockholm från ett danskt bolag.

2003, 26 juni: Botkyrka Flygklubb får fortsätta använda Tullinge-fältet t o m 30 september 2004 efter en förlikning i domstol. Klubben har länge stått under hot från statliga och lokala intressen som vill bebygga fältet.

2003, 26 juni: GFU omgång 21 tar examen vid Flygskolan på Ärna och 6 elever erhåller flygförarmärke m/36 av Flygvapeninspektören generalmajor Jan Andersson ("CFV").

2003, 27 juni: Polisens säljer sin sista Bell 206L. En Bell 206B behålls för pilotutbildning.

2003, 1 juli: Flygskolan är nu etablerad vid Malmen i Linköping där den inledande flygutbildningen av flygvapnets stridspiloter från och med nu kommer att bedrivas. Flygskolan kommer att ingå som en enhet i Blekinge Flygflottilj, F 17.²⁰

2003, 14 juli: Åke Svensson efterträder Bengt Halse som VD och koncernchef för Saab. Han har tidigare varit chef för Saab Aerospace.

2003, 19 juli: Nya europeiska säkerhetsbestämmelser för flygplatser träder i kraft. Dyra ombyggnader blir följden och bl a måste staket byggas om. Flygjournalisten Bo Sehlberg demonstrerar senare åskådligt, några veckor före sin bortgång 29 januari 2004, hur lätt staketen trots detta kan forceras.

2003, 24 juli-1 augusti: EM i Advanced Aerobatics hålls för första gången i Sverige. Platsen är Karlsborg. En så kallad Freestyle-tävling hålls i anslutning här till där svenskan Gabor Varga segrar med en Jak 55.

2003, 16 augusti: På en flygdag i Östersund visas lufttankning mellan två Panavia Tornado IDS från det tyska marinflyget. Det var första gången i Sverige som lufttankning visas inför publik.

2003, 20 augusti: Flera flygorganisationer protesterar i Kungsträdgården i Stockholm mot hotet mot småflyget och nedläggning av dess flygplatser.

2003, 21 augusti. F d krigsflygfält 16 i Brattforsheden i Värmland blir officiellt förklarat som kulturresevat av landshövding Kerstin Wallin. Bland annat deltar B 17 "Blå Johan".

2003, 1 september: Försökscentralen, FC, på Malmen fyller 70 år, och uppvaktas av kommun och industrirepresentanter. En fyrgrupp Gripen flyger en *Missing Man*-formation för att hedra dem som omkommit i tjänst vid FC, som burit andra namn genom tiderna.

2003, 12 september: Länsstyrelsen i Stockholm förbjuder överflygning av Upplands-Väsby vid inflygning till den nya banan 01R av miljöskäl. Detta är början på en lång konflikt. Vid anläggningen av banan hade man förutsatt att nya inflygningsnavigeringssystem kunnat tas i bruk som medgav "sned" inflygning, men dessa system har försenats.

2003, 16 september: Två av flygvapnets JAS 39 Gripen kommer till USA efter en flygning över Atlanten. Det är första gången svenska stridsflygplan flyger till USA, där de skall visas upp för expertis.

2003, 8-19 september: 1. helikopterskvadronen i Boden deltar med tre HKP 9 i övningen Nordic Peace 2003 med basering på Piikajärvi flygfält i Finland. I övningen deltar också Finland med fyra MI-8 och tre MD 500 och Norge med fyra Bell 412 SP.

2003, 24 september: En Eurocopter EC 120B, som landat på kalvfället väster om Glensjön i Jämtlands län för att hämta last, välter och får omfattande skador. Inga personskador uppstår.²¹

2003, 28 september: Den av Rymsbolaget åt ESA utvecklade månsonden SMART-1 skjuts upp från rymdbasen i Franska Guyana.²²

2003, 1 oktober: Företaget Lufttransport AB övertar EMS-helikopterverksamheten för Uppsala Akademiska Sjukhus med en ny Aerospatiale AS 365N2 helikopter som levereras den 20 december.

2003, 4-5 oktober: Flyglitteraturträffen hålls för 21:a året under ledning av Stig Kernell m fl i Flygets Hus på Malmen. Till årets flygbok utses "Bortom horisonten - svensk flygspaning mot Sovjetunionen 1946-1952" av Lennart Andersson och Leif Hellström.

2003, 19 oktober: Den 1952 nedskjutna DC-3:ans vänstra vinge bärgas av marinens ubåtsbärgningsfartyg Belos efter ingående förberedelser.

2003, 24 oktober: Under övning i lågflygning omfattande kontur- och terrängflygning söder om Niemisel i Norrbottens län kolliderar en HKP 6 med ett eller flera träd. Helikopterns frontparti och vänster vindruta skadas men föraren lyckas landa på ett närbeläget fält.

2003, 30 oktober: En stor luftrumsförändring genomförs i sydsverige. Bl a upplöses det stora Malmö TMA och ersätts av ett antal mindre TMA (TerMinal Area), inklusive ett förminskat Malmö TMA.

2003, 1 november: Ett nytt flygledartorn tas i bruk på Bromma. Det gamla är tillsammans med terminalbyggnaden byggnadsminnesförklarat.

2003, 18 november: En HKP10 från femte helikopterskvadronen, Säve havererar öster om Rörö nordväst om Göteborg strax före en vinschövning med Sjöräddningssällskapets kryssare Märta Collin. Besättningens två piloter, en navigatör, en färdmekaniker, en värnpliktig ytbärgare och en teknikerelev omkommer. En värnpliktig ytbärgare överlever. Statens haverikommission kan senare inte finna något som tyder på att ett tekniskt fel inträffat eller bidragit till olyckan. Olycksorsaken kunde inte fastställas.²³

2003, 19 november: Ballongfararen Per Lindstrand tilldelas Carl August Wicander-medaljen. Han har bl a flugit över Atlanten, Stilla havet samt försökt flyga jorden runt. Han leder utvecklingen inom ballongområdet genom sin fabrik i England.

2003 december: Posten beslutar avveckla Falcon Air. Postflygverksamheten skall under en övergångsperiod överföras till ett privat ägt bolag.²⁴

2003, 6 december: Utställningen av Saab-flygplan invid E 4:an förbi Linköping förnyas genom att upprustade exemplar av Tunnan och Lansen kommer på plats. Senare kommer även Draken och Viggen upp på pelare.

2003, 7 december: En Boeing 737 avbryter starten från Landvetter då föraren märker att nosen spontant lyfter innan "beslutsfart" uppnåtts. En utredning visar på brister i datasystemet för framtagning av lastbesked, och det rekommenderas att en rimlighetskontroll skall göras av besättningen före start.

2003, 17 december: Upprustningen av Arlanda med en ny rullbana, nytt flygledartorn, järnvägsanslutning med tre underjordiska stationer, en ny pir samt en terminalutbyggnad invigs av infrastrukturminister Ulrica Messing.

2003, 17 december: Flygets 100-årsjubileum firas på många sätt och på många håll. På Malmen bevittnas en flygparad med såväl Bleriot som Tummelisa som moderna plan av kung Carl XVI Gustav och honoraries och många av de 3.000 personer som denna dag besökte Flygvapenmuseet. Kungen invigde även en JAS simulator. En genom SFF:s försorg byggd Sk 14-replika överlämnades till museet och projektledaren Sölve Fasth berättade om arbetet.

2003, 18 december: Tjeckien beslutar att hyra ett antal Gripen, 12 ensitsiga och 2 tvåsitsiga under 5 eller 10 år. Uthyrare är svenska staten genom FMV. Det handlar om plan som redan är redan köpta av flygvapnet. Ordern uppskattas vara värd 7-10 miljarder kronor.

2003, 19 december: Upplands flygflottilj F 16 läggs ned.

2004

♦ *Världens trafikflyg sätter 2004 ett rekord då man kunde notera den högsta flygsäkerheten på 20 år med 466 omkomna i 28 haverier jämfört med 702 dödsoffer i 27 haverier år 2003 och 1.840 omkomna i 57 haverier 1996. Samtidigt ökade trafiken enligt internationell statistik från 2003 till 2004 med cirka 15 procent.*

♦ *Ett privat finansierat rymdskepp Space Ship One kvalificerar sig 4 oktober efter två flygningar upp till över 100.000 meters höjd för Ansari X-priset på 10 miljoner dollar.*

Antalet resenärer på landets flygplatser under 2004 blir 30,3 miljoner, en ökning på drygt 6,5 procent sedan föregående år.

Under år 2004 flyger beredskapsbesättningarna på andra helikopterskvadronen, Berga, 58 larmuppdrag och under dessa tillbringas 94 timmar i luften. Uppdragens art är brandbekämpning vid skogsbränder, eftersök av saknade till sjöss, sjuktransporter och flygräddning.

Bodens helikopterflygplats är nu norra Europas modernaste helikopterbas sedan instrumentlandningssystem, ILS, installerats.

Vid Helikopterflottiljen upprättas en standardiseringsgrupp med uppgift att efter sammanslagningen av arméns, marinens och flygvapnets helikopterförband standardisera regler i flygutbildning, operativt uppträdande och metodik.

Under året bildas helikopterföretaget Proflight Nordic AB med baser i Norrtälje och Piteå. Företagets verksamhet är främst utbildning för privatflygcertifikat, trafikflygcertifikat och instrumentflygbehörighet i nära samarbete med Roslagens Helikopterflyg och Kallaxflyg.

2004, 1 januari: Företaget Laroy Flyg AB återstartar med två nya Aerospatiale AS350B3 helikoptrar.

2004, 22 januari: En svensk skärmflygare omkommer vid en olycka i Valle de Bravo i Mexico.

2004, februari: Företaget Osterman Helicopter AB övertar ansvaret för Jämtlands Aero AB:s operativa och tekniska drift.

2004, 2 februari: Fyra av företaget Norrlandsflyg AB i Gällivare helikoptrar skrivs formellt över till företaget Kallax Flyg AB i Piteå sedan Norrlandsflyg beslutat att fokusera på sina EMS- och SAR-kontrakt.

2004, 6 februari: Filmen "Hotet" där JAS 39 Gripen gör sin spelfilmsdebut har biopremiär. Regissör har varit Kjell Sundvall och bland skådespelarna märks Shanti Roney, Maria Bonnevie samt Stefan Sauk. Senare gavs DVD/VHS-utgåvor ut, där DVD-utgåvan innehöll en "bakom-kulisserna-del".

2004, 6 februari: Under flygning i nedsatt sikt och med låg fart med en Robinson R44 Astro helikopter mot Hagfors flygplats i Värmlands län försämras sikten och föraren vänder. I svängen känner föraren en vibration i helikoptern och upptäcker att fartmätaren visar noll och att helikoptern sjunker med 400 fot/minut samtidigt som varningssignalen för lågt rotorvarv ljuder. Helikoptern befinner sig över ett vattendrag vid Stjärnfors, Uddeholm och föraren kan inte hindra att den slår ned i vattnet. De ombordvarande, fyra personer, tar sig ut och simmar till iskanten där de lyckas ta sig upp. Betydande skador uppstår på helikoptern.

2004, 1 mars: Lågprisbolaget Fly Me, grundat 2003 och med rötter i Göteborg, startar lågpristrafik mellan större svenska flygplatser samt till Helsingfors med Boeing 737.

2004, 2 mars: En pråm lastad med kol på väg mot Brahestad i Finland tar in vatten och får motorproblem i snöstorm på Ålands hav. När en finsk SAR-helikopter börjar lyfta sin ytbärgare och pråmens kapten tar en hög våg tag i de båda varvid vajern går av och de hamnar i vattnet. En Sikorsky S-76C från Norrlandsflyg AB lyckas med sin ytbärgare lyfta både pråmkaptenen och den finske ytbärgaren trots hög sjö, turbulens och vindbyar upp mot 70 knop. Strax därefter drev pråmen mot Grundkallens fyr och sjönk till botten.²⁵

2004, 10 mars: SAS styrelse beslutar att etablera tre fristående nationella bolag under SAS-konsortiet för flygverksamheten. Interkontinentalt flyg skall även fortsättningsvis bedrivas inom själva konsortiet.

2004, 19 mars: 17 minuter över midnatt lyfts den DC-3:a som sköts ned av sovjetiskt flyg 13 juni 1952 över vattenytan av ubåtsbärningsfartyget Belos.

2004, mitten av mars: SWAFRAP deltar i övningen Joint Winter i Bodö i Norge med 8 Gripen-plan. Vidare transporteras med TP 84 ett förband ur FJS vid K 3, fallskärmsjägarskolan, till Bodö.

2004, 27 mars: En Saab 340 tillhörig Skyways gör en provlandning på Åresjöns is. Tanken bakom är en fast flygförbindelse för ortens skidturism.

2004, 24-25 april: SFF håller årsmöte på Säve utanför Göteborg i den berghangar där ett flygmuseum, Aerozeum, planeras att etableras.

2004, 13 maj: En civil helikopter havererar på norra Möja i Stockholms skärgård. De ombordvarande klarar sig utan allvarligare skador.²⁶

2004, 21-23 maj: Svenska Rotorflygklubben ordnar fly-in vid Gävle-Sandvikens flygplats.

2004 juni: 26 stycken av flygvapnets SK 61 Bulldog säljs till ungerska Avia-Rent.

2004, 5-6 juni: EAA Chapter 222 håller sitt årliga fly-in på Barkarby med omkring 275 närvarande flygplan. SFF:s vandringspris tilldelas en DH Hornet Moth SE-AGE.

2004, 8 juni: Carl Douglas, Anders Jallai och Ola Oskarsson erhåller vid den årliga medaljutdelningen Hans majestät konungens medalj av 8:e storleken i högblått band för sina insatser i arbetet att hitta den nerskjutna DC-3:an. De har lett den grupp som sedan 1988 arbetat med att finna vraket. Jallai utses senare under året till "Årets projektledare" av Svenska Projekt Akademien.

2004, 12 juni: Försvaret anordnar flygdag på Halmstads flygplats i samband med att "flyget på Mickedala" firar 60 år.

2004, 13 juni: En högtid hålls vid Örlogsberga för att hedra minnet av de stupade vid DC-3:ans nedskjutning på dagen 52 år tidigare.

2004, 16 juni: Det nystartade flygmuseet Aerozeum i Göteborg beviljas av Riksantikvarieämbetet ett bidrag om 100.000 kronor för renovering av en HKP 2 som tidigare tillhört marinens helikopterorganisation.

2004, 18 juni: SM i avancerad flygning avgörs på Orsa/Tallhed flygplats. I de två klasserna segrar Nils Jönsson och Gabor Varga. Tio piloter deltar.

2004, 18-19 juni: SM i precisionsflygning avgörs i Ludvika. Vinnare blir Johan Nylén.

2004, 22 juni: Vid Helikopterflottiljen avlägger 11 elever vid det taktiska programmet sin examen och befordras till kaptener.

2004, 23 juni: Åtta elever får sina vingar efter genomgången GFU vid Flygskolan på Malmen. En av de utexaminerade är en kvinna, Veronica Novak.

2004, 29 juni: SAS sista Boeing 767 lämnar bolaget.

2004, 7 juli: En helikopter Bell 206B med förare och tre passagerare ombord, kolliderar vid start från en radiostation med radiomast på kalfjället nära Joeström, Tärnafjällen i Västerbottens län. Huvudrotorn kolliderar med två av mastens staglinor som går av. Helikoptern kan landas knappt 100 meter längre fram och inga personsador uppstår. Framkanten på båda huvudrotorbladen får omfattande skador och transmissionsinfästningen i helikoptern skadas. Radiomasten kollapsar.

2004, 12 juli: Skyways slutar trafikera sträckan Västerås-Kastrup efter tre decenniers reguljär trafik. Företaget anser sig bli missgynnad av kommunen vad gäller flygplatsavgifterna, och anser att lågprisbolaget Ryanair favoriseras otillbörligt.

2004, 15 juli: Ett 78 meter långt luftskepp Zeppelin NT "Yokoso! Japan" anländer till Jönköping på en leveransflygning från södra Tyskland till Japan. Färden går sedan vidare via Tullinge till Helsingfors där färden måste avbryts då problem med överflygningstillstånd av Ryssland uppstår. Luftskeppet återvänder till Tyskland via Sverige.

2004, 22 juli: Under landning med en helikopter Hughes 269B med förare och en passagerare ombord vid Smednässets camping vid Linghed i Kopparbergs län girar helikoptern snabbt åt höger. Då fullt pedalutslag inte stoppar giren tvingas föraren minska motoreffekten varvid helikoptern slår i marken och välter. Omfattande skador uppstår på helikoptern men endast lindriga personsador.

2004, 4 augusti: Denna dag inträffar två olyckor med civila helikoptrar med personsador, i Ammarnäsfjällen och utanför Dalarö. I båda fallen fanns fem personer ombord och några av dem skadades. Vid räddningsinsatserna spelade helikoptrar en viktig roll.²⁷

2004, 5-14 augusti: VM i avancerad flygning i i Advanced-klassen hålls i Ljungbyhed. Bäste svensk blir Gabor Varga på sjunde plats.

2004, 6 augusti: En Cessna med fallskärmschoppare havererar efter start från Optands flygfält varvid fyra personer omkommer och tre får svåra skador.

2004, 7-8 augusti: Jönköpings Flygklubb arrangerar fly-in på Visingsö med deltagande av 125 plan från fem länder.

2004, 13-15 augusti: Den årliga Kräftstjartsvängen äger rum på Siljansnäs flygplats.

2004, 14 augusti: En segelflygare omkommer då hans plan havererar i samband med landning vid Trollhättan-Vänersborgs flygplats Malöga.

2004, 14-15 augusti: Botkyrka Flygklubb arrangerar de sista flygdagarna på Tullinge flygplats där allt flygande tvingas upphöra i och med september månads utgång. Klubben får dock finnas kvar på marken till sommaren nästa år.

2004, 20-22 augusti: SM i avancerad flygning med segelflygplan avhålls några blåsiga dagar i Falköping. Mästare blir Tomas Ryberg från Falbygdens Flygklubb.

2004, 28 augusti: Göteborgs Veteranflygsällskap arrangerar den årliga träffen för veteranflygare, hembyggare, UL-flygare m fl på Alingsås flygfält.

2004, 28 augusti: En Bell 206L helikopter nödlandar efter motorstopp strax efter start från Äppelviken i västra Stockholm. Inga skador uppstår.

2004, 29 augusti: 40.000 besökare kommer till F 17 i Kallinge när flottiljen fyller 60 år och firar med en flygdag med vackert väder och även internationellt deltagande.

2004, 30 augusti: Sista flygningen med HKP 6 genomförs vid 1. helikopterskvadronen i Boden.

2004, 11 september: Under flygning med en Robinson R44 helikopter havererar den vid Orremossen i Vättlefjäll i västra Götalands län. Teknisk undersökning tyder på att föraren ofrivilligt hamnar i moln och förlorar kontrollen över helikoptern. Olyckan orsakas av en snabb väderförsämring och att föraren inte i tid inser att förutsättningen för flygningens genomförande saknas med avseende på väder, terrängförhållanden, helikopterns utrustning och egen flygerfarenhet. Föraren och två passagerare omkommer.

2004, 16 september: Ett nytt flygledningstorn invigs vid Skellefteå flygplats i närvaro av infrastrukturminister Ulrica Messing och tas i drift den 19:e. Tornet är exteriört i trä. Radio- och telefontekniken är ny och hanteras via pekskärm.

2004, 18 september: En ambulanshelikopter Sikorsky S-76C tillhörig Norrlandsflyg AB i Gällivare, havererar i vattnet under landning vid Häradsskärs fyr i Gryts skärgård där en hjärtsjuk man skall hämtas. De fem besättningsmännen tar sig upp på en liten kobbe där de räddas av en helikopter från Berga örlogsbas.

2004, 2 oktober: En ny terminal och ett nytt flygledartorn invigs på Örnköldsviks flygplats. Vidare har banan förlängts till 2000 meter.

2004, 2-3 oktober: Vid den årliga Flyglitteraturträffen i Flygets Hus på Malmen blir Leif Hellströms bok "Fredsflygarna - FN flyget i Kongo 1960-1964" utsedd till årets flygbok. Han tilldelas även KSAK:s plakett i guld.

2004, 7 oktober: F7:s Tp 101 (Beech Super King Air) gör sin sista officiella flygning. Flygningen gick från Sätenäs till Malmen via Bromma.

2004, 14 oktober: Kustbevakningen skriver kontrakt för leverans år 2007 av tre De Havilland DHC-8 som skall ersätta organisationens tre Casa 212.

2004, 15 oktober: En ny terminal invigs på Skavsta flygplats av infrastrukturminister Ulrica Messing.

2004, 27 oktober-7 november: En internationell flygövning äger rum på F 21 på Kallax med deltagande från Sverige, Finland, Danmark, Norge och Schweiz.

2004, 28 oktober: Två nya sonarofficerare och en taktisk officer examineras efter 10 respektive 14 månaders utbildning vid tredje helikopterskvadronen i Ronneby.

2004, november: Det är nu fem år sedan försöken inleddes med att få fraktflygbolag att satsa på flygplatsen i Luleå i förhoppning att flygvägarna över Ryssland skall öppnas. Det hela har kostat 178 miljoner kronor i utgifter och efterom framgången uteblivit lägger nu Kallax Cargo AB projektet på is.

2004, 11 november: Grafairs affärsflygterminal på Bromma flygplats invigs.

2004, 17 november: Volvo Aero tecknar avtal med General Electric om tillverkning av komponenter till framtida jetmotorer. Ordern uppskattas vara värd 20 miljarder kronor över en 30-årsperiod.

2004, 21 november: En HKP 10 från 1. helikopterskvadronen, Frösön räddar en kvinnlig offpist-åkare. Kvinnan hade hamnat på en otillgänglig och mycket brant plats och vinschas upp av helikoptern.

2004, 23 november: Den civila räddningshelikoptern i Visby, en Sikorsky S-76C tillhörig Norrlandsflyg AB i Gällivare, räddar fem sjömän från den grundstötta och kapsejsade norska pråmen Nestor cirka 10 nautiska mil söder om Slite på Gotland. En polsk sjöman omkommer. Samtidigt bärgar en HKP 10 från 3. helikopterskvadronen, Ronneby, och en HKP 4 från 2. helikopterskvadronen, Berga, 10 av besättningens 28 man från det bahamasregistrerade lastfartyget Polo M som gått på grund cirka 4 nautiska mil söder om Slite.

2004, 29 november: Försvarets HKP 11 – Augusta Bell 412 - gör sin sista flygning inom Försvarmakten.²⁸

2004, 29 november: Helikopterföretaget Norwegian Airlift, Bergen levererar i Borlänge en Aérospatiale SA315B Lama till Stockholms Helikoptertjänst.

2004, december 2004: Scandinavian Aviation Academy och SAS Flight Academy får fortsatt uppgiften att utbilda piloter åt Ryanair, och under 2005 beräknas över 50 piloter utbildas.²⁹

2004, 8 december: En HKP 10 från 3. helikopterskvadronen i Ronneby hämtar den 50-årige förste styrmannen som blivit knivstukken på norska MT Hilda Knutsen på väg från Finland till Tyskland. Den skadade förs till Blekingesjukhuset i Karlskrona.

2004, 8 december: JA 37 gör den sista officiella flygningen i tjänst genom att en fyrgrupp från F 4 flyger en ”julgran”. Ett plan var målat helt i svart med guldlinjering. Kvar i tjänst finns nu endast exemplar av andra versioner av flygplan 37 för spaning och störning vid F 21.

2004, 26 december: En jordbävning under vattnet väster om Sumatra annandag jul orsakar en flodvågskatastrof i omgivande områden. Bl a drabbas de områden i Thailand där många svenska turister uppehåller sig. Detta ger upphov till en stor mängd insatser av svenskt civilt och militärt flyg, såväl för transporter till och från katastrofområdet som för transporter inom Sverige med början före nyårshelgen men även långt in i januari 2006. Se notis för detta nyårshelgen 2004/2005.

2005

◆ *Omkring 1050 människor dog i flygolyckor 2005, vilket är mer än en fördubbling jämfört med det ur olyckssynpunkt mycket gynnsamma 2004.*

◆ *28 februari – 3 mars: Äventyraren och miljonären Steve Fossett, som 2002 flög jorden runt i ballong, flyger nu ensam jorden runt på kortare tid än 80 timmar med ett flygplan utan att tanka. "Distans utan landning" blev 32.786 kilometer och han klarade färden på 67 timmar och knappt 2 minuter.*

◆ *27 april lättade Airbus A380, världens största trafikflygplan för första gången. Detta skedde i Toulouse i Frankrike.*

◆ *Det österrikiska luftförsvaret tar 25 november officiellt farväl av Saab 35OE Draken efter 18 års framgångsrik tjänst.³⁰*

Antalet resenärer på landets flygplatser under 2005 blir ca 32 miljoner, en ökning på drygt 6 procent sedan föregående år.

Den privat ägda flygplatsen Stockholm-Skavsta har under året 2005 ca 1,7 miljoner passagerare, vilket är en avsevärd ökning från de 129 000 resenärerna under ca 6 månader av startåret 1997 för Ryan Airs trafik där.

Under 2005 flygs inom Försvarsmakten ca 33.000 timmar, vilket är något mer än under 2004. En dryg tredjedel av flygtiden faller på JAS 39 Gripen. Civila svenska plan flyger under 2005 nästan 600.000 timmar, en ökning av ca 8 % från 2004. Nästan hälften utgjordes av utrikes linje- och chartertrafik och uppskattningsvis knappt 73.000 timmar av privatflyg.

Helikopterflottiljen deltar under året utöver Arméns slutövning 05 även i de internationella övningarna SAMMARIN, Battle Griffin, Bright Eye och Barents Rescue.

Under våren påbörjas upprättandet av HE NBG 08 (HelikopterEnhet i Nordic Battle Group). Dess första beredskap planeras infalla under första halvåret 2008.

2005, nyårshelgen och framöver: Flodvågskatastrofen i Sydostasien kräver en stor mängd insatser av svenskt civilt och militärt flyg, såväl för transporter till och från katastrofområdet som inom Sverige.³¹

2005, januari: Helikopterföretaget Lufttransport AB utrustar besättningarna i ambulanshelikoptrarna i Stockholm och Göteborg med NVG, Night Vision Goggles.

2005, 1 januari: Företaget Kallax Flyg AB i Piteå köper företaget Polar Helikopter AB i Kiruna och tar över dess två helikoptrar.

2005, 1 januari: Den nya myndigheten Luftfartsstyrelsen uppstår. Det kvarvarande Luftfartsverket blir därigenom ett mer renodlat affärsverk.³²

2005, 1 januari: Luftstridsskolan, LSS, inrättas i Uppsala med enheter även på andra orter. Flygvapnets Uppsalaskolor, F 20, är därmed avvecklade.

2005, 5 januari: De första sex omkomna i flodvågskatastrofen kommer till Arlanda med ett av flygvapnets Herculesplan. Vid minnesceremonin mycket tidigt på morgonen håller kung Carl XVI Gustaf och statsminister Göran Persson tal till de anhöriga.

2005, 11 januari: En tung och 5-6 lätta helikoptrar från Helikopterflottiljen i Linköping baseras i Växjö för rekognosering och understöd vid arbeten med den skog som fälldes vid den våldsamma storm "Gudrun" som drabbade delar av Halland och Småland 8-9 januari. Växjö flygplats spelar en viktig roll för röjnings- och reparationsarbetet, eftersom andra kommunikationer, speciellt järnvägen, drabbades mycket hårt av stormen.³³

2005, 17 januari: Under sex veckor framåt sänder SVT2 varje vecka en halvtimmes dokumentärfilm om Stockholms ambulanshelikopters arbete. Helikoptern är baserad i Gustavsberg.³⁴

2005, 24 januari: Fem ungerska piloter anländer till F7. De skall under 14 månader utbildas på Gripen och sedan verka som flyginstruktörer på de av Ungern hyrda Gripen-planen.

2005, 4 februari: Rikstrafiken inleder upphandling av 10 inrikes flyglinjer.³⁵

2005, 6 februari: F4:s sista högvakt gick på vid Stockholms och Drottningholms slott denna söndag.

2005, 14 februari: SAS erbjuder resenärer i Airbus 340 bredbandsuppkoppling till Internet.

2005, senare del av februari: SWAFRAP JAS 39 deltar i en övning i Bodö med åtta plan. TP 84 Hercules och lastbilar används i övrigt för transporter. Man deltar i "Battle Griffin 05" som genomförs 21 februari - 11 mars i Norge.

2005, 22 februari: Helikopterflottiljen utvecklar ett nytt ledningskoncept under TSÖ, Arméns Taktiska Stabsövning. Det hela går ut på att leda internationella såväl som nationella insatser parallellt från den ordinarie basen.

2005, 25 februari: Kriminalvårdsstyrelsens generaldirektör meddelar att han önskar köpa två av Försvarets Agusta-Bell 412, HKP 11, att tillsammans med polisen användas för transport av insatsstyrkan och för fångtransporter.

2005, 28 februari: Infrastrukturminister Ulrica Messing säger att sjöräddningshelikoptrar i Stockholm och Göteborg skall finnas kvar även sedan försvaret dragit ned. Sjöfartsverket skall "inom kort" få i uppdrag av regeringen att skriva avtal med nya aktörer vars räddningshelikoptrar skall vara "minst lika bra" som nuvarande.

2005, 28 februari: Den gotländske entreprenören Stig "Pigge" Werkelin, som står bakom Sundsvallsflyg, firar invigningen av bolagets nya linje Bromma-Sundsvall genom att flyga sträckan stående på vingen till en dubbeldäckare. Flygningen tar fem timmar, inklusive raster.

2005, mars: Trafikflyghögskolan, TFHS, tar i bruk sitt nya skolflygplan, Cirrus SR20-G2, som beställts i fem exemplar. Det ersätter SK 61 Bulldog och har fast ställ, men är byggt i komposit, är utrustat med "glascockpit" samt med en speciell räddningsfallskärm som vid behov bär hela flygplanet.

2005, mars-april: Gripens lufttänkingsförmåga provas av Saab med hjälp av en sydafrikansk Boeing KC-135.

2005, 4 mars: Ett nytt flygledningstorn invigs på Kallax flygplats.

2005, 7 mars: Försvarmaktens helikopterflottilj understödjer med sex HKP 9 vid Arméns slutövning, ASÖ-05, vilken pågår under en och en halv vecka.

2005, 9 mars: Poa Ekeblad från Ballongklubben BK 42 startar med en ballong från Sveg och landar vid Falkenberg efter drygt 57 mil, vilket är svenskt rekord i ballongklass AX10.³⁶

2005, 12 mars: Vid KSAK:s och Motorflygförbundets gemensamma årsmöte erhåller John Grubbström KSAK:s guldmedalj och Sven Kamsén Gösta Fraenkel-diplomet för sina insatser för allmänflyget.³⁷

2005, 10-14 mars: Kapitlet "Helikoptrar i Boden" avslutas. Norrbottens helikopterskvadron genomför sin sista övning med markoperativ inriktning över de norrländska skogarna. Fem HKP 9 och 40 man baseras i trakten av Vitåfors. Till hösten flyttar tre räddningshelikoptrar, HKP 10, till F 21 i Luleå och resterande del av skvadronen läggs ned. Helikoptrar och personal flyttar till Linköping respektive Ronneby.

2005, 18 mars: Det första exemplaret av den svenska HKP 14, en NH-90 med registreringen F-ZWTG, flyger för första gången vid Eurocopters anläggning i Marignane, Frankrike. Den är en variant av NH Industries NH-90 med 24 cm högre kabinhöjd än standardversionen. Kabinhöjden är 182 cm och lastutrymmet 17,5 kubikmeter. Helikopterns styrsystem består av ett Fly-by-Wire-system som är helt utan mekanisk back-up.

2005, 18 mars: Lagom till påsk kläcks 12 st piloter, 10 män och 2 kvinnor, vid Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed. Pomp och ståt samt flyguppvisning av Bulldog både i tre-grupp och enskilt.

2005, 19 mars: Klockan 03.00 natten till denna lördag tar Luftfartsverket det nya flygledningssystemet Eurocat 2000E i drift i de nya kontrollcentralerna på Arlanda och Sturup. Allt gick helt enligt planerna vilka bl a innebär

något reducerad kapacitet och vissa förseningar under en övergångsperiod. På sikt bedöms kapaciteten på Arlanda att kunna ökas från 80 till 90 starter och landningar i timmen.³⁸

2005, april: Provflygningarna med HKP 15 påbörjas i Italien.

2005, april: Flygvapnets spaningsradarstation "Bonsen" på halvön Furillen (Furilden) på nordöstra Gotland släcks ned för gott och börjar demonteras.³⁹

2005, 2 april: Skogsbrandsflyget med statligt stöd återuppstår tillfälligt i Småland som en följd av stormen "Gudruns" stormfällning i början av januari.

2005, 5 april: Norrlandsflyg AB sätter in en ny Sikorsky S-76C som ambulanshelikopter i Visby som ersättning för den som havererade vid Häradskår i september 2004.

2005, 6 april: Viggen visas upp "en sista gång" för ett stort antal spotters på F 21, Kallax.

2005, 11 april: Mikael Parr tillträder som avdelningschef för "Flygvapenmuseiavdelningen inom Statens försvarshistoriska museer", alltså det som före en organisationsändring vid årsskiftet var Flygvapenmuseet.⁴⁰

2005, 12 april: Sjöfartsverket visar i Västerås upp sina nya lätta svävare, KBV 594, som skall användas för eftersök och sjöräddning, speciellt vid knepiga isförhållanden. Den är av svensk tillverkning, är drygt 5 meter lång och kan ta fyra personer. Maxfarten på is är 35 knop. Stationeringen är Vaxholm men farkosten är lätt trailbar.

2005, 13 april: En grekisk delegation besöker Helikopterflottiljen, Linköping. Detta enligt Wiendokumentet 1999 som skall bidra till att skapa säkerhet och förtroende i Europa genom ökad öppenhet mellan staterna.

2005, 18 april: De första sex exemplaren av de 12 st JAS 39 Gripen som Tjeckien har hyrt levereras

2005, 13 maj: Luftfartsstyrelsen godkänner Sveriges första ILS (Instrument Landing System) Kategori III-anläggning på banorna 01R och 19L på Arlanda. Detta är den högsta internationella standarden för precisionsinflygning. Godkännandet sker efter framgångsrika prov med autolandning av flera olika flygbolag med olika flygplanstyper.

2005, 19 maj: Flygbolaget Swe Fly startar trafik Skavsta - Lahore med en Boeing 767. Man inleder också matartrafik till Skavsta från flera orter i Europa. Företaget kommer dock på sensommaren på obestånd.

2005, 22 maj: Västerås Flygande Museum håller sin nu traditionsenliga "roll-out" varvid tal hålls av flygvapeninspektören Jan Andersson. Många av flygvapnets äldre flygplantyper kan ses i luften.

2005, 23 maj: Luftfartsverket meddelar att man tillsammans med Avinor i Norge och Danmarks flygtrafiktjänst Naviar går samman om att etablera en gemensam nordisk flygledarutbildning i Malmö på Sturups Flygplats. Skolan ska vara etablerad och de första eleverna på plats före utgången av 2005.

2005, 24 maj: 4 st SK 37E startar från Luleå och flyger via Ronneby till Lechfeld i södra Tyskland för att delta i den 10-årsjubilerande telekrigsövningen ELITE som pågår till 10 juni. Detta blev den sista operativa övningen utomlands med Viggen. En TP 84 Hercules används också.

2005, 29 maj: En motorseglare havererar nära Malå utanför Skellefteå varvid föraren omkommer.

2005, juni: Helikopterföretaget Arlanda Helicopter hyr två lätta tvåmotoriga helikoptrar från Wiklunds Åkeri, en Bell 206L-3ST "Gemini ST" och en Bell 206LT "Twin Ranger". Företaget förfogar därmed över 10 helikoptrar.

2005, 1 juni: En JAS 39 Gripen havererar i havet utanför Blekinge varvid föraren räddar sig med fallskärm. En HKP 10 från 3:dje helikopterskvadronen i Ronneby lokaliserar piloten, vinschar upp honom och transporterar honom till Karlskrona lasarett.

2005, 4-5 juni: EAA håller sitt årliga Fly-In på Barkarby. SFF:s Barkarbypris tilldelas den Klemm 35D SE-BPU som Curt Sandberg och hans medhjälpare renoverat samt målat och märkt i FV-färger.

2005, 7 juni: Rikstrafikens upphandling av de 10 inrikes flyglinjer som inleddes den 4 februari är nu avgjord. Det är Skyways Express AB, Nex Time Jet AB och Nordkalottflyg AB som lämnat in de vinnande anbudena. Trafiken med de nya operatörerna startar enligt planerna under oktober 2005 och avtalen kommer att löpa på tre år. De nya avtalen innebär en årlig besparing av drygt 70 miljoner kronor, jämfört med tidigare avtal.

2005, 9 juni: Regeringens propå om att anslå 750 miljoner till Saab för utveckling av ett obemannat flygplan "Neuron" gillas ej av samarbetspartierna Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Även den borgerliga oppositionen är negativ, "så här skall de inte gå till". Se även notis för 22 december då en politisk överenskommelse äntligen kunde nås.

2005, 9 juni: Andra helikopterskvadronen vid Berga söder om Stockholm läggs ned efter över 40 års verksamhet vid en ceremoni.⁴¹

2005, 11-12 juni: Den största forskningsballongen någonsin i Europa sänds upp från Rymdbolagets bas Esrange vid Kiruna. Det är amerikanska NASA som står för experimentet.⁴²

2005, 17 juni: Under ledning av chefen för Försvarmaktens Helikopterflottilj, överste Mats Westin, genomförs nedläggningsceremoni vid första helikopterskvadronen, Boden.

2005, 17 juni: En ny utställningshangar öppnas vid Svedinos Bil- och Flygmuseum i Ugglarp i Halland under högtidliga former med invigningstal av landshövding Lars-Erik Lövdén.

2005, 17 juni: Östersunds garnison, inklusive flygflottiljen F 4, läggs ner i närvaror av H M Konungen vid en ceremoni i Österängsparken. I en ny ceremoni på F4 fyra dagar senare förklaras flottiljen nedlagd, samtidigt som en minnessten avtäckts.

2005, 18 juni: Den sista flygfesten med F 4 anordnas på Frösön av flottiljen, Östersunds och Frösöns flygklubbar och Luftfartsverket. Det blev den 78:e flygdagen på Frösön.

2005, 20 juni: Med förbipassering av en HKP 10 med underhängande flagga och en kort ceremoni på F 21, Kallax, Luleå uppmärksammas att flygräddningshelikoptrarna flyttar över från Boden.

2005, 21 juni: Vid Försvarmaktens Helikopterflottiljs stridsskola, HkpSS, utexamineras 22 kaptener varav en tillhör K 3.

2005, 21 juni: En helikopter av typ Mi-2, registrerad i Litauen, och ägd av helikopterföretaget Aero Liv, havererar vid start från Tegelbackens sjukhem i Heby, öster om Sala i Västmanlands län. Ombord finns, förutom piloten, fyra vuxna och en 7-årig pojke. De skulle flygas till Ljusterö i Stockholms skärgård för att där fira födelsedagen för en av passagerarna som fyller 100 år.⁴³

2005, 24-26 juni: Ett tjugotal medlemmar i en tysk klubb för ägare av Piper Malibu Meridien och liknande flygplan anländer till Eskilstuna/Kjula och får uppleva svensk midsommar och andra begivenheter i Sörmland och Stockholm..

2005, 30 juni: Den isländska investeraren Fons Eignarhaldsfelag köper Maersk-Airs reguljär- och charterverksamhet för ett okänt belopp. Isländska intressen har även satsat pengar i flygbolag som verkar i Sverige.

2005, 30 juni: Regeringen beslutar att utse den nuvarande chefen för Kustbevakningen Marie Hafström till den nyinrättade tjänsten som generaldirektör och ställföreträdande chef i Försvarmakten från och med den 1 oktober till och med den 31 december 2009.

2005, 30 juni: I enlighet med försvarsbeslut 2004 läggs Bodens och Bergas helikopterflygplatser ned. Enligt beräkningar har helikoptrar och flygplan baserade i Boden sedan 1960 flugit 275.000 timmar.

2005, 1 juli: Flygräddningsgruppen (FRÄD) med tre HKP 10 flyttar från Boden till F 21, Kallax, Luleå och övertar namnet första helikopterskvadronen. Två HKP 10 flyttar från Berga till f d F 16, Uppsala. Den ena skall vara SAR-helikopter för Stor-Stockholmsområdet med den andra som reserv under sex månader innan de ersätts av en civil helikopter.

2005, 1 juli: Media meddelar att luftrummet över västra Skåne och södra Halland stängs under 19 timmar av säkerhetsskäl under president George W Bush kommande statsbesök i Danmark. Det gäller trafik av typ segelflyg, ballongflyg, reklamsläp och fallskärmshoppning. Övriga måste lämna färdplan.

2005, 3 juli: För första gången självstartar i Sverige ett segelflygplan med hjälp av två små jetmotorer. Efter starten från Ljungbyhed stiger planet av typ Blanik till 450 meters höjd, varefter ytterligare höjd nås med termik.⁴⁴

2005, 9 juli: Två personer omkommer då en Cessna 150, SE-FKX, havererar nära Ställberg i Dalarna.

2005, 13 juli: Under rendrivning väster om Skarsfjället i Jämtlands län kolliderar en Schweizer 269C helikopter med marken. Olyckan orsakas av att flyguppdraget är för svårt med hänsyn till förarens ringa erfarenhet. Bidragande orsak är sannolikt hård vind och att helikoptern hamnar i nedsvepet på bergskammens läsida. De två ombordvarande klarar sig oskadda.

2005, 1 augusti: Som ny chef för Försvarens Helikopterflottilj tillträder överste Johan Svensson.

2005, augusti: Jämtlands läns landsting förnyar kontraktet med Lufttransport AB att svara för ambulanshelikopterverksamheten i Jämtlands län från 1 januari 2006 och fem år framåt med option på ytterligare två år.

2005, 4 augusti: Chefsbyte sker vid Norrbottens flygflottilj F 21. Överste Jan Otterström lämnar över såväl sin flottilj som Luleå garnison till överste Lars Jäderblom.

2005, 9 augusti: Nio personer räddas efter att en polsk segelbåt hamnat i sjönöd utanför Kaliningrad sent på tisdagskvällen. En person saknas ännu. En svensk helikopter plockar upp åtta av de nödställda ur vattnet.⁴⁵

2005, 14 augusti: Svensken Gabor Varga blir nordisk mästare vid det Nordiska Mästerskapet i Aerobatic som hålls i Danmark.

2005, 20 augusti: Ronny Eriksson från Ljusdals FK segrar vid SM i konstflygning för segelflygplan i Falköping med sin Windex 1200C.

2005, 21 augusti: Under flygning med en Hughes 369 D/E helikopter mot Malmö-Sturup flygplats för tankning stannar motorn på grund av bränslebrist. Vid nödlandningen blir sättningen hård och helikoptern får betydande skador. Inga personskador uppstår.

2005, 24 augusti: HKP 15 får militärt typcertifikat för att kunna operera i det militära luftfartssystemet.⁴⁶

2005, 30 augusti: Sjöfartsverket skriver ett femårskontrakt med option på ytterligare två år med Norrlandsflyg AB, Gällivare att ställa två Sikorsky S-76C räddningshelikoptrar till förfogande i Stockholm från 1 januari 2006 och i Göteborg från 1 mars 2006.⁴⁷

2005, 1 september: En ny ledningsorganisation för Försvarens Helikopterflottilj träder i kraft.⁴⁸

2005, 6 september: AgustaWestland får militärt typcertifikat för HKP 15 av Militära Flyginspektionen. Certifikatet överlämnas i Vergiate/Milano, Italien av Flygsäkerhetsinspektören överste Tommy Pålsson.

2005, 12 september: En sändning med svensk hjälp till det av orkanen "Katrina" drabbade området i och omkring New Orleans i södra USA flygs från Landvetter med en av flygvapnets TP 84 Hercules från F 7. Det handlar om utrustning för mobiltelefoni som lånas ut av Ericsson.

2005, 14 september: Kronofogdemyndigheten auktionerar ut en Bell 206B Jet Ranger III. Helikoptern stals från Bromma flygplats i mitten på augusti 2004 av en presumptiv köpare och gömdes. Den hittades gömd under en presenning ett par veckor senare, den 28 augusti 2004.

2005, 20 september: Premiärturen för charterflyg från Umeå och Sundsvall till det populära varuhuset Gekås i Ullared äger rum med ett flygplan från Fly Me med plats för 142 passagerare. Man landar i Jönköping och fortsätter sedan med buss. Bakom arrangemanget står en driftig researrangör i Småland. 115 passagerare fanns med på premiärturen. I oktober skedde ytterligare en flygning från Östersund via Umeå.⁴⁹

2005, 21 september: Regeringens budgetförslag innehåller ett förslag om flygskatt som beräknas inbringa 1.440 miljoner årligen. Förslaget möter skarp kritik från såväl flyg- som turistbranschen som flera regionala och statliga myndigheter.

2005, 27 september: En HKP 10 från F 17, Ronneby undsätter två sjömän från en sjunkande fiskebåt.

2005, 1-2 oktober: Per Lindquists och Åke Halls bok om F 9, Kungl Göta Flygflottilj, blir utsedd till årets flygbok vid den årliga Flyglitteraturträff som Stig Kernell och Lars Olausson m fl organiserar sedan mer än två decennier.

2005, 4 oktober: Vid start från en gård SV Lundsbrunn i Västra Götalands län med en Hughes 369D helikopter stannar motorn på 5-10 meters höjd varför piloten tvingas nödlanda. Omfattande skador uppstår på helikoptern men piloten undkommer utan skador. Motorstoppet orsakas av ett bladbrott i turbinmotorns kompressor. Bladbrottet orsakades av en utmattningspricka som initierats av en korrosionsskada.

2005, 9 oktober: En HKP 10 från f d F 16 i Uppsala räddar åtta salturister och en båtförare från en kobbe i yttersta havsbandet ostsydost om Dalarö i Stockholms skärgård. En stor våg hade vält deras båt men alla lyckades oskadda ta sig upp på kobben.

2005, 9 oktober: Enligt en notis i Dagens Nyheter har Arbetsmiljöverket tills vidare stoppat busslinje 113 förbi Bromma flygplats. Man befärar att jetstrålar från flygplan under olyckliga omständigheter kan blåsa bussar av vägen.

2005, 12 oktober: Tre HKP 9 landar vid tredje helikopterskvadronen, F 17 Kallinge Ronneby. De överförs från f d första helikopterskvadronen, Boden efter Bodenbasens nedläggning. HKP 9 skall i avvaktan på leverans av HKP 15 användas för flygträning.

2005, 13 oktober: Osterman Helicopter i Göteborg AB och Skyline Helikopter AB ingår avtal om överlåtelse av Ostermans helikopterverksamhet på Säve, Göteborg och i Östersund. Skyline Helikopter disponerar nu upp till åtta helikoptrar.

2005, 14 oktober: De sista SK 61 "Bulldog" på TFHS i Ljungbyhed utför efter typens 34 år i armén, flygvapnet och TFHS en speciell avslutningsflygning i formation.

2005, 17 oktober: Det meddelas att Saab avtalat med Boeing att konstruera, utveckla och tillverka olika slag av skrovdörrar för Boeing 787 Dreamliner. På sikt kan det handla om order på 10 miljarder kronor.

2005, 17 oktober: En SK 37E Viggen lyfte från Kallax med destination flygmuseet på Le Bourget i Paris, Frankrike.

2005, 18 oktober: Ljusdalsposten publicerar en illustrerad artikel om markåterställningen efter den nedlagda Färilabasen.⁵⁰

2005, 25 oktober: Drakens 50-årsdag uppmärksammas inte bara på Dagens Nyheters familjesida utan även genom en sammankomst på Flygvapenmuseum med bl a flyguppvisning och ett seminarium. SFF:s årliga specialpublikation till jul är också tillägnad Draken, en Flyghistorisk Revy "Draken 50 år".

2005, 28 oktober: En roll-out högtid hålls hos Saab i Linköping för den första sydafrikanska Gripen. Första flygning äger rum 11 november.

2005, 1 november: I en samövning med Blekinge Flygflottiljs räddningsbåt *Lindeskär* deltar en HKP 10 baserad på samma flottilj. Under inflygning inför en vinschövning kolliderar helikoptern med vattenytan. Vid nedslaget separerar stjärtbommen från helikopterskrovet. Helikopterns nödflottörer aktiveras varefter besättningen, sex man, och två passagerare evakuerar helikoptern till tre enmans- och en sexmans livbåt.⁵¹

2005, 2 november: Förbandet FU02, *Flygvapnet Uzbekistan, andra missionen*, återvänder till Skaraborgs Flygflottilj F 7 efter att under tre månader ha varit baserat i Uzbekistan.⁵²

2005, 7 november: Den sista helikoptern lämnar helikopterbasen vid Berga. Dagen innan var det 30 år sedan en helikopter havererade på Mysingen med dödlig utgång och denna olycka tillsammans med andra olyckor hedras med en minneshögtid på Berga under ledning av ställföreträdande helikopterflottiljchef Mikael Bydén.

2005, 15 november: Det beslutas att tre HKP 10 skall modifieras med bland annat splitterskydd och medicinsk utrustning. Enligt rullande schema skall två av dessa hållas i tiodagars beredskap för lösande av MEDEVAC-uppgiften i NBG 08 (MEDEVAC=Medical Evacuation, NBG=Nordic Battle Group).

2005, 15 november: Vid rendrivning på 5-10 meters höjd med en Robinson R44 på Fasnefjället ostsydost om Tärnaby i Västerbottens län aktiverades lågvarvsvarningen. Föraren lyckades inte återställa varvtalet och landade på närmaste lämpliga plats varvid stjärtrotorn träffade ett träd och slogs av. Teknisk undersökning påvisade dels en kärvande flottör i förgasaren, dels en tendens till elektriska överslag i tändkablarna samt överhettning inne i cylindrarna. Felfunktionerna i förgasare och tändsystem har högst sannolikt, var för sig eller i kombination, dragit ned motorns effekt så att den inte räckte för flygning. Bidragande till olyckan har också varit låg flyghöjd, låg fart och brist på landningsplatser.

2005, 22 november: Enligt ett pressmeddelande från FMV har nu de första lufttankningarna av Gripen-flygplan från svenska flygvapnets TP 84 Hercules transportflygplan genomförts med framgång. Proven ägde rum över Östersjön. Se även notis från mars-april. Vissa provmoment med TP 84 utfördes under juni över Väneren.

2005; 25 november: Viggen tas efter 34 år ur operativ drift i flygvapnet vid en ceremoni på F 21 i Luleå med olika tillbakablickande aktiviteter, såsom ett seminarium. Vädret var dåligt men en överflygning gjordes med två plan. Evenemanget uppmärksammades också i media.⁵³

2005, december: SOS Helikoptern Gotland AB byter till en Eurocopter EC 145 helikopter som ersätter den BK-117 som företaget använt under 10 år för sin EMS-verksamhet. (EMS = Emergency Medical Services.)

2005, 6 december: Flygskolan Svensk Pilotutbildning med bas på Säve flygplats, Göteborg får sin helikopterflygutbildning CSN-berättigad. Företaget har sedan 15 september 2004 tillstånd att bedriva helikopterflygutbildning.

2005, 12 december: Under mörkerflygning drabbas en HKP 9 (K11) av ett fel på stjärtrotorn och tvingas nödlanda vid Gripenberg, sydväst om Tranås i Jönköpings län. Nästa dag lyfter en HKP 4 helikoptern till en plats där den kan lastas på en lastbil för transport till Helikopterflottiljen i Linköping.

2005, 13 december: GFSU-examen genomförs vid Helikopterflottiljen i Linköping. Fem elever belönas med utbildningsdiplom.

2005, 13 december: Försvarsmaktens enda SH-89 (Casa C 212) Y891 tas ur bruk vid en ceremoni i Ronneby efter att ha varit i Marinflygets och sedermera Helikopterflottiljens tjänst sedan 1986.⁵⁴

2005, 14 december: Rivningen av det gamla flygtrafikledningstornet på Arlanda påbörjas. Tornet hade varit i bruk från 1964 till 2001. I tornets bottenvåning var trafikledningcentralen inrymd fram till våren 2005. Rivningen medger utbyggnad med fler gater vid en befintlig pir.

2005, 20 december: Ett halvår försenat kommer regeringens beslut att Sverige ska vara med och bygga det obemannade stridsflygplanet Neuron. Saab och försvarsindustrin får dock stå för en helt dominerande del av de uppskattade kostnaderna.⁵⁵

2005, 24 december: En Eurocopter EC 135 P2 helikopter får omfattande skador då den under natten mot julafton blåser omkull och sedan faller ett tiotal meter utför ett stup vid Ansätten norr om Föllinge i Jämtlands län. Helikoptern har transporterat personal till platsen för reparation av en räddningstelefon och på grund av snödrev nedisats så att den inte kan flygas och därför lämnats kvar på landningsplatsen. Rotorblad och stjärtrotor skadas.

2005, 29 december: Regeringen har beslutat att Försvarsmakten får överlåta överskottsmateriel även till vissa icke-statliga museer. Efter detta beslut överlåter Försvarsmakten ett antal HKP 6 till museerna Aerozeum, (Nya Berget, Säve flygplats), Västerås Flygmuseum och Teknikens hus i Luleå.

2006

♦ *Den europeiska flygplantillverkaren Airbus har svåra problem med förseningar i produktionen av jätteplanet Airbus A380.*

♦ *Produktionen av trafikflygplan i Kalifornien som pågått sedan 1920-talet upphör i och med att en sista Boeing 717 (fd MD-95) lämnar fabriken i Long Beach i slutet av maj.*

Antalet motordrivna civila flygplan (inkl helikoptrar) utgjorde vid 2006 års ingång drygt 2.600. Under första halvåret 2006 importerades ett flertal helikoptrar varav fem är fabriksnya.

Antalet resenärer på landets flygplatser under 2006 blir ca 33 miljoner, en ökning på ca 3 procent från föregående år.

Arlanda faller under året till en tredjeplats bland Skandinaviens flygplatser då Gardermoen utanför Oslo intar andraplatsen efter Kastrup. Dock har Stockholm - Skandinaviens huvudstad som den börjat kallas - det största antalet passagerare om man räknar samman Arlanda, Bromma, Skavsta och Västerås.

Luftfartsverket börjar under året installera ett marknät för ADS-B, Automatic Dependant Surveillance-Broadcast, över landet. En första tillämpning är att bättre kunna övervaka fordon på marken men även energibesparande s k grön inflygning är en användning.⁵⁶

Under våren startar Arlanda Helicopter AB en egen flygskola för utbildning till såväl privatcertifikat som kommersiella certifikat samt instrumentflygutbildning på Gävle-Sandvikens flygplats.

Försvarets Helikopterflottilj hyr in en Cessna 172 NavIII för instrumentflygutbildning med det digitala instrumentsystemet Garmin G1000 som förberedelse för kommande typinflygning på HKP 15.

Under senhösten återlämnas de två av Helikopterflottiljen inhyrda Agusta A109 till Agusta, Italien.

Flygvapnet är under anskaffande av en CPT, Cockpit Procedure Trainer, till HKP 15. Den lokaliseras på Malmen, Linköping och skall vara klar under hösten 2007. Förutom avsaknaden av rörelsesystem är CPT en flygsimulator där alla funktioner i cockpit är simulerade.

2006 januari: SAS drabbas av en strejk, primärt i Danmark.

2006, 1 januari: Flygskolan på Malmen förbandstillhörighet ändras från F 17 till Luftkrigsskolan, LSS, som har sin ledning i Uppsala.

2006, 1 januari: I Halmstad övertar kommunen verksamhetsansvaret för flygplatsen med dess minskande trafik från Luftfartsverket.

2006, 7 januari: En TP 84 Herkules från flygvapnet landar vid den norska forskningsstation Troll i Antarktis efter en flygning från Kapstaden. Det är det första svenska militära plan som landar i Antarktis, även om de civilt registrerade svenska plan som var där för drygt ett halsekel sedan, "i grunden" var militära och bemannade med personal från flygvapnet. Se notis för 25 december 1951.

2006, 11 januari: Företaget Norrlandsflyg AB hyr en Sikorsky S-76A+ helikopter av Wiking Helikopter Service GmbH, Tyskland. Den ersätter den militära SAR-HKP 10 som lämnade Stockholmsområdet den 15 december 2005. Helikoptern baseras vid Patria Helicopters underhållsverkstäder på Arlanda flygplats.

2006, 19 januari: SAS meddelar att man framgångsrikt testat en s k grön inflygning för en flygning från Luleå till Arlanda, vilket innebär att flygledningen i Stockholm via datalänken i Luftfartsverkets ADS-B-nät ger direktiv till flygplanets dator under hela flygningen, redan från starten. SK007 landade sedan inom 2 sekunder från avsedd tid. Bränsle kan sparas och skadliga utsläpp och störande ljud vid landning minskas. Förfarandet börjar tas i bruk för några av bolagets Boeing 737 ca 3 månader senare.

2006, 26 januari: Regeringen lägger fram ett förslag till skatt på flygresande som får tummen ned från många håll.

2006, 28 januari: När ett grupp skridskoåkare passerar Ridön i Mälaren nordost om Mariefred brister isen och alla femton utom en av åkarna hamnar i vattnet. Via SOS larmas EMS-helikoptrarna från Gustavsberg och Uppsala och via ARCC SAR-helikoptrarna från Arlanda och Visby. Åtta personer flögs till sjukhus. Två av dem avled och en tredje fick livshotande skador men överlevde.

2006, 1 februari: En Sea Hawk helikopter från amerikanska flottan, med tre man ombord, landar på F 17 i Ronneby. Den deltar i en militär övning nordost om Bornholm och hamnar i nödläge då den på grund av dimma förhindras att landa på en fregatt.

2006, 2 februari: Vid en ceremoni på Agusta Westlands fabrik i Vergiate i Italien, överlämnas den första HKP 15, med anropssignal K 22, till Försvarets materielverk.

2006, 3 februari: Försvarets samtliga helikoptrar får flygförbud sedan det, vid en rutinkontroll av personlig flygsäkerhetsutrustning vid första helikopterskvadronen i Luleå, visar sig finnas brister i underhållsdokumentationen beträffande flyghjälm, isolerdräkter och flytvästar. En vecka senare är erforderliga kontroller genomförda och flottiljen återgår till normal verksamhet.

2006, 5 februari: En besättning från Försvarets helikopterflottilj landar med den första HKP 15, K 22, i Linköping.

2006, 8 februari: Försvarmakten håller TP 84 Hercules i beredskap på grund av att svenskar i Mellanöstern och Afghanistan kan riskera komma till skada i samband med oroligheter i samband med de s k Muhammed-karikatyerna.

2006, 8 februari: Två unga svenska män, en flygelev och dennes instruktör vid en flygskola i San Diego i USA omkommer vid en kollision med ett annat plan i vilket också en person omkommer.

2006, 9 februari: Tecknaren och designern Björn Karlström avlider. Han var sedan 1940-talet känd för sina flygplansritningar.

2006, 22 februari: Två HKP 9 från Försvarets helikopterflottilj i Linköping och SAR-helikoptrarna från Arlanda och Visby deltar i lokalisering och hjälp av nödställda på ett isflak i norra Vättern. Räddningstjänstens svävare evakuerar de nödställda under helikopterövervakning.

2006, 27 februari: Ett regeringsbeslut ger försvarsmakten möjlighet att överlåta överskottsmateriel till gymnasieskolor. I en första omgång överläts sex HKP 6, Bell 206 Jet Ranger, till Aeronautech Academy i Uppsala, Fyrisskolan i Uppsala, Klippans Gymnasieskola i Helsingborg, Anders Ljungstedts Gymnasium i Linköping, Nordiskt Flygteknikcentrum i Luleå och Flygteknik Technical Training i Nyköping. Sedan tidigare finns ett antal HKP 2 och HKP 3 placerade på olika flygteknikskolor.

2006, 27 februari: Det svenska ishockeylandslag som vann guld i OS i Turin anländer med flyg till Stockholm, dock utan den eskort av Gripenplan som förekom när Sverige tog silver i damfotboll-VM 2003. Man har från Försvarsmaktens sida förklarat sig trött på att bli JO-anmäld var gång man hyllar ett framgångsrikt svenskt landslag.

2006, 1 mars: SAS svenska och danska piloter är från denna dag anställda i de nationella SAS-dotterbolagen. Piloterna har protesterat kraftigt mot detta och de danska piloterna har även strejkat.

2006, 1 mars: För att kontrollera väderförhållandena startar en Eurocopter AS 350 B3 helikopter med endast förare ombord från isen på sjön Södra Åsjön, Eringsboda i Blekinge län varvid motorstopp inträffar på c:a 40 meters höjd. Autorotation ansätts men helikoptern träffar isen med hög sjunkhastighet. Vid nedslaget slås stjärtbommen av varefter helikoptern glider in mot stranden och kolliderar med några träd. Föraren skadas inte. Sannolik orsak till olyckan är att is sugits in i motorn och orsakat en flame out. (Utdrag från SHK haverirapport RL 2007:09, 2007-07-09.)

2006, 6 mars: Två provflygare och två testingenjörer från FMV börjar grundläggande leveranskontroll-utbildning på HKP 14 vid Eurocopter Training Services vid Aix en Provence, Frankrike.

2006, 8 mars: En HKP 4 från tredje helikopterskvadronen, F 17, Kallinge, Ronneby flyger ut länsbåtar till en fiskebåt med akut behov av länsbåtar utanför Karlskrona. Fiskebåten kan senare bogseras till en näraliggande hamn.

2006, 14 mars: Barn bosatta i Stockholms skärgård flyger helikopter till skolan i Stockholm. I vanliga fall färdas de med Waxholmsbåtarna men då isen sätter stopp sätts helikopter in. Transporten handhas av Waxholmsbolaget tillsammans med Arlanda Helicopter AB som flyger måndag, tisdag och fredag. Omkring 250 öbor har tillgång till helikopter som går till Gamla stan, Handen och Stavsås. För att få åka krävs ett ö-kort som kostar 360 kronor. Enkel resa kostar 120 kronor.

2006, 15 mars - 19 augusti: WHF, World Flight for Hearing, en jordenrunt-flygning om ca 6.200 mil, drygt ett och ett halv varv kring ekvatorn, utförs av den hörselskadade Johan Hammarström och hans två kamrater i ett mindre tvåmotorigt plan, en Diamond DA42 Twin Star med dieselmotorer. Syftet med flygningen är att visa vad hörselskadade förmår.

2006, 17 mars: Försvarets Helikopterflottilj deltar i markstridsövningen Combined Challenge 2006. Övningen genomförs i Stockholmsområdet och delar av Östergötland och pågår till och med 23 mars. 1.500 officerare, 6.000 värnpliktiga, civila och 400 stridsfordon deltar jämte en infanteripluton från Hammelburg i norra Bayern.

2006, 17 mars: Att en Firefly, SE-CAW, i Flygvapenmuseums förråd skall deponeras hos ett danskt museum väcker stort besvikelse bland svenska flyghistoriker när de överraskas av museets beslut.

2006, 18 mars: Två EMS-helikoptrar, en SAR-helikopter, en polishelikopter och en svävare deltar i räddandet av elva skridskoåkare från två drivande isflak utanför Arholma i Stockholms norra skärgård.

2006, 21 mars: De första fem till Ungern uthyrda Gripen-planen JAS 39C/D startar från Malmen och flyger till Ungern.

2006, 28 mars: Vid en ceremoni i Linköping överlämnar Försvarets materielverk den första HKP 15 till Försvarets helikopterflottilj.

2006, 28 mars: Den gemensamma nordiska flygledarskolan Entry Point North vid Sturup startar officiellt. Den har utvecklats ur den tidigare svenska flygledarskolan på platsen, Swedish ATS Academy (SATSA).

2006, 30 mars: Vid en högtidlig ceremoni på Kecskemétbasen i Ungern överlämnar försvarsminister Leni Björklund formellt de fem första JAS 39C/D Gripen till den ungerska kollegan Ferenc Juhász.

2006, våren: Danmark och Norge visar intresse för att köpa Gripen, bl a för att den amerikanska F-35 JSF (Joint Strike Fighter) anses alltför dyr och motköpserbjudandena dåliga. Utveckling av en kraftfullare Gripen omnäms i media av representanter för Saab.

2006, 1 april: Företaget West Helicopter AB etablerar en ny bas i Luleå invid vägen till Kallax flygstation. Företaget äger nu sex helikoptrar.

2006, 7 april: Saab Ericsson Space säkrar en stororder värd motsvarande 280 miljoner kronor på de fyra valideringssatelliterna i det europeiska satellitprojektet Galileo. Bolaget räknar med att kunna få ytterligare order för mellan 50 och 100 miljoner euro inom något år.

2006, 12 april: Försvarets Materielverk tecknar ett treårsavtal, med option på ytterligare två år, för HKP 14 simulatorträning vid Heeresfliegerwaffenschule i Bückeburg, Tyskland. Även anläggningarna i Fassberg och Holzdorf kan komma att användas. Träningen startar i januari 2009.

2006, 24 april: Ett 70-tal Gripen-plan skall skrotas om man inte lyckas exportera dem föreslår överbefälhavaren Håkan Syrén, som utgår från den försvarsstyrka som politiska instanser beslutat.

2006, 26 april: Det svenska tillbakadragandet från en kommande internationell flygövning i Italien väcker protester från Israel, som ogillar den svenska motivet för tillbakadragandet att Israel inte är en trolig samarbetspartner i eventuella framtida fredsbevarande aktioner.

2006, 28 april: Vid Säve flygplats sker en överlämningsceremoni mellan Försvarets helikopterflottilj och Norrlandsflyg AB som den 1 maj kl 08.00 officiellt övertar sjöräddningsberedskapen. Därmed avslutas en mer än 30-årig militär verksamhet.

2006, maj: Under en vecka medverkar en rote HKP 4 ur tredje helikopterskvadronen, Ronneby med enheter från Sjöstridsflottiljen som samövar med både svensk och tysk ubåt i övningen Northern Star.

2006, 6 maj: En andra HKP 15, med anropssignal K 25, landar vid Försvarets helikopterflottilj i Linköping.

2006, 13 maj: Försvarets helikopterflottilj deltar med två HKP 4, fyra HKP 9 och en HKP 15 vid Försvarsmaktens dag på Ribersborgsfältet i Malmö. Den 20 maj genomförs en andra Försvarsmaktens dag på Gärdet i Stockholm och den 3 juni en tredje i Göteborg.

2006, 25 maj: På Malmö Konsthall öppnas en utställning med namnet "Open Sky" med luft och flygning i centrum och som pågår till den 20 augusti. Det är en utställning främst om den danska konstnärinnan Simone Aaberg Kærn och hennes flygning till Kabul. I utställningen finns bl.a. hennes flygplan, en Piper PA-22-108 Colt, OY-EAT, kartmateriel och annan dokumentation från flygningen inklusive fina foton. Där finns även en del tidigare verk som Simone utfört med anknytning till flyg. Under hösten visar SVT även en film som Aaberg Kærn gjort om flygningen.

2006, 2 juni: Riksdagen säger ja till regeringens förslag om flygskatt som modifierats under frågans beredning i olika instanser. Skatten har motiverats av miljöskäl. Många starka intressen var emot, och ingen var riktigt nöjd. Genom regeringsskiftet i september blir det inget av denna skatt.

2006, 2 juni: En isklump av omkring 80 cm diameter faller ned i en silo på gård utanför Slitshult norr om Vimmerby. Klumpen kom sannolikt från ett spanskt charterflygplan på väg från Mallorca till Norrköping, och som hade en läckande färskvattentank.

2006, 3-4 juni: Vid EAA:s Fly-In på Barkarby tilldelas Flygande Veteraners DC-3 "Daisy" Svensk Flyghistorisk Förenings vandringspris, Barkarby-priset.

2006, 3-17 juni: Segelflyg-VM i Eskilstuna genomförs framgångsrikt med 116 tävlande från 26 länder som lyckas samsas på det inte alltför stora Ekeby-fältet. Bästa placering av de sex deltagande svenskarna nådde Börje Eriksson från Uppsala Flygklubb med en fjärdeplats i 15-metersklassen. Storbritannien tog sammanlagt fyra medaljer, därav två guld.

2006, 5 juni: IATA tilldelar Luftfartsverket och dess Flygtrafiktjänst årets "Eagle Award" för effektivisering av verksamheten och för att ha sänkt sina avgifter med i genomsnitt 6,6 procent per år under de senaste fyra åren.

2006, 6 juni: Arméns först levererade HKP 3A, registreringsnummer 03301 och anropssignal Z 41, placeras på sockel utanför Försvarshistoriska museet i Boden. En HKP 2, registreringsnummer 02403 men iordningsställd att likna 02203 med anropssignal Z 03, är uppställd inne i museet. Den sist levererade HKP 3C, registreringsnummer 03315 och anropssignal Z 55, finns bevarad hos Hkps/AF 1 Kamratförening i Boden. Se www.rotorwings.se.

2006, 6 juni: Det blir slutgiltigt klart att Saab ska leverera sitt flygburna radarövervakningssystem Saab Surveillance System till Pakistan, en affär på 8,3 miljarder kronor.

2006, 8 juni: Det blir stopp i all civil flygtrafik norr om Jönköping några timmar på grund av ett datafel i trafikledningssystemet.

2006, 8 juni: Tystare Arlanda-trafik genom ändrade utflygningsvägar från bana 3 söderut införs denna dag. Klagomål har sedan länge förekommit från boende i samhällen söder om flygplatsen och inom det s k "Stenvändarprojektet" har man strävat efter förbättringar.

2006, 10 juni: Anders Ljungberg, drivande vid etableringen av den svenska avdelningen av EAA och senare verksam vid Luftfartsinspektionen, avlider.

2006, 12 juni: Saabs köp av Ericsson Microwave Systems och resterande delar av Saab Ericsson Space godkänns av EU-kommissionen. Från och med den 1 september ingår dessa enheter i Saab under namnen Saab Microwave Systems, respektive Saab Space.

2006, 16 juni: Säve flygplats avslutas officiellt som militär helikopterflygplats. Som avslutning startar två HKP 10 (H-95 och H-96) och företaget Norrlandsflyg AB:s SAR-helikopter Sikorsky S-76C+ (Lifeguard 991) i formation och flyger runt Göteborg varefter de två HKP 10 avviker mot Såtenäs.

2006, 16 juni: Företaget Norrlandsflyg AB skriver kontrakt med Sjöfartsverket om sjöräddningstjänst i Ronneby. Kontraktet inleds den 1 januari 2007 och är giltigt i fem år samt två år på option.

2006, 18 juni: Flygvapnet firar sitt 80-årsjubileum med en stor flygdag på F 7 på Såtenäs. Bland de historiska planen kan ses en av Västgöta Veteranflygförening helt nyrenoverad Sk 16 Harvard.

2006, 20 juni: I Vidsel testas framgångsrikt en avlossning av roboten Meteor från ett Gripenplan.

2006, 27 juni: Krigsbasen Fällfors (fält 40, "Svärтан") i norra Västerbotten läggs ned vid en ceremoni efter att ha varit i drift i ett halvt sekel.⁵⁷

2006, 1 juli: Norrköping flygplats övergår i kommunal ägo. Flygplatsen, som invigdes den 9 september 1934, är Sveriges äldsta civila flygplats som fortfarande är i drift. Antalet passagerare under 2005 var drygt 120 000 och landningarna räknades till 7 800 stycken.

2006, 1 juli: Företaget HeliNord i Umeå utökar sin helikopterflotta med ytterligare en Aerospatiale SA 316B Alouette III och har nu fyra stycken jämte en Aerospatiale AS 350 B-2 och en Bell 206 Jet Ranger III. I november tillkommer också en Bell 205.

2006, 13 juli: Flygvapnet deltar i en internationell flygövning i Alaska, Cooperative Cope Thunder eller Red Flag Alaska under tiden 20 juli - 4 augusti med ett antal Gripen-plan. Det svenska förbandet består av cirka 85 personer och överflygningen till USA inleds den 13 juli och innebär mellanlandningar i Skottland, Island, Grönland och Kanada. Två Hercules-plan är också med.

2006, 13 juli: Swedline, grundat 2002 och med kontor i Hultsfred, meddelar att man går i konkurs efter en tids försök till rekonstruktion. Företaget bildades 2002 ur Värmlandsflyg.

2006, 17 juli: Försvarsmaktens logistikenhet, FMLOG/Kronflyg ombeds av UD att hjälpa svenska medborgare ut ur Libanon där de drabbats av de israeliska bombningarnas direkta och indirekta följder. Under de närmaste dagarna hjälps ca 7.000 personer ut ur landet. FMLOG organiserar och skaffar fram transportresurser från civila bolag. UD betalar.⁵⁸

2006, 25 juli: En helikopter tappar under flygning ett rangerhjul som hamnar på torget i Helsingborg.

2006, 1 augusti: Gunnar Reitan, vice koncernchef i SAS, utses att vara tillförordnad VD och koncernchef efter Sören Lindegaard fram tills en ny VD kan träda till. Denne blir Mats Jansson som tillträder vid det kommande årsskiftet.

2006, 14 augusti: En HKP 10 från första helikopterskvadronen, Kallax, deltar i släckningen av en skogsbrand i trakten av Bodträskfors, Harads i Norrbottens län. Skogsbranden är den största i Sverige på många år och är under kontroll först den 17 augusti. Då har även HKP 4, HKP 9 och civila helikoptrar deltagit.

2006, 1 september: Första flygningen med HKP 15 i Försvarsmakten genomförs av flygchefen Thomas Stensson med besättning vid Helikopterflottiljen i Linköping. Typskolning för HKP 15-systemet börjar den 16 oktober.

2006, 3 september: Den första europeiska rymdsonden SMART-1 kraschar på månen efter att ha varit i bana kring månen sedan november 2004. "SMART" står för Small Missions for Advanced Research in Technology. Sonden utvecklades av Rymdbolaget och byggdes av Saab Ericsson Space i Linköping.

2006, 10 september: Den svenske piloten Gabor Varga omkommer vid racingmomentet under Aero GP på Malta när ett annat plan bakifrån kolliderar med Vargas plan över Vallettas hamn.

2006, 11 september: Ett 30-tal av den personal som skall tjänstgöra vid Försvarsmaktens helikopterstyrka i Kosovo rycker in på SWEDINT i Kungsängen för att utrustas. Avresa till Kosovo sker vecka 41 och personalen stannar där i ungefär ett år. Förbandets uppgift blir personal- och materieltransporter samt rekognosering och övervakning.

2006, 16 september: Vid landning med en Eurocopter EC120 B helikopter vid Bassevare, 20 km NNV Pulsjärvi i Norrbottens län, hakar höger landställsmed fast i en sten varvid helikoptern tippas åt sidan och rotorbladspetsarna snuddar marken. Föraren lyckas få kontroll och stiga varvid rotorbladspetsarna kommer i kontakt med en vindskiva på ett av husen i närheten. Föraren gör då en forcerad landning som blir hård och grenslar en sten under sidrörelse varvid skador uppstår på landstället. (SHK haverirapport 2007:21, 2007-12-13.)

2006, 19 september: Miljö- och byggnadsnämnden i Värmdö beslutar vid ett extrainsatt möte att Rikspolisstyrelsens helikopterbas på Myttinge i norra Värmdö får byggas färdig för att ta emot Stockholmspolisens helikoptrar.⁵⁹

2006, 20 september: Flygbolaget Falcon Air tvingas ställa in sina flygningar sedan Luftfartsstyrelsen dragit in företagets tillstånd. Bakom ligger Postens försäljning av företaget till personer av tvivelaktigt rykte. Företaget förklaras i konkurs ett par dagar senare.

2006, 25 september: Gävleborgs läns landsting föreslår att länet hyr in en ambulanshelikopter som med beredskap året runt skall baseras i Bollnäs.

2006, 31 september: Vid Flyglitteraturträffen (FLIT) på Malmen får Jan Jangö KSAK:s guldmedalj för sin över sex decennier långa publicistiska verksamhet inom teknikhobby. Årets flygbok blir Torgil Rosenbergs "Trots och tack vare".

2006, 2 oktober: Flygbränslet till Arlanda börjar transporteras med tåg från Gävle till Märsta och därifrån med pipeline till Arlanda. Härigenom behöver inte längre transporterna gå med lastbil genom Stockholm från stadens hamn.

2006, 11 oktober: En tjeckiskt Gripen-plan är nära att skjuta ned ett målboogeringsplan över Bottenviken då elden kommer att riktas mot reservmålet som befinner sig bara några få meter bakom planet.⁶⁰

2006, 16 oktober: Tre personer från Borås Flygklubb omkommer då deras i Österrike nyinköpta plan OE-KLA på väg hem via Berlin störtar i havet några mil söder om Smygehamn. Se SHK Rapport RL 2008:09.

2006, 17 oktober: SAS får som ny VD och koncernchef från årsskiftet Mats Jansson som efterträder Jörgen Lindegaard som avgick under våren. Jansson kommer närmast från Axel Johnson AB och uppges bli en vara en flitig joggare.

2006, 23 oktober: En 747-400 från TUI Fly Nordic (f d Britannia Airways) lyfter med 582 passagerare från Arlanda mot Bangkok. Non-stopflygningen tar 10 tim och 10 minuter. Så många passagerare i ett enda plan sägs aldrig ha startat från en nordisk flygplats tidigare.⁶¹

2006, 26 oktober: En CASA 212 från Kustbevakningen störtar vid Falsterbo efter att ha brutits sönder i luften. Alla fyra ombord omkommer.

2006, 26 oktober: En SAS MD-82, OY-KGT, sätter på kvällen med hjälp av stark medvind ett inofficiellt hastighetsrekord på sträckan Heathrow-Arlanda på 1 timme och 44 minuter. Normalt tar den 791 nm långa sträckan ca två och en halv timme. (Har BA männe flugit på 1.35?)

2006, 27 oktober: Den svenska helikopterstyrkans gruppering på den amerikanska basen Camp Bondsteel i Kosovo invigs officiellt. Svenska flaggan hissas och grupperingsplatsen döps till Hotel Bravo.⁶²

2006, 30 oktober: Efter ha startat från Johannesbergs flygfält vid Västerås havererar en helikopter, Robinson R44, drygt 10 km norr om Katrineholm varvid föraren omkommer.

2006, 31 oktober - 1 november: Ett oväder orsakar stora avbräck i väg- och tågtrafiken. Banverket använder helikopter för att få en uppfattning om svårigheterna att iordningställa järnvägsförbindelserna.

2006, november: Saab genomför de första flygproven med jaktroboten IRIS-T, en robot för korthåll som arbetar med infrarödteknik och som kan ses som en efterträdare till Sidewinder, RB 74. IRIS-T är ett europeiskt samarbetsprojekt under tysk ledning.

2006, 1 november: Två av Sjöfartsverkets räddningshelikoptrar jämte två helikoptrar från försvarsmakten och en från Finland lyckas rädda 12 av 14 besättningsmän från fartyget Finnbirch som havererat öster om Öland. En besättningsman avled senare. Det hårda vädret hindrade att sjöräddningens båtar sattes in.

2006, 6 november: Nya säkerhetsregler inom EU innebär besvärligheter för passagerarna, när det gäller vad man inte får ta med handbagaget. Bl a blir mängden vätska begränsad.

2006, 7 november: Den första TP 84 Hercules lyfter från F7 på Såtenäs med destination Abu Dhabi i Förenade Arabemiraten, där F7 skall sätta upp en framskjuten operationsbas, FOB, för transporter för den svenska styrkan i Afghanistan inom ISAF (International Security Assistance Force).⁶³

2006, 10 - 23 november: Flygvapenövningen Nordex 06 med förband från flygvapnet och den övriga Försvarsmakten genomförs med aktiviteter i hela landet, men med en koncentration längst i norr. Bl a är 5 divisioner med Gripen baserade i Jokkmokk och Luleå.

2006, 11 november: Det blir känt att Volvo Aero avser lägga ner Volvo Aero Engine Services (f d Lintaverken) i Bromma under 2007. 456 personer anställda berörs.

2006, 14 november: Under flygvapenövningen Nordex 06 får en HKP 9, vid taktisk flygning med soldater ur 31:a luftburna bataljonen ur K 3 från Såtenäs mot Hagshults flygplats, indikation om fel på en av helikopterns två motorer varför piloten väljer att landa på Jönköpings flygplats.

2006, 15 november: Sjöfartsverket skriver nytt kontrakt som ger AB Norrlandsflyg uppgiften att fortsätta den helikopterbaserade sjöräddningsverksamheten i Sundsvall och Visby i ytterligare fem år jämte ytterligare två års option.

2006, 28 november: Chefen för F 7 och chefen för Helikopterflottiljen inviger en ny helikopterhangar på F 7, Såtenäs. Hangaren har plats för två HKP 10 och är uppförd på samma ställe där helikopterverksamheten bedrevs mellan 1970 och 2002.

2006, 10-22 december: Rymdfärjan Discovery med bl a svensken Christer Fuglesang ombord, startar från Florida mot den internationella rymdstationen ISS efter att starten har uppskjutits en gång. På kvällen den 22 december landar man åter på jorden. Färden följs intensivt i svenska media och allmänhetens intresse för såväl färden som för Fuglesang är stort.

2006, 13 december: Den andra omgången piloter från Ungern avslutar sin omskolning till Gripen efter ca 4 månaders vistelse i Sverige. Utbildningen har ägt rum på Såtenäs och i Halmstad.

2006, 13 december: Försvarsmakten och Sjöfartsverket skriver ett samverkansavtal om helikopterberedskap. Syftet är att tillgodose Försvarsmaktens behov av räddningshelikoptrar med kort insatstid samtidigt som Försvarsmakten kompletterar Sjöfartsverkets helikopterberedskap vid sjöräddning där det krävs extra stora resurser.

2006, 17 december: Två De Havilland 82 Tiger Moth flyger från Skå-Edeby till Barkarby för att högtidlighålla att det är på dagen 75 år sedan engelsmannen Hubert Broad landade vid Hägerstalund, som senare blev Barkarbyfältet, med en Tiger Moth för att demonstrera typen.

2006, 27 december: Den första charterflygningen från Västerbotten till Thailand äger rum, då ett polskt plan med 200 passagerare ombord startar från Umeå mot Phuket.

2006, 30 december: En av de svenska HKP 9 i Kosovo hjälper ett svenskt skyttekompani vid fordonskontroll på en av huvudlederna in mot Pristina.

2007

◆ *Den första Airbus A380 levereras till Singapore Airlines den 15 oktober efter närmare två års försening.*

Aldrig tidigare har flygtrafiken varit så stor i det svenska luftrummet som under 2007. Antalet luftrumsrörelser uppgick till 701.975. Den stora ökningen står överflygningarna och utrikestrafiken för medan inrikestrafiken är minskande. Den tidigare toppnoteringen från år 2000 var på drygt 690.000 rörelser.

Tåget tar marknadsandelar från inrikesflyget, bl a på sträckan Stockholm-Göteborg. Fixeringen vid växthusgasutsläppen i miljödebatten får flyget att te sig som en stor "miljöbov".

SAS drabbas av strejker och andra motgångar under året.

Under året omkommer åtta personer vid civila och militära flyghaverier, därav inte mindre än fem vid flygning med helikopter.

Sjöräddningssällskapet, SSRS, kan med hjälp av gåvor anskaffa allt fler svävare, där dessa vid isolyckor ofta är mer lämpade än helikoptrar för räddningsinsatser. Man har under året 5 sådana svävare placerade i Mellansverige.

Staten återupptar det ekonomiska stödet till brandflyget.

Intresset för köp och utveckling av Saab Gripen ökar internationellt.

Under året modifieras tre HKP 10 med bland annat varnare och motmedelssystem till HKP 10B för medverkan i HE NBG08.

2007, januari: Regeringen beslutar att Försvarsmakten får påbörja upphandling av grundläggande helikopterutbildning, GHU, vid Heeresfliegerwaffenschule i Bückeburg, Tyskland. Utbildningen avses bli 14 månader lång och omfatta 200 flygtimmar, varav hälften skall genomförs i simulator. NVG- och IFR-flygning ingår samt HUET/HEED, alltså nödräning i helikopterevakering under vatten. (Se även notis för 22 november)

2007, 1 januari: Luftfartsverket byter namn till LFV och får ett nytt varumärke.

2007, 1 januari: Kalmar kommun tar över Kalmar flygplats för att i fortsättningen äga och driva den i kommunal regi.

2007, 1 januari: Svensken Mats Jansson tillträder sin tjänst som VD för SAS.

2007, 3 januari: Sverige får 12 platser, varav 10 tilldelas personal ur Nordic Battle Group, för deltagande i brittiska arméns djungelkurs i Belize, Mellanamerika till den 12 februari. Helikopterenheten tilldelas en plats.

2007, 5 januari: Flygplatsen på Frösön i Jämtland byter namn till Åre Östersund Airport.

2007, 10 januari: Beslut är fattat att montera ballistiska skydd (skottskydd) på HKP 9 och första flygningen med det skyddet genomförs i Kosovo.

2007, 14 januari: Sedan SMHI utfärdat klass 3-varning, innebärande orkanbyar, står helikopterflottiljen i en timmas beredskap med två HKP 9 i Linköping, två HKP 4 och två HKP 9 i Ronneby samt en HKP 10 i Såtenäs. Kraftledningsreparatörer med utrustning flygs med flygvapnets Hercules-plan från Luleå till Sydsverige där stormfällida träd orsakar omfattande strömavbrott. Järnvägstrafiken drabbas också svårt av stormen medan flygtrafiken inte påverkas i nämnvärd utsträckning.

2007, 15-16 januari: Med fem HKP 9 har Helikopterflottiljen utfört flyguppdrag i trakten av Anderstorp, Växjö och Västervik där huvudsakligen linjeinspektioner samt rekognosering och kontroll av vägar för omkullblåsta träd utförts. En HKP 10 har med färskvatten "bombat" ett ställverk söder om Kungsbacka som fått en riklig beläggning med saltpartiklar från havet.

2007, 15 - 22 januari: Helikopterflottiljen genomför fjällflygutbildning i Hemavan.

2007, 25 januari: Den svenske astronauten Christer Fuglesang som genom färden i december med rymdfärjan Discovery blivit en "kändis", anländer till Arlanda med flyg. Han har ett späckat program framför sig med visiter hos kung, regering, framträdande på Stockholm Central m m.

2007, 26 januari: Spaceport Sweden invigs på Kiruna flygplats av näringsminister Maud Olofsson. Ett avtal tecknas med rymdflygbolaget Virgin Galactic som planerar att erbjuda privatpersoner kortare "rymdhopp".

2007, februari: SAS-koncernen säljer SAS Flight Academy till STAR Capital Partners. Flight Academy har ett brett utbud av utbildning för flygplans- och helikopterpiloter, kabinpersonal samt annan human factor träning för hela flygbranschen vid fyra träningscentrum i Stockholm, Oslo, Köpenhamn och Riga.

2007, februari: Inför World Cup-tävlingarna i utförsåkning i Åre har Skyways sedan länge planerat att ha trafik med Saab SF 340 med start och landning på Åresjön, men detta förhindras av kringboendes protester.

2007, 3 februari: Vid en svår hangarbrand på Sundbro flygfält norr om Uppsala förstörs tre flygplan.

2007, 8 februari: Ett seminarium kring Viggen hålls för 155 deltagare på Tekniska Museet med anledning av att Viggen fyller 40. Det är på dagen 40 år sedan Erik Dahlström gjorde den första flygningen.

2007, 13 februari: En ny terminalbyggnad invigs högtidligt på Göteborg City Airport, Säve.

2007, 13 februari: Saab tecknar ett Memorandum of Understanding (MOU) med norska Heli-One AS med fokus på den internationella marknaden för helikopterunderhåll.

2007, 17 februari: Ett tvåmotorigt Airbus A330 charterflygplan från Novair med 356 passagerare ombord på väg hem från Thailand tvingas till en en-motorlandning i Sharja i Förenade Arabemiraten strax efter starten från Dubai.

2007, 20 februari: I SVT:s samhällsbevakande program "Uppdrag granskning" framförs påståenden om mutor i samband med försäljningen av Gripen till Tjeckien. Dessa, och liknande påståenden om andra svenska vapenaffärer blir ett återkommande tema under de närmast kommande åren i medierna.

2007, 23 februari: Försvarsmakten önskar att Gripen skall komma att användas vid internationella fredsframtvängande insatser på platser som Afghanistan och i Afrika.

2007, 2 mars: Lågprisbolaget Fly Me begär sig självt i konkurs. Sterling tar över en del av företagets kunder.

2007, mars: Swedish Air Force Rapid Reaction Unit JAS 39, (SWAFRAP JAS 39) från F 17 med ett 90-tal man och därtill 16 piloter samt andra svenska enheter, totalt ca 200 man, deltar i övningen Cold Response 07 i Nordnorge. Det totala deltagarantalet var 8400 man från 18 nationer.

2007, 8 mars: Vid en ceremoni överlämnar SAR/FRÄD vid F 17, Ronneby en frälsarkrans till Norrlandsflyg AB som övertar flygräddningstjänsten från flygvapnet.

2007, 14 mars: SAS lanserar frivilliga miljöavgifter för resenärerna. Avgiften, som kan uppgå till 40 SEK för en tur- och returresa inom Europa, avses att slussas vidare till satsningar på förnyelsebar energi.⁶⁴ Intresset för dessa avgifter blev dock mycket litet.

2007, 14 mars: Ett ultralätt flygplan av typ WT-9 Dynamic SE-VPB havererar under skolflygning nära Täby Kyrkby. De två ombord skadas.

2007, 22 mars: I ett trafikplan på väg från Stockholm mot Göteborg upptäcks under stigningsfasen att passagerarkabinen inte trycksätts normalt utan syrgasmaskerna faller ned. Flygningen fortsattes på reducerad höjd.

2007, 22 mars: En Eurocopter (Aerospatiale) AS342J Gazelle havererar 1,5 km norr om Broby säteri i Södermanlands län med två personer ombord. Helikoptern hade nyligen sålts till ett italienskt företag. Dagen

före avresan till Italien gör företagets förare en kontrollflygning varvid helikoptern havererar efter motorstopp på grund av bränslebrist. Helikoptern totalhavererar och föraren samt en passagerare skadas lindrigt. I utredningen framkommer att föraren inte har behörighet att utföra flygningen.⁶⁵

2007, 22 mars: Posten ger ut tre frimärksmotiv som speglar svensk sjöräddning. Ett av motiven visar en ytbärgare under övning på en Norrlandsflygs AB SAR-helikopter Sikorsky S-76 (värde 5 kronor), ett annat en Rescue Runner i aktion (värde 4:80) och ett tredje en av sjöräddningssällskapets räddningsbåtar av Victoria-klassen (värde 5:50).

2007, 25 mars: SAS öppnar en direktlinje Arlanda-Beijing med Airbus 340.

2007, 29 mars: Tre HKP 9 från Helikopterflottiljen anländer till SWE HELI UNIT på Cape Bondsteel i Kosovo för att ersätta de tre nu utflugna HKP 9 som flygs tillbaka till Sverige.

2007, 2 april: Saab Aerosystems får i uppdrag att fortsätta sitt arbete med luftmålsroboten Meteor, avsedd för europeiska stridsplan som Gripen, Eurofighter och Rafale, genom att man skall stå för skjutproven på tre europeiska skjutfält.

2007, 3 april: Det råder brist på flygledare vilket orsakar förseningar i flygtrafiken skriver bl a Dagens Nyheter. Antalet flygledare och utbildningen av nya sådana skars ned efter tidigare krisår och vidare lockas svenska flygledare att ta arbete i utlandet där de raskt kan höja sin lön.⁶⁶

2007, 4 april: Svenska Cybaero i Linköping, som utvecklar obemannade helikoptrar för spaning och övervakning, har sålt sju helikoptrar med tillhörande delsystem till Förenade Arabemiraten. Slutleverans skall ske under året.⁶⁷

2007, 6 april: Regeringen vill rusta upp 31 äldre JAS-plan. Projektet förväntas kosta cirka 4,1 miljarder kronor och är en del av regeringens förslag i vårbudgeten, uppger Sveriges Radios Ekoredaktion. Försvarsminister Mikael Odenberg ser flera fördelar med att uppgradera de tidiga modellerna av planet.

2007, 12 april: En Piper PA-28 på väg nordostifrån mot Bromma får allvarliga motorstörningar och gör en i medierna uppmärksammas nödlandning på Norra Djurgården. Personskadorna blir lindriga men planet får betydande skador.

2007, 16 april: Flottiljchefen informerade all personal vid Helikopterflottiljen om att från och med nu skall flygvapenuniform bäras.

2007, 19 april: En JAS 39 Gripen havererar vid Vidsele när föraren överraskande skjuts ut ur planet. Man finner snart orsaken i ett mindre lyckat utförande av raketstolens utlösningshandtag.

2007, 19 april: Taklagsfest firas vid Helikopterflottiljen i Linköping för hangar 14 där de kommande HKP 14 skall baseras.

2007, 19-22 april: En "eskader" av 15 ultralätta flygplan och 5 allmänflygplan flyger från Sjöbo i Skåne till den stora allmänflygmässan Aero 2007 i Friedrichshafen i södra Tyskland och tillbaka, då en annan väg.

2007, 20 april: Nio nyexaminerade kaptener firas vid Helikopterflottiljen med att flottiljchefen överlämnar diplom och flygvapnets kaptensgradbeteckningar, eftersom det i veckan bestämts att alla officerare vid Helikopterflottiljen skall tillhöra flygvapnet.

2007, 21-22 april: Michael Sanz erhåller Söderbergsplaketten vid SFF:s årsmöte på F 7 Såtenäs.

2007, 23 april: En Bell 407 helikopter tillhörig Arlanda Helikopter AB placerar värmeåtervinningsbatterier till en värmeväxlare på taket till Terminal 5 på Arlanda. Tjugonio lyft om 200 kg krävs för att få anläggningen på plats.⁶⁸

2007, 23 april: Dansk kabinpersonal i SAS strejkar och trafik till Sverige berörs. Strejken avblåses efter några dagar. Orsaken var missnöje med arbetsförhållandena ombord, bl a gles bemanning.

2007, 24 april: En Eurocopter EC135 med fyra personer ombord havererar vid Sisjön i Göteborgs län vid samövning mellan polisflyget i Göteborg och Göteborgspolisens piketstyrka. Som avslutning på övningen genomförs en "miljöträning" avseende "taktisk helikopterflygning" som avslutas på låg höjd följd av en kraftig upptagning över startplatsen. På uppskattningsvis 100 meters höjd och med högt nosläge girar helikoptern åt vänster och inleder en brant dykning med efterföljande upptagning mot startplatsen. I slutet av upptagningen slår

helikoptern, med hög fart framåt, hårt i marken, först med undre delen av stjärtbommen och sedan med landstället varefter den välter och tumlar runt flera varv innan den stannar i ett vattenfyllt dike. Helikoptern totalhavererar, föraren omkommer och tre passagerare skadas allvarligt.⁶⁹

2007, 26 april: Gripen International rapporterar i media att efter flera månaders förhandlingar har Norge skrivit på ett samarbetsavtal för att utveckla Gripen, värt 150 miljoner norska kronor. Bl a skall motorn bli starkare och räckvidden större.

2007, 30 april: Åke Janssons DC-3:a som efter en mer än decennielång tjänst i Zaire fram till hösten 1991 ofta sågs vid svenska flygdagar och andra tillfällen som ES-AKE, återkommer efter några års utlandsvistelse till Vallentuna. Den bär nu sin från Afrika-tiden kända registrering 9Q-CUK.

2007, 1 maj: SOS Helikoptern Gotland AB byter ägare. Ny ägare är Henry Hansen som driver Nordkalottflyg AB. SOS Helikoptern opererar med en ny Eurocopter EC 145. Företaget har kontrakt med Gotlands kommun fram till september 2010 och därefter option på ytterligare två år.

2007, 4-6 maj: En Safirträff hålls på Säve med omkring 18 plan av typen. På söndagen ordnas Aerozeum-dagen 2007 med rundvandringar, visningar av flygplan samt familjeaktiviteter.

2007, 15 maj: Under perioden 15/5 till 15/9 förstärks Stockholms helikopterambulans med ytterligare en helikopter.

2007, 17 maj: En flygdag hålls i Norrköping där bl a Mission Aviation Fellowship Sweden, MAF, firar sin 25-åriga tillvaro.

2007, 22 maj: På Svenska Generalkonsulatet i Kaliningrad delas Ryska räddningsministeriets "Medalj för samverkan vid räddningsinsats" 305-K ut till nio besättningsmedlemmar från SAR-helikoptrarna i Ronneby.⁷⁰

2007, 25-30 maj: 800 av SAS Sveriges kabinpersonal går i strejk. Man anser arbetsförhållandena alltför dåliga bl a vad avser raster av olika slag. Inrikeslinjer drabbas under 5 dagar, och det beräknas att företaget går miste om 100 miljoner i biljettintäkter.

2007, 25 maj: Vid en presskonferens på Armémuseum arrangerad av Försvarsmakten, presenteras den tekniska utredningsrapporten om den i juni 1952 av sovjetiskt flyg nedskjutna signalspanande DC-3:an. Utredningen överlämnades sedan formellt till flygvapeninspektören, generalmajor Jan Andersson, varpå följde frågestund och enskilda intervjuer. Samma dag deltog anhängiga till planet besättning vid en minneshögtid i stabsbyggnaden Tre Vapen samt vid en högtid på Galärvarvskyrkogården, där en minnessten avtäcktes.⁷¹

2007, 26-27 maj: Vid Västerås årliga Roll-Out är det publik premiär för företaget Biltemas Cavalier Mustang, som i början av maj anlänt sjövägen till Göteborg från USA och sedan monterats i Ängelholm. Planet bär den rätt naturliga registreringen SE-BIL.

2007, 30 maj: En av företaget Biltema överraskande anskaffad Spitfire LF Mk.XVIe anländer till Ängelholm från Duxford i England. Planet får senare registreringen SE-BIR och de första publika framträdandena blir vid flygdagar i Karlstad den 8:e och i Borås den 9:e september.

2007, juni: Pigge Werkelin och Torsten Jansson startar ett nytt småländskt flygbolag, Smålandsflyg, tillsammans med ett antal lokala investerare.

2007, 2 juni: Vid segelflyg-SM på Sundbro norr om Uppsala i klasserna 15 meter, öppna och standard, segrar Bo Havén, Åke Pettersson och Ronny Lindell i respektive klass.

2007, 2-3 juni: EAA Fly-In anordnas på Barkarby flygfält med mer än 200 gästande flygplan. SFF:s Barkarbypris går till den av Paul Pinato restaurerade Fairchild F24 Forwarder SE-AWS.

2007, 6 juni: Ytbärgare på HKP 10 från tredje helikopterskvadronen, Ronneby, tilldelas Försvarsmaktens förtjänstmedalj i silver med svärd för räddandet av besättningsmän när fartyget MV Finnbirch förliste första november 2006.⁷²

2007, 10 juni: Denna söndagkväll överraskas ballongflygarna över sydöstra Stockholmsområdet av dåligt väder och ett tiotal ballonger tvingas till mer eller mindre dramatiska landningar. Personskadorna blir ringa men åtta av de totalt 180 omborvarande personerna förs till sjukhus.⁷³

2007, 11 juni: Per G. Braathens flygrelaterade verksamheter organiseras som en koncern, Braathens Aviation, med bl a de två flygbolagen Malmö Aviation och Transwede Airways samt bolag för tekniskt underhåll, utbildning m m. Omsättningen var under 2006 omkring 1,6 miljarder SEK.

2007, 12 juni: Tredje helikopterskvadronen i Ronneby genomför det första marina uppdraget med HKP 15.⁷⁴

2007, 16 juni: Vid den årliga veterandagen på Skå-Edeby utanför Stockholm för bil och flyg hade 11 st DH 82 Tiger Moth samlats, varav en norsk och en engelsk. Även världens äldsta flygande DH 82, SE-ADF, fanns att beskåda. Evenemanget var utformat som en hyllning till typen som nyligen firat en 75-årig tillvaro i Sverige.

2007, 18 juni: En Robinson R 44 helikopter havererar nordväst om Ramsäle i Västerbottens län under besiktning av kraftledning. Två personer ombord undkommer utan allvarliga skador. Helikoptern kolliderar med en kraftledning som går över och korsar den kraftledning som besiktigas.⁷⁵

2007, 20 juni: Helikopterflottiljen tilldelas ett permanent verksamhetstillstånd för militär luftfart sedan Flyginspektionen under de senaste två veckorna utfört auktorisationsrevision vid flottiljen.

2007, 24 juni: Under leveransflygning från Italien till Sverige med den tionde HKP 15 görs en halvhalt på Le Bourget i Paris där den 47:de Salon de l'Aéronautique just pågår. På plats finns även en i svenska färger målad NH 90, HKP 14 som några dagar tidigare mottagits av FMV.

2007, 28 juni: Regeringen fattar beslut om direktiv för helikopterutredningen, det vill säga uppdraget att se över den offentliga sektorns användning av helikopterresurser.

2007, 1 juli: Regeringen utser f d försvarsministern Leni Björklund att utreda användandet av statens helikoptrar. Utredningen skall redovisas den 1 september 2008.⁷⁶

2007, 21 juli: Vid segelflyg-SM i Arboga för 18 meters-, klubb- och 2-sitsarklassen, segrar Gunnar Karlsson från Örebro SFK, Börje Gustafsson från Borås SFK samt Ronny och Gunilla Lindell från Landskrona i respektive klass.

2007, 23 juli: Helikopterinsatsen i Kosovo är avslutad och de tre HKP 9 som ingått i SWE HELI UNIT landar, eskorterade av en HKP 15, vid Helikopterflottiljen i Linköping.

2007, 8 augusti: Ett svenskt trafikflygplan från Nordic Airways blir i norra Irak troligen beskjutet av en missil från marken i samband med starten från Sulamanyah, men skadas inte. Luftfartsstyrelsen inför flygförbud för svenska plan över Irak, ett förbud som kommer att vara i bortåt ett halvår (se notis för 31 januari 2008).

2007, 16 augusti: Försvarsmaktens Logistik, FMLOG, informerar Helikopterflottiljen att ett parti ”Tryckolja 022”, hydraulolja, hade ett för högt innehåll av partiklar. Då informationen var knapphändig om var oljan kan ha använts, ställdes all flygverksamhet in vid flottiljen.

2007, 31 augusti: Arlanda Helicopter AB har av den oberoende organisationen Respect Europe certifierats som ett klimatneutralt bolag, det första flygbolaget i sitt slag i landet.⁷⁷

2007, 31 augusti-1 september: Saab firar sina 70 år genom att bjuda in ca 800 personer representerande kunder, medier och myndigheter på ett rejält ”födelsedagskalas” i Linköping fredagen den 31 augusti. På lördagen den 1 september var alla anställda med anhöriga inbjudna, och totalt kom över 19.000 personer till denna familjefest. Flyguppvisningar förekom även.

2007, 4 september: Vid en autorotation från hovringshöjd i samband med uppflygning havererar en SA 316B Alouette III helikopter vid Fetsjön i Kittelfjäll, Västerbottens län. Inga personskador uppstod men väl betydande skador på helikoptern. (Se SHK haverirapport 2007:22, 20071214.)

2007, 4-12 september: F 21:s 2:a division och SE 01 övar från RAF Lakenheath i England. Deltagande har skett med 7 st JAS 39C/D Gripen, varav 3 st tvåsitsiga, ur 2:a division F 21. (SE 01, stridsflygenhet 01 är flygvapnets nya internationella insatsförband som sätts upp av F 21 med 22 piloter samt övriga personalresurser.)

2007, 5 september: Försvarsminister Mikael Odenberg kallar till en presskonferens där han meddelar att han lämnar posten som försvarsminister och riksdagsman. Skälet till avgången var oenighet i regeringen om den kommande budgetpropositionen som Odenberg anser inte är baserad på en seriös analys av försvarets behov utan alltför styrd av allmänna ekonomiska överväganden, något som inte förväntats av den borgerliga regering som röstades fram 2006. Han efterträds av handelsminister Sten Tolgfors.

2007, 6 september: Under förmiddagen drabbas flygtrafiken i hela Mellansverige och norra Sverige av störningar. Orsaken var ett timplågt dataproblem inom flygtrafikledningen som då begränsade antalet flygningar för att bibehålla en hög säkerhet. Frammot lunchtid var man åter i kapp.

2007, 6 september: Den första HKP 14, BSWA003, med taktiskt nummer A43, levererad av Halli i Finland, landar på Malmen i Linköping.

2007, 9 september: En österrikisk MD-83 med 169 passagerare som flyger för ett turkiskt charterbolag, lyckas endast med nöd och näppe komma lätt från banan på Åre-Östersund Airport. En utredning visar på svåra försummelser i besättningens planering av starten.

2007, 9 september: Ett av SAS Bombardier Dash 8 Q400-plan kanar av banan sedan landningsstället kollapsat vid en landning i danska Ålborg. Fem personer skadas vid evakueringen.

2007, 11 september: En rote HKP 9 startar från Blekinge Flygflottilj för att hämta en attackstridsledningspatrull i Ryd, Småland. Under inflygningen för landning kommer rotetvåan för nära roteettan. Försök att svänga undan åt höger medför att en kollision mellan helikoptrarnas rotordiskar inte kan undvikas. Helikoptrarna sönderdelas i luften och demoleras kraftigt vid nedslagen. Samtliga fyra ombordvarande omkommer.⁷⁸

2007, 12 september: Landningsstället på ett SAS Dash 8 Q400-plan viker sig i samband med en landning i Vilnius, Litauen. Ingen ombord skadas. SAS ställer under ca 3 veckor in trafiken med typen, som länge berett SAS bekymmer, och även tillverkaren Bombardier inför vissa restriktioner.

2007, 12 september: Ett avtal tecknas med Danmark för att underlätta informationsutbytet kring Gripen i samband med att Danmark planerar nyanskaffning av stridsflygplan.

2007, 13 september: Fly Partners AB köper, av Norsk Helikopter AS, alla aktier i Svenska Lufttransport AB. Fly Partners äger tidigare SOS Helikoptern Gotland AB och Nordkalottflyg AB/Barents Airlink. Svenska Lufttransport har ambulanshelikoptrar i Lycksele, Östersund, Uppsala och Stockholm samt två ambulansflygplan i Umeå. Företaget fortsätter att agera självständigt under Fly Partners.

2007, 21 september: LFV och Stockholms stad är överens om ett förslag till nytt avtal om Bromma flygplats användning att gälla till 1 januari 2038 och som inte skall kunna sägas upp. Antalet flygrörelser tillåts öka något medan öppethållandet blir detsamma, om än förskjutet två timmar senare på söndagarna. Stockholms stad får en viss ekonomisk ersättning per avresande passagerare. Avtalet återstår att godkänna av kommunfullmäktige och regeringen och efter ett tag kommer protesterna igång, stärkta av flygets dåliga miljö-image.

2007, 26 september: Stockholms kommunalfullmäktige beslutar att sommarens extra ambulanshelikopter permanentas tills vidare.

2007, 1 oktober: Stockholms läns landsting inbjuder till upphandling av ambulanshelikopter- och akutläkarbilstjänst. Nytt är att anestesiläkaren flyttas från ambulanshelikoptern till en akutläkarbil.⁷⁹

2007, 12 oktober: Två piloter från Helikopterflottiljen påbörjar sin flygutbildning på HKP 14 vid Eurocopter i Marignane i södra Frankrike.

2007, 16 oktober: Den första till HKP 10B modifierade helikoptern anländer till Sverige. Modifieringen som genomförts i Norge består av varnings- och motverkanssystem, VMS. HKP 10B har nu bland annat ballistiskt skydd, bättre sjukvårdsutrustning, KSP-fästen, IR-dämpare, sand- och isfilter, NVG-anpassning (Night Vision Goggles) samt digital karta.

2007, 17 oktober: Thailand önskar köpa 12 st Gripen-plan efter en utvärdering av ryska Su-30, amerikanska F-16 och svenska Gripen.

2007, 15-16 oktober: I Stockholm ordnar Flygtekniska Föreningen i samarbete med IVA och SMR vart tredje år sedan 1992 en nationell kongress. I år var mottot "Flyg- och rymdteknik – internationell spetsteknologi i förändring". Kongressen har etablerat sig som ett mycket uppskattat forum för svensk flyg- och rymdteknik även om deltagarantalet visar en nedåtgående trend. I år deltog 320 personer.

2007, 23 oktober: Två personer omkommer vid en krasch med ett ultralätt flygplan nära Tidaholm.

2007, 25 oktober: Efter en flygtid av 4.497 timmar pensioneras Helikopterflottiljens HKP 9, K14. Helikoptertypen har funnits i försvaret sedan 1987 men börjar nu fasas ut.

2007, 27 oktober: Ett tredje nytt lättare landningshaveri med en SAS Dash 8 inträffar i Köpenhamn, likt de två första, men orsaken visar sig senare vara en annan. SAS återupptar det flygförbud man ett tag haft på typen. SAS ställer höga skadeståndskrav på tillverkaren, Bombardier i Kanada, och typens många problem uppmärksammas även av den europeiska flygsäkerhetsorganisationen EASA. SAS beslutar dagen därpå att ej längre använda Dash 8 Q400.⁸⁰

2007, 29 oktober: Flygbolaget SAS inviger en ny flyglinje Stockholm - Bangkok. Den kommer att trafikeras tre gånger per vecka under perioden 29 oktober till 25 mars.

2007, 5 november: Helikopterutredaren Leni Björklund med sekreterare får en tydlig beskrivning av Helikopterflottiljen i Linköping vid ett besök där.

2007, 12 november: Akademiska sjukhuset i Uppsala meddelar att man nu har tillgång till ett jetplan med intensivvårdspplatser. Tanken är att kunna transportera svårt sjuka patienter både inom och utanför Sverige. För längre transporter kan jetplan vara mer ekonomiska än helikopter.

2007, 12-13 november: Under natten beskjuts Polisens helikoptrar i hangaren på Säve flygplats av kriminella personer ur Göteborgs undre värld. Beskjutningen görs från en eller flera bilar utanför fältets staket. Fyra helikoptrar skadas.

2007, 22 november: Under Försvarmaktens upphandling av grundläggande helikopterutbildning vid Heeresfliegerwaffenschule i Bückeburg är ännu inga avtal skrivna. Försvarmakten hoppas dock kunna skicka fyra elever under våren 2008 och en andra kull under hösten. Heeresfliegerwaffenschule använder Eurocopter EC 135 som skolhelikopter. (Se även 2007, januari)

2007, 22 november: En Hughes 269 havererar norr om Idre i Kopparbergs län i samband med älginventering. Piloten och en passagerare skadades lindrigt.

2007, 28 november: En miljörapport läggs fram av intresseorganisationen Svenskt Flyg om hur flyget skall minska den miljöpåverkan som uppmärksammas i den under året allt intensivare miljödebatten, som fokuserats på koldioxidutsläpp och global uppvärmning.⁸¹

2007, 28 november: KSAK utser Johan Hammarström till Årets Flygare 2007 i samband med Svenskt Flygs årliga konferens Flyg med Framtid. (Se notis för 2006, 15 mars - 19 augusti, angående hans jordenrunt-flygning.)

2007, 4 december: En Robinson R22 helikopter havererar i samband med landning under skolflygning. Flygövningen avser flygning med urkopplad elektronisk varvtalsregulator. Vid korrigering av ett något för högt motorvarv vrids helikoptern åt vänster, tappar lyftkraft och sjunker igenom. Inga personskador uppstår men däremot betydande skador på helikoptern.⁸²

2007, 5 december: Klockan 1130 landar HKP 4 "Y 64" för gott på Malmen, Linköping. Den förses nu med ubåtsjaktutrustning och ställs ut på Flygvapenmuseum på Malmen.⁸³

2007, 10 december: Serien "Stridspiloterna" om utbildningen vid Flygskolan på Malmen börjar sändas i TV5.

2007, 17 december: Riksdagen beslutar att ett antal försvarsmaktsanläggningar som tagits ur bruk skall bevaras, och Aerozeum/Nya Berget vid Säve är en av dessa anläggningar. Aerozeum kommer därmed att bli ett statligt understött museum.

2008

◆ *Under året kämpar trafikflyget mot oljeprisstegringar och motstånd i miljödebatten. Kända bolag som Alitalia kämpar för sin överlevnad och rykten går om att SAS kan komma att köpas upp.*

◆ *Det danska charterbolaget med det anrika namnet Sterling, bakom vilket nu står isländska ägare, går under hösten i konkurs.*

◆ *Den anrika flygplatsen Tempelhof i Berlin stängs under hösten.*

◆ *Norge förklarar att man avser anskaffa det amerikanska stridsplanet JSF F-35 och inte Saab Gripen*

Privatflyget i Stockholmstrakten hotas av en stängning av Barkarby-fältet. Flygklubbens arrende utgår vid årsslutet 2008/09 men verksamheten kom att kunna fortsätta.

Efter mångåriga turer införs på grund av EU-krav beskattning av flygbränsle för privat "nöjesflygning" från halvårsskiftet.

Aeroseum i Göteborg börjar åtnjuta statligt stöd för sin flyghistoriska verksamhet.

Västgöta Veteranflygförening som varit verksam sedan 1998 ombildas under året till SwAFHF, Swedish Air Force Historic Flight. Den opererar J 29F Tunnan, Hawker Hunter, DH Vampire, Sk 16, SK 50, och SK 61. Ännu ej flygande projekt är SK 35C, SK 60 och AJS 37 Viggen.

2008, våren. Ett nytt helsvenskt flygbolag, MCA Airlines (MCA efter grundaren, Michael Carlsson), bildas. Flygplansflottan består till en början av en Fokker 100 och två SAAB 2000, men i juni 2009 hyrs en Airbus 320 in.

2008, 7 januari: I en artikel i Dagens Nyheter presenteras Volvo Aero, där det framgår att omsättningen är 8 miljarder, att man tillverkar komponenter till ett 20-tal kommersiella jetmotorer, jetmotorer för Gripen och turbiner till raketmotorer samt utför en omfattande mängd service och underhåll av motorer. Den civila sektorn står för 90 procent av omsättningen och den militära för 10 procent. På 1970-talet var förhållandet det omvända.

2008, 8 januari: Linköpingsföretaget Cyb Aero visar upp en obemannad och självstyrande ca 160 kg tung helikopter APID 55 på Gärdet i Stockholm.

2008, 8 januari: Fredrik Skanselid övertar tillsammans med en grupp bransch-kunniga investerare aktiemajoriteten i helikopterföretaget Norrlandsflyg AB i Gällivare. Fredrik Skanselid efterträder samtidigt Monica Hedström som VD för företaget.⁸⁴

2008, 23 januari: På HKP 9 "Kalle 07" har nu gjorts 5000-timmars service. Helikoptern tillverkades 1987 och placerades på Pv-helikopterkompaniet i Boden innan överföringen till Malmen, Linköping.⁸⁵

2008, 24 januari: Åre Östersunds flygplats får en ny ankomsthall för att bättre kunna betjäna den chartertrafik fjällturismen skapar.

2008, 25 januari: SAS och danska SHK går ut i medierna med påståenden om konstruktionsfel i Dash 8 Q400.

2008, 25 januari: Regeringen ger klartecken för JAS-försäljning till Thailand. 6 plan. Det handlar om begagnade plan. Saken är politiskt något kontroversiell. (Se även notis för 11 februari.)

2008, 28 Januari: Saab Gripen har nu presterat en samlad total flygtid av 100.000 timmar världen över.

2008, 28 januari: Visioner om "rymdturism" inom några år från Esrange i närheten av Kiruna omskrivs i medier. Bakom ligger bl a den brittiska entreprenören Richard Branson.

2008, 31 januari: Vid en ceremoni på Malmen i Linköping överlämnar chefen för F 17 specialflyget vid Bromma, Malmen och Ronneby till chefen för F 7. Specialflyget omfattar plan för persontransport och signalspaning (TP 100 och TP 102 i olika versioner) och med tiden skall även plan för stridsledning och luftbevakning ingå.

2008, 31 januari: Viking Airlines har fått ett temporärt tillstånd av Luftfartsstyrelsen att flyga till Erbil i norra Irak, sedan att ett trafikförbud rått sedan augusti 2007 på grund av risken för stridshandlingar mot trafiken.

2008, 5 februari: Den ultralätta amfibien LN-3 Seagull registrerad SE-XXF från familjeföretaget Svenska Flygfabriken i Sundsvall gör sin lyckade första flygning från Midlanda med Lage Norberg vid spakarna. Se <http://www.flygfabriken.com/>

2008, 6 februari: SAS årsresultat för 2007 ger en mindre vinst än förväntat. Det meddelas även att Bombardier erbjuder sitt jetplan billigt som kompensation för de problem SAS haft med företagets Dash 8 Q400.

2008, 7 februari: En dieselmotorförsedd Diamond DA-40 SE-LTF lyckas nödlända i mörker på en livligt trafikerad Europaväg i Nödinge söder om Trollhättan. Typens dieselmotor har länge betraktats med misstro på många håll.

2008, 7 februari: Den personal från Helikopterflottiljen som tjänstgjort vid helikopterenheten i Kosovo var under en vecka i februari inbjudna till Försvarshögskolan i Stockholm för att ge skolans elever en inblick i de erfarenheter som dragits under tjänstgöringen i Kosovo.

2008, 11 februari: FMV, Försvarets Materielverk, och flygvapnet i Thailand tecknar avtal om leverans av sex Gripen-plan samt två Saab 340 varav ett med Ericsson Erieye övervakningssystem. Inom avtalet ryms även annat stöd, såsom utbildning, rådgivning och simulatorer.

2008, 15 februari: Helikopterflottiljens första åtta flygelever, som utbildats i flottiljens egen regi, är utexaminerade på HKP 15. Utbildningen har endast skett enligt visuella flygregler och under dagsljus.

2008, 22 februari: Falck Ambulans AB har, som underleverantör till Lufttransport AB, vunnit upphandlingen av medicinsk bemanning av Stockholms läns landstings ambulanshelikopter och läkarbil. Helikoptern skall tjänstgöra dygnet runt alla dagar och vara bemannad med anestesijuksköterska men ej längre med anestesiläkare. Avtalet gäller från och med den 5 december 2008 till och med den 4 december 2013 med möjlighet till förlängning med upp till ytterligare två år. Se även notis fö 2007, 1 oktober.⁸⁶

2008, 23 februari: SFF, Svensk Flyghistorisk Förening, byter till en modernare teknik för sitt webbforum som varit i drift sedan början av år 2000 och loggat drygt 34.000 inlägg.

2008, 26 februari: Under våren kommer Norrlandsflyg AB att få två fabriksnya helikoptrar av hittills senaste modellen Sikorsky S-76C++. De skall stationeras i Sundsvall och Visby. Samtidigt är åtta nya helikoptrar av modellen Sikorsky S-76D med leverans 2012 beställda.

2008, mars: De sista anställda lämnar Volvo Aeros anläggning för motorunderhåll på Bromma, Lintaverken, som anlades av SAS år 1959.

2008, 10 mars: SAS meddelar detaljer i uppgörelsen med Bombardier och Goodrich om problemen med Dash-flygplanen hösten 2007. Uppgårelsen innebär bl a att SAS beställer 27 plan från Bombardier, med option på ytterligare 24 plan. Det handlar om jetflygplan av typen CRJ900 NextGen och turbopropplan av av typen Q400 NextGen som successivt levereras under de kommande åren fram till 2011.

2008, 13 mars: Flygtrafiken norr om Sundsvall drabbas på kvällen av störningar på grund av ett fel i radiokommunikationssystemet. Viss södergående trafik kunde rangeras över Finland.

2008, 17 mars: Stockholms kommunfullmäktige godkänner en förlängning av avtalet med LfV om flyg på Bromma till år 2038.

2008, 22 mars: Från F 21 meddelas att piloterna får för litet flygtid på grund av det ekonomiska läget i Försvarsmakten. Bl a har första divisionen inte kunnat tilldelas någon flygtid för A-versionen av JAS 39 Gripen. Därför sker omskolning till den senare C-versionen av typen.

2008, 26 mars: Två manliga och en kvinnlig elev från Helikopterflottiljen börjar sin grundläggande helikopterutbildning (GHU) vid det tyska Heeresfliegerwaffenschule i Bückeburg, Tyskland. Utbildningstiden är 14 månader och omfattar drygt 200 flygtimmar varav hälften i simulator. Se även notiser 2007, för januari samt 22 november.

2008, april: Anders Silwer efterträder Jan Andersson som flygvapeninspektör (FVI). Företrädaren Jan Andersson blir försvarsattaché vid svenska ambassaden i Washington.

2008, 3 april: Ett ultralätt flygplan av typ Ikarus C42, SE-VIA, försvinner under flygning över kusten söder om Göteborg. Planet tillhörde Borås Ultralätt Flygklubb och förare var en äldre man. Vrakdelar och delar av pilotens tillhörigheter hittas senare utanför Onsalahalvön.

2008, 15 april: Några människorättsaktivister tar sig in på Bromma flygplats för att försöka stoppa en transport av en utvisad eritrean. Därvid hindras all flygtrafik under en kortare tid, bl a en flygning med näringsministern i det s k regeringsplanet, en TP 102, från Försvarsmakten.

2008, 16 april: Armémuseum i Stockholm tackar nej till erbjudandet att kunna ställa ut arméns sist levererade HKP 3C, Z 55. Som skäl anges att helikoptern inte passar in på den tilltänkta platsen, vare sig på pelare eller på marken. Arméns först levererade HKP 3A, Z 41, är placerad på pelare vid infarten till Försvarshistoriska museet i Boden.⁸⁷

2008, 2 maj: Den första Dash 8 Q300 överlämnas till Kustbevakningen vid en ceremoni i Toronto i Kanada.

2008, 8 maj: Chefen för Helikopterflottiljen, Jonas Svensson, lämnar över ansvaret som flottiljchef till Micael Bydén som tidigare tjänstgjort som ställföreträdande flottiljchef.

2008, 13 maj: Helikopterförbandet Heli Unit 01 (HU 01), som ingår i NBG, är färdigt. Förbandet tillförs fyra modifierade HKP 4 med uppgift att utföra taktiska transporter och humanitära insatser. Helikoptrarna är försedda med ballistiskt skydd och kulsprutor för egenskydd.

2008, 10 maj: De stigande bränslepriserna gör att SAS inför bränsletillägg på skandinaviska och europeiska flygningar.

2008, 15 maj: Riksdagen röstar om regeringens förslag att Sverige skall vara med på ett europeiskt samordnat inköp av tre st C-17 Boeing transportplan.

2008, 24-25 maj: Linköpings flygklubb fyller 75 år, vilket firas med stor fly-in på Linköpings flygplats.

2008, 27 maj: Den första flygningen med "Supergripen", Gripen Demonstrator, äger rum. Den hade premiärvisats 23 april.

2008, 1 juni: En HKP 4 från Helikopterflottiljen deltar tillsammans med sex andra helikoptrar i släckningsarbete vid skogsbränder i trakten av Hassela i Hälsingland. Insatsen från Helikopterflottiljen utökas med ytterligare en HKP 4 under nästa dag.

2008, 2 juni: I en upphandling om inrikes flygtrafik har Rikstrafiken tilldelat avtal till NEX Time Jet AB på flyglinjerna Arvidsjaur-Lycksele-Arlanda, Gällivare-Arlanda, Torsby-Hagfors-Arlanda, Hemavan-Vilhelmina-Arlanda, Sveg-Arlanda och Östersund-Umeå. Flygbolaget Scandinavian Air Ambulance AB tilldelas avtalet på linjen Pajala - Luleå. De nya avtalen gäller i tre år från 26 oktober 2008. För Rikstrafiken blir kostnaderna ca 80 Mkr per år.

2008, 3 juni: En befälhavare och en styrman vid Skaraborgs flygflottilj, F 7, anmäls till Försvarmaktens personalansvarsnämnd efter en i medierna omskriven lågflygning över Flugeby-fältet norr om Karlsborg med ett Herculesplan i maj förra året.

2008, 7-8 juni: EAA Fly-In hålls på Barkarby med ca 307 plan, ett rekord. Barkarbypriset gick till den i Kågeröd baserade Miles M.65 Gemini 1A, SE-AYM, ägd av Björn Esbjörnsson. Det var den åttonde inteckningen i vandringspriset. Möjligen var detta den sista fly-in på Barkarby, ty en stängning hotar flygplatsen.

2008, 16 juni: FMV levererar de första fyra HKP 15B till Helikopterflottiljen. Förutom samma förmåga som HKP 15A kommer den att ha sjöoperativ förmåga med syftet att i första hand kunna samverka med korvett typ Visby. Det som ger sjöoperativ förmåga är Sensor Data Relay System (SDRS), för länkning av sonarbojdata, TV-/FLIR-bild och radarbild.

2008, 18 juni: Överste Micael Bydén tar officiellt över som chef för Helikopterflottiljen. I praktiken har han tjänstgjort som förbandets chef sedan 8 maj då förra chefen Jonas Svensson befordrats till brigadgeneral och tillträtt en befattning som ställföreträdande chef vid den flygtaktiska staben.

2008, 18 juni: Två personer omkommer vid Optands flygplats nära Östersund då en motorseglare störtar vid starten.

2008, 19 juni: Det blir ingen Red Bull Air Race i Stockholm, meddelar arrangören.

2008, 28 juni – 5 juli: SM i segelflyg äger rum i Dala-Järna med 41 flygplan och 50 piloter.

2008, 1 juli: Flygbensin för "nöjesflygning" börjar beskattas med ca 6 kronor/liter.

2008, 9 juli: Ett segelflygplan av typ Discus störtar vid Sundbro flygfält norr om Uppsala, och den 60-åriga kvinnliga piloten omkommer.

2008, 9 juli: En svenskegistrerad Piper PA-28 störtar utanför Pärnu i Estland, varvid piloten omkommer.

2008, 9 juli: Företaget Norrlandsflyg AB får förnyat förtroende att svara för ambulanshelikopterverksamheten i Västra Götalandsregionen. Kontraktet gäller från och med den 1 januari 2009 till och med den 31 december 2014 med möjlighet till förlängning på upp till 48 månader.

2008, 10 juli: HKP 3, Helge 92 (03189), gör sin sista resa från FMFS i Halmstad (f d F 14) till Svedinos Flyg- och Bilmuseum.

2008, 14 - 15 juli: Volvo Aero tecknar ett avtal med den amerikanska motortillverkaren Pratt & Whitney om medverkan i ett nytt miljöfördelaktigt jetmotorkoncept, Geared Turbofan. Det förväntade ordervärdet uppgår till ca 50 miljarder kronor under 40 år. Volvo tecknar även ett avtal med Rolls-Royce om medverkan i motorprojektet Trent XWB för ett kommande Airbus-plan, där ordervärdet är av nästan samma storlek.

2008, 18-19 juli: Det årliga motor- och flygevenemanget Wheels & Wings äger rum i Varberg.

2008, 21 juli - 1 augusti: Flygvapnet deltar i den flernationella övningen Red Flag i Nevada, USA med sju JAS 39 C/D Gripen samt personal. Deltagandet leddes av F 21 och bortåt 100 personer deltog. Även tre st TP 84 var involverade liksom ytterligare inhyrd transportkapacitet.

2008, 25 juli: En person omkommer då ett segelflygplan störtar i Umeälven vid Lycksele.

2008, 7 augusti: En HKP 10 från Helikopterflottiljens bas på F 21 i Luleå har under två dagar deltagit i släckningsarbetet vid en skogsbrand på Rävsnö utanför Nordingrå.

2008, 19 augusti: En HKP 4 med nr 91, som ägs av Flygvapenmuseet i Linköping deponeras till F 21 Förbandsmuseum i Luleå. Den bogseras via landsväg från Linköping till Norrköping där den lyfts upp på isbrytaren Ymer för transport till Viktoriahallen i Luleå varifrån den bogseras via landsväg till Kallaxheden och F 21.

2008, 23 augusti: En ultralätt gyrokopter med en man och en kvinna ombord havererar i Upplands-Bro i Stockholms län. Enligt vittnen föll gyrokoptern ned i ett träd och därefter till marken. Kvinnan förs till sjukhus med ambulanshelikopter.

2008, 27 augusti: Entreprenören Oscar Diös Jumbo Hostel, en uttjänad Boeing 747-200 nu inredd till vandrarhem med ca 85 bäddar, flyttas till sin slutliga plats vid Arlanda i anslutning till taxibanebron.

2008, 28 augusti: Swedavia, dotterbolag till LFV, skriver kontrakt med Aerothai i Thailand om specifikation av ett nytt flygledningssystem till kontrollcentralen i Bangkok och utformning av ett operativt koncept för flygledningen i Thailand.

2008, 30-31 augusti: Flygdagar ordnas åter i Göteborg efter ett långt uppehåll då välbesökta Göteborg Aero Show ordnas på Säve, dvs Göteborg City Airport, med både flyguppvisningar och visning av Aerozeum.

2008, 3 september: Det meddelas att Saab inte kommer att företa prov med UAV:er i det vanliga luftrummet. Skälet är att pengar till projektet saknas snarare än att samexistensen av bemannat och obemannat flyg av Luftfartsstyrelsen bedömts omöjlig.

2008, 11 september: Satsningen på "flygbyn" Siljan Air Park i Siljansnäs drabbas indirekt av en motgång då stiftelsen School at Work Aviation Foundation och dotterbolaget Aerodrama lämnar in en konkursansökan. Konkursen innebär dels ett avbrott i det sociala arbetet med skoltrötta ungdomar som fick bygga flygplan till Siljan Flying Circus, dels bygget av flygcentret Biggles Café.

2008, 29 september: Sedan två veckor tillbaka har Helikopterflottiljen tillsammans med Försvarets materielverk och AgustaWestland genomfört en provmonteringskampanj av uppdragsutrustningar för HKP 15. Man har provmonterat de tilläggsutrustningar som finns för helikoptern såsom kulsprutefästen, rappelleringsutrustning (för att med rep fira sig upp eller ned), vindsch, värmekamera, sonar och nödflottörer på samtliga helikoptrar.

2008, 1 oktober: Detta är sista dagen att hos FMV anmäla önskan om köp av en eller flera av de HKP 9 som kommer att avvecklas under 2010. I köpet ingår även reservdelar. Det påpekas särskilt att helikoptrarna endast har underhållits enligt de militära reglerna vilket kan påverka civil registrering.

2008, 2 oktober: Natos 14 nationer har tillsammans med Sverige och Finland nu tecknat avtal om köp av tre transportplan av typen Boeing C-17 för strategisk transportförmåga. Under de första fyra åren betalar Sverige 1,5 miljarder kronor, vilket motsvarar 15 procent av totalkostnaden. Därmed garanteras Sverige 550 flygtimmar per år, näst flest efter USA. Planen kommer att stationeras i Ungern, där Sverige kan komma att ha 25 personer stationerade.

2008, 10 oktober: Regeringen meddelar i ett pressmeddelande att man beslutat om direktiv för en utredning om hur förmågan att understödja Försvarmaktens insatsförband med helikoptrar ska bibehållas respektive förbättras.⁸⁸ (Se även notis för 18 december.)

2008, 15 oktober: ÖB Håkan Syrén tillsätter överste Johan Svetoft, F 17 och överstelöjtnant Lennart Malmberg, Luftstridsskolan att utreda hur säkerheten inom Försvarets helikopterflottilj ska höjas. Uppgiften är att ta fram förslag utifrån slutsatserna i SHK utredning av helikopterolyckan i Ryd den 11 september 2007 om att allvarliga säkerhetsbrister finns.⁸⁹

2008, 16 oktober: Restaurangrörelsen i det gamla flygfikledartornet på Torslanda annonseras ut på Internet.

2008, 17 oktober: Sista dagen för ansökan för utbildning till helikopterpilot. Åldern är nu höjd till 25 år vid utbildningens början.

2008, 17 oktober: Vid en enkel ceremoni på Armémuseum spikar Helikopterflottiljens chef Micael Bydén fast Helikopterflottiljens blivande fänduk vid dess stång.

2008, 22 oktober: De två första till HKP 10B modifierade helikoptrarna landar på Malmen i Linköping. En helikopter stannar på Malmen och den andra fortsätter till Kallinge nästa dag. I FMV:s regi utförs validering och verifiering innan helikoptrarna överlämnas till Försvarsmakten. De är specialutrustade för transport med medicinsk vård.

2008, 1 november: Den kände veteranflygrestauratören m m Mikael Carlson har roll-out på sin Fokker Dr-1 med roterande motor.

2008, 6 november: En Robinson R44, helikopter flyger in i en kraftledning i närheten av Kall i Jämtlands län. Föraren skadas men kan själv larma SOS.

2008, 21 november: Norge meddelar att man avser välja det amerikanska F-35 Joint Strike Fighter och inte den vidareutvecklade Gripen som Saab erbjudit.

2008, 1 december: SHK har, i utredningen efter handelsfartyget Finnbirchs förlisning 1 november 2006, delgivit Norrlandsflyg en anmärkning för att ha utsett en befälhavare med otillräcklig erfarenhet som befälhavare av SAR-verksamhet. Se SHK rapport RS 2008:03.

2008, ca 6 december: En Cessna Skymaster havererar i havet under en ferryflygning mot Sverige i nordöstra Kanada. De två besättningsmännen från Sverige räddas efter 18 timmar på isen i sträng kyla sedan planet sjunkit.

2008, 9 december: Den sista nybyggda JAS 39 Gripen anländer till F 17 från Linköping, på dagen 20 år efter den första Gripen-flygningen.

2008, 15 december: Statens utredning "Helikoptern i samhällets tjänst" redovisas. Se SOU 2008:129.

2008, 18 december: Jan-Olof Lind, överdirektör vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, utses av regeringen till utredare om Försvarsmaktens helikopterresurser.⁹⁰

2008, 19 december: Saab kommer att ta över skötseln av Försvarsmaktens skolflygplan. Det kommer att handla om 30 till 35 st SK 60. Se <http://www.fmv.se/WmTemplates/page.aspx?id=4539>

2008, året: Antalet dödsfall i samband med flygolyckor minskade under året. Däremot ökade antalet olyckor en aning. Det visar 2008 års flygsäkerhetsstatistik från den internationella luftfartsorganisationen IATA. Under året dog 502 personer i flygolyckor, att jämföra med 692 som var 2007 års siffra. Det här innebär en förbättring i storleksordningen 56 procent, eller 0,13 dödsfall per miljon passagerare 2008 jämfört med 0,23 dödsfall per miljon passagerare 2007.

I olycksstatistiken kan däremot viss försämring skönjas. Under 2008 uppgick olyckorna till 0,81, det vill säga en olycka för varje 1,2 miljoner flygningar. Det är en liten försämring jämfört med 2007 när olycksfrekvensen låg på 0,75 olyckor för varje 1,3 miljoner flygningar.

Totalt inträffade 20 flygolyckor som ledde till dödsfall år 2008, jämfört med 23 år 2007. Det totala antalet flygolyckor uppgick till 109 år 2008 att jämföra med 100 år 2007

2009

**LFV har utvecklat ett system för s.k. gröna utflygningar. Med hjälp av ett flödesoptimeringsystemet DMAN (Departure Manager) lämnar flygplanet gaten först när det är dags att ge sig av. Reducering av såväl utsläpp som buller och köer, är målet. När systemet kan införas är oklart.*

**Skedarna har blivit en aning mindre på det japanska flygbolaget JAL. Northwest Airlines packar inte med någon sked om ingen soppa serveras ombord. Andra flygbolag gör sig av med inflightmagasinen eller presenterar taxfreesortimentet på TV-skärmen i stället för i tryckt form. Allt för att spara vikt – och flygbränsle.*

2009, 12 februari: Bengt Roswall, vd för Malmö Aviation sedan hösten 2005, utses vid reseindustrins stora pris- och festgala Grand Travel Award till Årets Chef i resebranschen. Samtidigt fick Malmö Aviation första pris i kategorin Bästa Transport Inrikes. Finnair vann priset som Bästa Flygbolag Europa, följt av SAS och Lufthansa. Bästa Flygbolag Internationellt blev Singapore Airlines medan Fritidsresor blev Bästa Charteroperatör.

2009, 1 april: Regeringens utredare Nils Gunnar Billinger menar att hela det svenska transportsystemet bör samlas i ett gemensamt trafikverk. Billinger anser att trafikverket, som skulle ersätta Banverket, Vägverket och Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA) skulle leda till ekonomiska och klimatomfattiga fördelar. I konstellationen skulle även delar av Sjöfartsverket, Luftfartsverket och Transportstyrelsen ingå.

2009, 8 april: Flygarprofilen och grundaren av Norrlandsflyg Knut "Knutte" Hedström, avlider. Han föddes 1917 och kom från enkla förhållanden och startade tidigt sin yrkesbana som skogsarbetare. Men flygvärlden lockade honom, och bekostat med hjälp av en tids vargjakt under slutet av 40-talet, tog han sitt flygcertifikat. 1961 i Gällivare grundade han sitt livsverk Norrlandsflyg, då under namnet Fjällflyg AB. Tillsammans med sin hustru Monica byggde han upp företaget som idag bland annat ansvarar för en stor del av den luftburna ambulanstrafiken i Sverige. I januari 2008 såldes Norrlandsflyg till Scandinavian Helicopter Invest AB. Knut Hedström var då 92 år gammal och hade hela tiden varit aktiv i företaget.

2009, 17 april: Norska flygbolaget Norwegian, som blivit en stark konkurrent till SAS inom Norden, har fått sitt tolfte flygplan av typen Boeing 737-800. Just detta flygplan är för övrigt Boeings 6 000:e flygplan i 737-serien. Mellan 2009-2014 ska Norwegians flygplansflotta bytas till totalt 58 stycken Boeing 737-800.

2009, 29 april: Arlanda "nyinviger" terminal 5 som byggts ut till att omfatta ca 6000 kvm, delvis i två plan. Det handlar om nya säkerhetskontroller samt ett stort utbud av restauranger, kaféer och butiker.

2009, 29 april: Tyska flygbolaget Lufthansa firar 50 år i Sverige. De inledde trafiken med flygplan av typen Vickers Viscount.

2009, 30 april: airBaltic startar den 30 april en ny flyglinje Linköping-Riga, med bra anslutningar till Helsingfors. Därmed, menar Linköping City Airport, att "luckan" fylls efter Cimbers nedläggning av sin Helsingforslinje från konkurrentflygplatsen i Norrköping.

2009, maj: airBaltic fortsätter sin aggressiva satsning på nya flyglinjer genom att under maj månad börja trafikera Linköping - Stavanger samt Linköping -- Bergen.

2009, 30-31 maj: Traditionsenlig start på flygdagsåret 2009 genomförs med Västerås Roll Out som gynnades av härligt försommarväder och med framträdanden av Biltemas warbirds, allehanda veteranflygplan samt Flygvapnet.

2009, 31 maj: En Airbus A330 tillhörig franska flygbolaget Air France försvinner från radarskärmarna under flygning från Brasilien till Frankrike. Någon vecka senare hittas omkomna och vrakdelar, varför man befarar att samtliga 228 ombordvarande omkommit. Blixtnedslag, turbulens, den mänskliga faktorn, fel hastighet i rådande hårda väder samt en kombination av dessa faktorer, är några av de spekulationer, utöver terrordåd, som florerar. Tre svenskar fanns ombord.

2009, juni: Landshövdingen i Västmanlands län och hedersmedlemmen i SFF Ingemar Skogö, har av regeringen utnämnts till ny styrelseordförande för LFV. Skogö var under åren 1992-2001 generaldirektör för dåvarande Luftfartsverket och är alltså väl förtrogen med flygfrågor.

2009, 1 juni: En Cessna 172 havererar i Uddevalla varvid piloten, som är ensam ombord, omkommer. Det visar sig så småningom att haveriet som ägde rum alldeles intill flygplatsen, inte hade med start- och landning att göra. Piloten flög på låg höjd och förmodligen med för låg fart för att spana efter ett skadat rådjur varvid flygplanet vek sig.

2009, 2 juni: Svenska flygbolaget MCA Airlines köper Air Express av Salénia. I köpet ingår en Fokker 100 samt två Saab 2000. Samtidigt byter de ut sin inhyrda MD-83 från Dubrovnik Airlines mot en Airbus A320.

2009, 4 juni: Förrre kommunalrådet i Göteborg Göran Johansson (S), har valts till ny ordförande i Svenska Regionala Flygplatsförbundet, SRFF. Detta samarbetsorgan verkar inom ramen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) för att utveckla flygtrafiken och tillgängligheten för alla Sveriges regioner.

2009, 6 juni: Den stora militärövningen Loyal Arrow 09 inleds i Övre Norrland. Tolv nationer samt NATO är involverade i övningen som har F 21 i Luleå och Vidsel som bas. Övningen avslutas den 16 juni.

2009, 6-7 juni: EAA Fly In genomförs på Kungsängens flygplats med cirka 160 deltagande flygplan. Mats Johansson tilldelades Svensk Flyghistorisk Förenings vandringspris för bäst renoverade flygplan med svensk anknäring, en Piper Cub L-4 i invasionsmålning. Lämpligt med tanke på att D-dagen inföll på dagen för 65 år sedan.

2009, 9 juni: Ett hönseri norr om Skellefteå får drygt 6000:- i skadestånd av Försvarsmakten efter att ett JAS 39 Gripen-plan vid lågflygning skrämt ihjäl ett antal höns. Beloppet fastställdes efter en omfattande utredning som väjde samman faktorer som inköpspris, hönsens återstående livslängd, produktionsbortfall och kadaveravgift.

2009, 15 juni: LFV varslar 45 personer på Landvetter om uppsägning pga arbetsbrist. Antalet passagerare under årets första månader har minskat med 20 % jämfört med året innan. Totalt arbetar ca 500 personer på LFV Göteborg Landvetter.

2009, 15 juni: Internationella flygutställningen på Le Bourget utanför Paris invigs. Det svenska deltagandet inskränktes till Volvo Aero och NEAT - North European Aerospace Test range (Rymdbolaget & FMV). För första gången passerades antalet 2000 utställare, samtidigt som mässan passade på att fylla 100 år.

2009, 15 juni: Ett schweiziskt UL-flygplan havererar strax efter starten från Midlanda flygplats varvid de två ombordvarande schweiziska medborgarna omkommer.

2009, 16 juni: "Mutåklagaren" Christer van der Kwast beslutar att förundersökningen om mutor i samband med exporten av JAS 39 Gripen läggs ner. Misstankarna framfördes i TV-programmet "Uppdrag Granskning". Van der Kwast konstaterar dock i ett pressmeddelande att Saab:s samarbetspartner BAE Systems gjort "stora dolda utbetalningar" i exportkampanjerna.

2009, juli: Flygmotortillverkaren Volvo Aero har tecknat ett miljardavtal med franska motortillverkaren Snecma om komponenter till den nya motorversionen för Boeing B737, CFM56-7BE. Komponenterna kommer att tillverkas och levereras av Volvo Aero Norge i Kongsberg.⁹¹

2009, 25 juli: Svenske flygaren Mikael Carlsson vill fira 100 års-minnet av fransmannen Louis Bleriot's flygning över Engelska Kanalen genom att upprepa bedriften i sitt ägandes flygplan av samma typ som Bleriot's (Bleriot XI), men hindras av franska myndigheter som hävdar att det flygfält – läs gårde - från vilket starten skall äga rum, är stängt. Först dagen därpå kan flygningen genomföras. Först över kanalen vid 100-årsminnet blev i stället fransmannen Edmond Salis som också flög en Bleriot XI.

2009, 29 juli: Klockan 4 på morgonen den 29 juli 1909, för hundra år sedan, ägde den första motorflygningen i Sverige rum. Starten skedde vid A 1 kasernområde på Valhallavägen i Stockholm, den plats där Militärhögskolan senare kom att ligga. Flygplanet var av den franska typen Voisin och även piloten, Georges Legagneux, var från Frankrike.⁹²

2009, 7 augusti: Chefen för finska flygbolaget Finnair, Jukka Hienonen har sagt upp sig efter svårigheter att övertyga de olika facken inom bolaget att underkasta sig de förändringar han anser vara nödvändiga för att Finnair åter skall bli lönsamt.

2009, 12 augusti: SAS redovisar även andra kvartalet detta år en ekonomisk förlust – denna gång på 1 miljard kronor, att jämföra med en vinst på 131 miljoner kronor motsvarande period 2008. SAS vd, Mats Jansson, föreslår besparingar på 2 miljarder genom att bl.a. ta 21 flygplan ur trafik, ta bort 1000 – 1500 heltidstjänster och reducering av kvarvarande personals löner.

2009, 8-9 augusti: Traditionell flygdag i Dala-Järna med internationellt deltagande. Sex nationer var representerade i denna "Flygfest" som återkommer vart tredje år.

2009, 9 september: Norrköping flygplats fyller 75 år och är därmed fortsatt Sveriges äldsta flygplats för trafikflyg.

2009, 28 september: Olympic Airways, en gång grundat och fram till 1973 ägt av den kända grekiske skeppsredaren Aristotle Onassis, lägger ned trafiken och återuppstår i det nya bolaget Olympic Air. Det nya

bolaget avvecklar långdistanstrafiken och satsar på europeisk trafik med en flotta av Airbus 319, ATR 42 och Dash 8-plan

2009, 30 september: Advokaten och flygarprofilen Hans Ulrik von der Esch avlider i en ålder av 81 år.

2009, 8 oktober: Det lettiska flygbolaget airBaltic utnämndes till Airline of the Year 2009/2010 Gold Award av European Regions Airline Association (ERA).

2009, 12 oktober: Qatar Airways genomför världens första kommersiella passagerarflygning med bränsle framställt av naturgas. Flygningen gick mellan London Gatwick och Doha.⁹³

2009, 13 oktober: Mannen bakom trafikflygplanens vingöron, den superkritiska vingprofilen samt "Area rule" – den jämna tvärsnittsfördelning för stridsflygplan vilken också kallas "Coke bottle" eller "getingmidja" – aerodynamikern Richard Whitcomb, avlider i en ålder av 88 år.

2009, 17 oktober: Över 170 000 bransch-representanter har röstat fram Lufthansa till Europas ledande flygbolag vid World Travel Awards 2009. Den är den mest omfattande och prestigefulla prisceremonin i den globala reseindustrin. Enligt Wall Street Journal är ceremonin "reseindustrins motsvarighet till Oscarsgalan".

2009, 25 oktober: Ryanair inleder fyra avgångar per vecka tur och retur Skavsta - Memmingen i Bayern i Tyskland, inte långt från München.

2009, 27 oktober: Continental Airlines blir medlem i Star Alliance i vilken bl a SAS ingår. Samtidigt avslutas Continentals deltagande i alliansen Skyteam med bl a Air France-KLM.

2009, 30 oktober: Som första europeiska flygbolag får Air France leverans av sin första Airbus 380.

2009, november: Franska Dassault som konkurrerar med Saab om att leverera stridsflygplan till Brasilien, har prisdumpat sin Rafale med 40 % för att bättra på chansen att sälja de 36 exemplar det handlar om.

2009, 10 november: Ryanair meddelar att man från den 2 december kommer att sluta trafikera Basel pga höga flygplatsavgifter. Bland de linjer som dras in är Skavsta - Basel. Basel var en populär destination, i skärningspunkten mellan Tyskland, Schweiz och Frankrike.

2009, 11 november: MCA Airlines, grundat våren 2008, begär sig självt i konkurs. Dock drabbas inga passagerare då MCA Travel Group svarar för att inköpta flygbiljetter är giltiga.

2009, 26 november: Regeringen beslutar att bevilja en ansökan från Stockholms läns landsting och Uppsala läns landsting om gemensam trafikeringssrätt för pendeltågstrafik mellan Upplands och Stockholms län. Det innebär att pendeltågstrafiken förlängs till Uppsala via Arlanda och Knivsta. Idag måste resande mellan länen byta tåg i Upplands Väsby.

I samma veva meddelar tioårsfirande Arlanda Express att man investerar 100 miljoner i att bygga om sina tåg. Det första kommer i trafik 2010.

2009, 27 november: Blekingeflygs danska systerbolag Wings of Bornholm aviserar att man i sommar kommer att bedriva flygtrafik mellan Kallinge i Blekinge och Bornholm. Det blir det enda svenska flygbolag som trafikerar Bornholm.

2009, 4 december: Malmö Aviation och Sverigeflyg, som är de ledande inrikesoperatörerna på Bromma flygplats, har beslutat sig för samarbete när det bland annat gäller tidtabellsamordning.

2009, 11 december: Airbus militära transportflygplan A400M flyger för första gången. Med sina fyra turbopropmotorer påminner den om en uppskalad C-130 Hercules.

2009, 13 december: Efter flera års stillestånd efter ett landningshaveri, har sportflygplanet BHT-1 SE-ANX åter fått luft under vingarna. Det ägde rum på stråket vid Hätunaholm, provflygare var Stefan Sandberg.⁹⁴

2009, 15 december: Efter två års förseningar flyger Boeing 787 Dreamliner för första gången. 840 exemplar har hittills beställts av flygbolag världen över. Första leveranserna sker redan i slutet av 2010. Från 2012 räknar Boeing med att skjuta ut 10 exemplar i månaden.

2009, 25 december: En islamsk fundamentalist av nigeriansk börd försöker utlösa en sprängladdning när Northwest Airlines A330 går in för landning i Detroit efter flygning från Amsterdam. Han övermannas dock av en passagerare ombord. Det hela får till följd att säkerhetskontrollerna på flygplatserna skärps ytterligare.

2009, 31 december: Aviation Safety Network redovisar olycksstatistiken för 2009. 30 trafikflygplan har havererat med totalt 757 omkomna (varav en på marken). Siffran är lägre än de senaste tio årens genomsnitt som är 802 omkomna. Av de 30 havererade flygplanen var elva passagerarflygplan, den lägsta siffran på över 60 år. Fem av de havererade flygplanen kom från länder på EU:s "svarta lista". 30% av alla olyckor med dödlig utgång inträffade i Afrika, trots att kontinenten endast svarar för cirka 3 % av den totala trafiken i världen.

Noter:

¹ Bakom startandet av Gotlandsflyg AB stod den gotländske entreprenören Stig "Pigge" Werkelin. Senare startas Kullaflyg AB och Sundsvallsflyg AB som genom Sverigeflyg Holding AB är länkade med Gotlandsflyg AB.

² Se Sven Stridsbergs artikel i SFT 3/2000 om denna i sitt slag sista Viggen-flygning 13 april 2000.

³ Precisionsflyggrenen kan delas upp i tre delmoment nämligen navigation - som i stort sett är tidhållning i flygbanan, spaning - som är spaning efter foton och dukar samt som tredje moment landning med 4 landningar av olika typ.

⁴ Under en och samma månad, augusti 2000, inträffar fem svenska helikopterhaverier: En HKP 10, två Hughes 269C, en Eurocopter EC 120 och en Enstrom F-28.

⁵ Vid invigningen av flygfotosamlingen i Lund av det skånska kulturlandskapet sades bl a: *Det var Esse Ericsson som introducerade flygarkeologien under 50- och 60-talen. Han dokumenterade det skånska landskapets kända kulturmiljöer och gjorde även nya upptäckter via flygbilderna. Ett arbete som ofta innebar omfattande arkiv-, kart- och fältstudier för att komma fram till olika tolkningsalternativ. Idag kan hans bilder användas som inspirationskälla för intresserade av arkeologi, geologi, geografi, biologi och historia för att upptäcka företeelser i landskapet som är svåra att se från marken. Bilderna finns katalogiserade i en bok som heter "Flygspaning efter historien". Att tillägga är att Esse Ericsson dock inte var först, ett par pionjärer var bl a Gösta Hård/Mårten Stenberger, se notis för juli 1930.*

⁶ För manus till "Så vit som en snö" svarade förutom Troell även Jacques Werup (som även skrivit romanen "Den ofllbordade himlen" om Elsa Andersson), konstnären Karl-Erik Olsson-Snogeröd (avlidn 1995) samt Jimmy Karlsson. Inspelningen och filmen har beskrivits i SFT 4/1999 och 2/2001 av Sven Stridsberg respektive Johannes Thinesen.

⁷ Temat för flygdagarna i Karlsborg var Flygande Historia - från Dåtid till Nutid. I huvudprogrammet ingick helikopter MD 500, Antonov An-2, Yak-52, Douglas DC-3 (C-47), Sk 16, Saab B 17, Vampire och J 29 Tunnan. Som en dundrande flygdagsfinal flög J 32 Lansan, Hawker Hunter, den rödmålade AJS 37 Viggen Johan Röd från F10 som gjorde sitt sista framträdande inför publik före uppställning på Flygvapenmuseum. JAS 39 Gripen svarade för en kraftfull avslutning. Modellflyg visades upp och Livregementets Husarer, K 3, visade UAV-systemet Ugglan. (Med UAV=Unmanned Aerial Vehicle, avses här en obemannad flygfarkost för spaning.)

⁸ Vid överflygningen av Stockholm 1 juli tvingades på grund av låga molnslöjor formationen ner på lägre höjd än planerat. Ett trettiotal flygplan var med, av olika typer. Efter en formation med TP 84 Hercules, Jaktviggen och JAS Gripen, följde en historisk formation bestående av B 17, två de Havilland Vampire, två Hawker Hunter och J 29. Endast spridda åskådare fanns att se på Gärdet denna gång. När Flygvapnet fyllde 25 år 1951 trängdes över 25.000 personer på Gärdet och formationen bestod då av över 300 flygplan!

⁹ Programmet för flygdagarna på Tullinge i augusti 2001 bjöd på konstflygning av Klaus Schrodte med Extra 330 och Jan Emilsson i Sukhoi Su-26M. Gruppen Skybirds består av kvinnliga piloter som flyger Piper PA-28, denna gång i en formation av fem plan. Roteflygning med DC-3:or, Mustangen Gul Kalle och rote Sk 16 visades också,

liksom Vampire och Hawker Hunter. Riktig nostalgi bjöds med Tiger Moth, Piper L-4 Cub samt Lasse Lönndahl som sjöng flygsånger. Därtill kom moderna småflygplan, segelflyg, fallskärmshoppning, demoflygningar samt helikopteruppstigningar.

¹⁰ I april 2004 föll hårda domar med upp till åtta års fängelse för tre skyldiga till Linate-olyckan i oktober 2001 inom det italienska luftfartsverket och flygplatsförvaltningen, och i mars 2005 dömdes fyra andra tjänstemän till något lägre fängelsestraff. Senare i februari 2008 ändrades dessa domar i en högre domstol. Se exempelvis www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=148&a=744761

¹¹ I årsboken "I luften 2003" (*Allt om Hobby*) berättade Michael Sanz om varför Aerospace Flygmuseum måste stängas.

¹² Om Goodjet och annat lågprisflyg skrev Jan Ohlsson i "I luften 2003 - Flygets årsbok" (*AoH*).

¹³ Piloten dömdes tre år senare av tingsrätten till villkorlig dom och 100 dagsböter à 390 kronor för grovt vållande av kroppsskada. Han hade tidigare avskedats från sin flygtjänst.

¹⁴ Vid olyckan på Bromma 28 augusti 2002 hovrar eleven efter normal inflygning till helikopterplattan framför hangaren där han sätter ned den. Direkt efter sättningen släpper eleven stigspaken och börjar dra åt styrspaksfriktionen varvid stigspaken spontant börjar röra sig uppåt och helikoptern börjar lättas. Eleven trycker ned stigspaken till bottenläget samtidigt som helikoptern okontrollerat börjar rotera. Under elevens försök att få kontroll över helikoptern lättar den några meter och slår sedan hårt i marken. Helikoptern får omfattande skador men eleven endast lindriga.

¹⁵ Vid händelsen 27 januari 2003 beslöt helikopterföraren på grund av nedsatt sikt att avbryta flygningen mot Malmen och återvända till Berga. Återflygningen sker på låg höjd och med låg fart då besättningen plötsligt upplever en kraftig retardation och nos-ned attityd. Föraren ökar effektuttaget, får upp nosen och lyckas därefter landa helikoptern på en liten ö 200-300 meter från olycksplatsen. Inga personsador och endast smärre plåtskador uppstår vid kontakten med vattenytan.

¹⁶ I diskussionen om lokalisering har bl a Hall öster om Södertälje nämnts. Frågan förefaller "vilande" samtidigt som det finns intressen som mer eller mindre öppet verkar för en ökad användning av Skavsta och dess anslutning till en framtida utbyggd järnväg.

¹⁷ 10 mars 2005 publicerar Statens Haverikommission utredningen om haveriet med HKP11 i Bottensjön 25 mars 2003 utanför Karlsborg. Haveriet orsakades av att helikopterns låga fart gjorde att den sjönk i sitt eget nedsvep och slog i isen varvid den välte.

¹⁸ För att väcka uppmärksamhet i samband med öppnandet 22 april 2003 av Kullaflygs nya linje Ängelholm-Stockholm, flyger Michael Juniwik, VD i Kullaflygs moderbolag, sträckan stående på övervingen till en Stearman dubbeldäckare.

¹⁹ Jallais sökande efter DC-3:an ledde även till att vraket efter den 16 juni 1952 nedskjutna Catalinan kunde lokaliseras i en position betydligt längre österut än den tidigare officiellt publicerade.

²⁰ Det blev en ambulerande tillvaro innan Flygskolan slutligen kom till Malmen. Efter nedläggningen av F 10 i Ängelholm vid årsskiftet 2002/2003 fick den pågående flygutbildningen med sex elever, flytta till F 16 i Uppsala. Det är första gången som en GFU-omgång tvingas flytta under pågående utbildning. Det fanns en oro att detta skulle inverka negativt på utbildningen. Det visade sig att oron var obefogad och de sex eleverna tog sin efterlängtnade examen den 26 juni 2003. Den genomgående positiva inställningen på F 16 bidrog till detta.

²¹ Vid olyckan 24 september 2003 vid Glensjön i Jämtland står helikoptern efter landningen i öppen, stenig terräng lutande något åt höger och med högt nosläge. Sedan motoreffekten minskats till tomgång lämnar föraren helikoptern för att koppla lasten. Då föraren åter sätter sig på förarplatsen tippas helikoptern plötsligt åt höger och lägger sig med höger sida mot marken. Rotorbladen slår i marken och splittras och helikoptern får omfattande skador. Inga personsador uppstår.

²² Rymdsonden, som drevs av en "elektrisk raket" om endast 70 mN dragkraft (en medförd xenon-gas accelerades med hjälp av elektriska och magnetiska fält) slog ned på månen knappt tre år senare i Förträfflighetens sjö. Om detta och annan svensk rymdverksamhet har Sven Grahn skrivit i Tekniska museets årsbok Daedalus 2007 som även har titeln "Sverige i rymden".

²³ Först drygt tre år efter helikopterhaveriet vid Rörö i november 2003, i januari 2007, lägger SHK fram sin utredning, Rapport RM 2007:02. Den kan studeras på www.havkom.se/virtupload/reports/rm2007_02.pdf. SHK påpekar brister i Försvarens sätt att bedriva helikopterverksamhet.

²⁴ Falcon Air flyger i juni 2005 fortfarande 50 ton post på nätterna åt ensamägaren Posten AB och passagerare för Fly Me "under dagtid" samt charter.

²⁵ För insatsen vid Grundkallens fyr natten mellan 2 och 3 mars 2004 tilldelas Norrlandsflygs helikopterbesättning "The Captain William J. Kossler, USCG Award". Utmärkelsen ges som belöning till den person eller organisation som med helikopter presterat något utöver det vanliga. Utdelningen sker vid AHS International Annual Forum Grand Awards Banquet i Texan Graybord Resort, Grapevine, Texas den 2 juni 2005.

²⁶ Olyckan på Möja i Stockholms skärgård 13 maj 2004 inträffar under landning med en helikopter Bell 206B3 med förare, biträdande förare och två passagerare ombord. Helikoptern girar snabbt åt höger på 10 meters höjd. När helikoptern okontrollerat har roterat två varv tar biträdande förare över och ökar effekten för att stiga. På grund av låg fart framåt och hög hovringshöjd utan markeffekt sjunker helikoptern i sitt eget nedsväp och slår ned i en bergslutning c:a 25 meter från den tilltänkta landningsplatsen. Omfattande skador på helikoptern men endast lindriga personskador uppstår.

²⁷ Vid olyckan 4 augusti 2004 vid Linetjåkke, nordväst om Ammarnäs i Västerbottens län tvingas en helikopter av typ Hughes 369C med förare och fyra passagerare ombord nödlanda strax efter start. Ett fel i helikopterens laterala trimsystem gör den okontrollerbar och vid landningen slår den hårt i marken. Omfattande skador uppstår på helikoptern men endast lindriga på personerna ombord. Vid olyckan vid Fåglarö, söder om Dalarö i Stockholms län med en Bell 206B med förare och fyra passagerare ombord girar helikoptern under landning kraftigt åt höger. Då fullt pedalutslag inte stoppar giren tvingas föraren minska motoreffekten till tomgång varvid helikoptern hamnar i vattnet. Alla utom föraren kan ta sig ut innan helikoptern sjunker till botten på åtta meters djup. Där lyckas föraren ta sig ut och simma till ytan. Omfattande skador uppstår på helikoptern men inga personskador.

²⁸ Då beställningen var klar av HKP 11, upprättades den 1 juli 1993 ett ambulanshelikopterkompani på AF1. Här placerades huvuddelen av de flygförare och tekniker som skulle utbildas på den nya typen. Besättningen fick utbildning i Italien och här levererades och hämtades efterhand helikoptrarna av den besättning som skolades in. De fem maskiner som man hämtade blev döpta efter Italiens filmstjärnor: Z 31-Anna (Magnani), Z 32-Claudia (Cardinale), Z 33-Gina (Lollobrigida), Z 34-Sophia (Loren) och Z 35-Isabella (Rossellini). Helikoptern köptes in för att avlasta HKP 3 som i folkmun är känd som "Vietnamhelikoptern". Tanken var redan vid införskaffningen att helikoptern skulle säljas ut civilt efter 10 år i tjänst. Utöver ambulansuppdrag har man med helikopter 11 hjälpt räddningstjänsten, vid ett flertal tillfällen, med bekämpning av skogsbrand.

²⁹ Scandinavian Aviation Academy har sina rötter i den 1963 startade Bromma Flygskola som under 1980-talet startade landets första sammanhållna trafikflygarutbildning. Verksamhet bedrivs bl a i San Diego i Kalifornien och i Västerås.

³⁰ På eftermiddagen den 22 december 2005 gjorde överstelöjtnant Doro "KODO" Kowatsch den sista flygningen med en österrikisk Saab 350E Draken vid Zeltwegbasen. I oktober 1987 var han den förste österrikiske piloten som flög en österrikisk 35:a och nu fick han äran att även bli den siste med en flygning på 10 min. Flygningen gjordes med den rödmålade 1408 "Ostarrichi 996".

³¹ Flygbolag utförde många hastigt organiserade långa hemtransporter av drabbade, även av skadade. I flygets årsbok "I luften 2006" har Michael Sanz i artikeln "Efter vågen" berättat om insatserna från olika flygbolag, flygvapnet samt andra svenska och utländska organisationer och företag. Exempel på militära insatser i samband med tsunamikatastrofen är att andra helikopterskvadronen, Berga ställde två HKP4 med besättningar till förfogande för att transportera skadade som anlände till Arlanda från katastrofområdet i Sydostasien. Varje helikopter var försedd med nio bårar samt ett antal sittplatser. Helikopterflottiljen transporterade även skadade som anlände till Kastrup i Köpenhamn till sjukhus i Sverige. Den 3-5 januari flögs de först identifierade omkomna hem med flygvapnets Hercules-plan till Arlanda. Senare flögs ytterligare omkomna hem med reguljärflyg till Arlanda men mottagning skedde på Ärna, varvid en ceremoni hölls. I början av februari hade 26 omkomna flugits hem.

³² Den nya Luftfartsstyrelsen består av den tidigare Luftfartsinspektionen samt avdelningen Luftfart och Samhälle inom Luftfartsverket. Chef för Luftfartsstyrelsen blir Nils Gunnar Billinger. Det kvarvarande Luftfartsverket under Lars Rekke blir därigenom ett mer renodlat affärsverk vars huvuduppgifter är drift och

utveckling av statens flygplatser för civil luftfart samt flygtrafikjänst i fred för civil och militär luftfart och utbildning av flygledare.

³³ Under den första veckan efter stormen var Växjö flygplats en viktig länk i röjnings- och reparationsarbetet efter stormen "Gudruns" härjningar. Stora personella och materiella resurser kunde flygas in för att snabbt nå ut till länets alla delar. Den första flygningen med extra personal till Sydkraft landade redan på söndagsmorgon den 9 januari med ett av försvarets Hercules-plan. Därefter var flygplatsen i beredskap dygnet runt, bl a med ambulanshelikoptrar för att undsätta drabbade där vägar inte varit farbara. I genomsnitt var det 40 fler flygrörelser per dag på flygplatsen.

³⁴ SVT-serien "Livräddarna" var en serie i sex avsnitt där en journalist och en fotograf hade fått följa med i helikoptern vid verkliga utryckningar. Det handlade bl a om barn med allergichock, en man som sågat sig i armen och en trafikolycka.

³⁵ Anbudstiden är 60 dagar och Rikstrafiken räknar med att offentliggöra upphandlingen i juni. Den gäller trafik från slutet av oktober 2005 och tre år framåt. Den tidigare upphandlade trafiken på dessa flyglinjer startade i slutet av oktober 2002 och avtalen ska nu omsättas eftersom avtalen får vara max 3 år. Det gäller trafik mellan Arlanda och orterna Arvidsjaur, Gällivare, Hagfors, Hemavan, Lycksele, Storuman, Sveg, Torsby och Vilhelmina samt linjen Pajala- Luleå.

³⁶ Några dagar tidigare, 2 mars, har Poa Ekeblad också satt höjrekord i klass AX9 med start i Mehedeby och nått 9035 meter, då med ballongen "Heart of Gold II" (Grabber), SE-ZGX..

³⁷ KSAK:s guldmedalj utdelades några dagar före årsmötet 2005 till engelsmannen David Hempleman-Adams för hans bedrift att flyga ballong från Spetsbergen till Nordpolen och åter.

³⁸ Om det nya trafikledningssystemet Eurocat 2000E berättar Ingvar Karlsson i I flygets årsbok "I luften 2006". Man noterar att nu har papperstripparna ändå till sist försvunnit.

³⁹ Radarstationen "Bonsen" på Furillen var av typ PS-66, som anskaffades i fem exemplar 1965. Det var då den kraftfullaste radar som fanns på marknaden med bland annat hoppfrekvens och tredimensionell höjdmätning. Efter 1986, då den ersatt en äldre station, hann den leverera radarbild i princip dygnet runt med en drifttid på cirka 150 000 timmar. Se <http://www.kalla-kriget.se/sverige/militart/flygvapnet/radar/ps66.html>

⁴⁰ Parr efterträder Sven Scheiderbauer som efter 13 år som chef för Flygvapenmuseum blir chef för Norsk Luftfartsmuseum i Bodö och VD för dottersällskapet Norsk Luftfartssenter Bodö AS.

⁴¹ Vid en ceremoni vid Berga söder om Stockholm den 9 juni 2005 förklarade chefen för Försvarsmaktens helikopterflottilj, överste Mats Westin, 2:a helikopterskvadronen nedlagd, en följd av ett riksdagsbeslut i december. Vid ceremonin var förutom den militära och civila personalen vid Berga också tidigare tjänstgörande inbjudna. Ceremonin genomfördes på helikopterplattan framför hangaren och flankerades av två HKP 4. Helikopterbasen på Berga etablerades i början av 1960-talet och var under många år navet i marinflygets helikopterverksamhet. I och med nedläggningen av Berga-förbandet finns det inte längre något militärt flyg fast baserat i Stockholmsområdet. Helikopterflottiljens verksamhet kommer i framtiden att koncentreras till Malmen och Ronneby, samt med baseringar i Sätenäs och Luleå.

⁴² Den från Esrange uppsända ballongen var dubbelt så stor som Globen och landade efter en knapp veckas flygning över norra Atlanten den 16 juni på Victoria-ön i norra Kanada. Med hjälp av det 2.700 kg tunga teleskopet Blast kunde grundläggande frågor om stjärnors livscykel och därmed universums utveckling studeras.

⁴³ Natten till den 24 juni avled den 100-årige passageraren i sviter efter kraschen 21 juni. Förloppet vid starten hade videofilmats och visades i televisionens nyhetssändningar. Helikopterns ägare saknade tillstånd till kommersiell flygning i Sverige. Helikoptern var experimentklassad och fick inte flyga med passagerare utanför registreringslandet och fick heller inte flyga över tätbefolkade områden. Piloten hade svenskt privatflygcertifikat, helikopter (AH) som inte var validerat av den litauiska myndigheten. Privatflygcertifikat gäller inte för kommersiell flygning och certifikatet gällde inte heller för denna typ av helikopter. Den 18 augusti lämnade Luftfartsstyrelsen en åtalsanmälan till åklagarkammaren i Västerås. Av den utredning Statens Haverikommission presenterade 2007-10-12 framgår att en teknisk undersökning påvisade förorening i ena motorns bränslespridare vilket minskade dess effekt från 415 hk till 180 hk. Det var också osäkert om den senare avlidna 100-åringen varit ordentligt fastspänd. Åtalet mot piloten lades ned. Olyckan berodde på ett tekniskt fel och inget brott har begåtts som kan förknippas med olyckan. Som en följd av att haveriutredningen tog över två år hann några av åtalpunkterna preskriberas.

⁴⁴ Experimenten med ett segelflygplan av typ Blanik försett med två små jetmotorer om ca 200 N dragkraft vardera beskrivs av Gert Acketoft i Segelflygsport nr 3 år 2005.

⁴⁵ Räddningsinsatsen 9 augusti 2005 utfördes av en helikopter från Norrlandsflyg baserad i Visby. Även en av försvarets helikoptrar från F 17 i Ronneby deltog i räddningsarbetet, liksom två flygplan från kustbevakningen.

⁴⁶ I Helikopterflottiljnytt nr 3/2005 finns en artikel om verifieringen. Certifikatet är till viss del begränsat då det kvarstår ett antal verifieringar med stark operativ anknytning. Ansvaret för verifieringarna har Agusta Westland men de skall genomföras i Sverige eftersom de skall certifieras mot den svenska militära luftfartsmyndigheten FLYGI. Verifieringarna består av fastrope, rappelling, vinschning, skjutning med kulspruta (ksp) som genomförs i Italien, samt mörkerflygning med NVG (Night Vision Goggles). Förberedelser på börjades i juni och verkställdes vecka 42 och 47.

⁴⁷ De civila räddningshelikoptrarna skall från 2006 ersätta försvarets helikoptrar i Säve och Berga som dras in. De civila skall kunna rycka ut snabbare än i dag - 15 minuter mot ca 45 minuter.

⁴⁸ Helikopterflottiljens ledningsorganisation är från 1 september 2005:

- Flottiljstaben och Arméoperativ helikopterverksamhet är baserad på Malmen;
- Första helikopterskvadronen, en Flygräddningsgrupp är baserad på F21, Kallax, Luleå.
- Tredje helikopterskvadronen, en Sjöoperativ grupp är baserad på F17, Kallinge, Ronneby.
- Femte helikopterskvadronen, en Flygräddningsgrupp är tills vidare baserad på Säve, Göteborg.

⁴⁹ Om denna resa till Ullared kan läsas hos Länstidningen i Östersund på www.ltz.se/artikel_standard.php?id=273931&avdelning_1=101&avdelning_2=142

⁵⁰ Ljusdalspostens artikel om uppröjningen efter Färila-basen finns på www.ljp.se/20051018/artiklar/L1_20051018_014.pdf

⁵¹ Se SHK haverirapport RL 2008:03, 2008-09-01. www.havkom.se

⁵² Uppdraget i Uzbekistan har inneburit att en styrka på 32 personer och en TP 84 varit stationerade i Termez i södra delen av landet och därifrån genomfört transportflygningar i Afghanistan med TP 94 Hercules åt ISAF, International Security Assistance Force, bestående av styrkor från 26 nationer. Uppdraget ISAF har i Afghanistan är att vara ett stöd i den demokratiseringsprocess som landet genomgår, bl a i samband med parlamentsvalet under hösten 2005. Erfarenheterna från uppdraget är mycket goda.

⁵³ Sedan Viggensystemet togs i bruk i 1971, har man i flygvapnet flugit 570 916 timmar med Viggensflygplan. 19 Viggenspiloter har omkommit. Även om Vigen inte längre är operativ kommer Försvarets materielverk att flyga med två SK 37E som provflygplan.

⁵⁴ Epoken SH-89 avslutades den 13 december 2005 med en ceremoni vid F 17 i Ronneby. Planet hade då tjänat Marinflyget och sedermera Helikopterflottiljen i drygt 10.000 förtjänstfulla flygtimmar i olika slag av "spanande verksamhet". Planet var först baserad på Bromma och sedan 1989 i Ronneby.

⁵⁵ I den segslitna processen har FMV i samråd med försvaret för regeringen framhållit att Neuronprojektet är det bästa sättet att utveckla Gripen's framtid på men att man inte undersökt Sveriges eget behov av ett obemannat stridsflygplan. Från både "vänster och höger" finns misstro mot att Neuron är värd att satsa på.

⁵⁶ Luftfartsverket har under många år studerat lednings- och övervakningssystemet ADS-B och använder därvid den VHF datalänk (VDL Mode 4) som Håkan Lans står bakom. I ADS-B kompletterar eller ersätter satellitnavigering konventionell radar. Se exempelvis www.lfv.se/templates/LFV_ListArticle____40624.aspx

⁵⁷ Fällforsbasen som lades ned 2006 byggdes upp under 1955-56. Den första landningen på basen skedde 1957 och var ett flygplan A32 Lansens från F 17 som fick motorstopp över Tåme skjutfält och glidflög fram till fältet. Landningsbanan var vid det tillfället inte snöröjd och snödjupet var 70 centimeter, men trots det var det en lyckad landning. Den första stora flygförbandsövningen, Midnattssol, varade i en månad och genomfördes 1959. Under 90-talet genomfördes 1000 flygplanrörelser (start och landning) per år. Den sista officiella flygningen genomfördes 3 maj 2000 av uppvisningsföraren Peter Eriksson i en JA 37 Vigen. Källa: www.f21.mil.se/index.php?lang=S&c=news&id=33106

⁵⁸ Om denna hemtransport från ett plötsligt krigsdrabbat Libanon kan läsas på www.fmlog.mil.se/index.php?c=news&id=33274&do=print

⁵⁹ I augusti bryter Försvarsmakten en tidigare överenskommelse och meddelar Rikspolisstyrelsen (RPS) att de två Stockholmsbaserade polishelikoptrarna efter den 30 september 2006 inte får använda Berga helikopterbas. Efter ett muntligt bygglov hade en tillfällig bas börjat byggas på Myttinge skjutfält men avbrutits. Omkringboendes protester gjorde att Värmdö kommun förlängde remisstiden. Samtal mellan RPS flygchef och chefen Amf 1 i ett försök att förlänga baseringen på Berga resulterar bara i ett definitivt negativt besked. RPS meddelar då att båda helikoptrarna skall flyttas till Göteborg. Justitieminister Thomas Bodström säger då att om inte konflikten omedelbart löses kommer regeringen att besluta om var i Stockholmsregionen en ny helikopterbas skall byggas. Ett extrainkallat möte i Värmdö miljö- och byggnadsnämnd beslutar att Myttingebasen får byggas och användas i tre år. Basen beräknas bli färdig i oktober och till dess baseras RPS helikoptrar på ambulanshelikoptern i Mölnvik

⁶⁰ SHK redogör för händelsen då ett målbogseringsplan var nära att träffas av eld från en tjeckisk Gripen i Rapport RM 2007:04 publicerad 2007-10-18, som också finns tillgänglig på www.havkom.se/virtupload/reports/rm2007_04.pdf

⁶¹ Källa Flygtorget.se: www.flygtorget.se/nyheter/nyhetsdetaljer.asp?ID=4485&KatID=1

⁶² I augusti 2006 meddelas att tre HKP 9 från Helikopterflottiljen i Linköping skall grupperas i Kosovo mellan oktober 2006 och juli 2007. Helikopterinsatsen blir en del i den svenska fredsbevarande Kfor-styrkan KS14. Det är första gången ett helt förband med svenska militära helikoptrar deltar i utlandsstyrkan. Uppgiften blir främst material- och personaltransporter, rekognosering, ledning och fältmässiga sjuktransporter. Den 25 oktober 2006 landade styrkan på den amerikanska basen efter att ha flugit via Tyskland, genom alperna till Italien och sedan via Albanien. Styrkan på 23 personer är därmed komplett.

⁶³ Om organiserandet hösten 2006 av flygtransporterna till den svenska ISAF-styrkan i Afghanistan kan läsas på www.f7.mil.se/index.php?lang=S&c=news&id=34665

⁶⁴ Om SAS-passagerares "utsläppsrätter" eller "avlatsbrev" berättar SAS på www.e24.se/dynamiskt/tjansteforetag/did_14823665.asp

⁶⁵ Se SHK haverirapport RL 2008:05, 2008-08-20. www.havkom.se

⁶⁶ Om flygförseeningarna våren 2007 berättar DN på <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=678&a=635790>

⁶⁷ Om Cybaeros order på obemannade helikoptrar kan läsas på www.flygtorget.se/nyheter/nyhetsdetaljer.asp?KatID=5&ID=5051

⁶⁸ Med nya värmeväxlare sparar flygplatsen energi, vilket i sin tur minskar behovet av fjärrvärme, som i sin tur leder till mindre utsläpp av bland annat koldioxid enligt LFV Stockholm-Arlanda Airport. Man räknar med att spara nära 700 000 kronor årligen på investeringen.

⁶⁹ Se SHK haverirapport RL 2008:07, 2008-10-01. www.havkom.se

⁷⁰ På kvällen den 9 augusti 2006 sänder polska segelbåten Rzeszowiak, med 10 personer ombord, ut ett Mayday för problem i södra Östersjön. Hårt väder med vindbyar upp till 70 knop (35 m/sek), en våghöjd på 8-10 m och kraftiga regnskurar rädde. I sjöräddningsinsatsen deltog både den militära och den civila SAR-helikoptern från Ronneby.

⁷¹ Haverirapporten för Tp 79 79001 som sköts ned 13 juni 1952 av sovjetiskt jaktflyg kan erhållas exempelvis från SFF. Den finns även publicerad på www.mil.se/attachments/haverirapport_100dpi.pdf

⁷² Vid högvaktens avlösning den 6 juni 2007 medaljerade ÖB Håkan Syrén sju personer. Bland dem var ytbärgaren Mikael Nordfeldt från tredje helikopterskvadronen F 17, Ronneby, som under svåra förhållanden och med stor risk räddade besättningsmän när fartyget MV Finnbirch förläste 1 november 2006.

⁷³ Dagens Nyheter skriver 13 juni 2007 att ballongbranschen kämpar med svårigheter. Intresset från reklamköpare har minskat och det råder restriktioner i Stockholms luftrum. Antalet företag har minskat. *Tidigare kunde man se 30 ballonger i Stockholm, rekordet var 32 någon gång på 90-talet. I dag är det ovanligt att se så många som 10*, säger Hans Åkerstedt på Svenska Ballongfederationen.

⁷⁴ HKP 15 – K22 utförde det första marina uppdraget den 12 juni då den ryska torrlastaren ”Nikolay Lebedev” med hemmahamn Sankt Petersburg identifierades, rapporterades och dokumenterades in till sjöbevakningscentralen i Karlskrona i position mellan Tärnö och Gåsfeten.

⁷⁵ Se SHK haverirapport RL 2008:02, 2008-03-17. www.havkom.se

⁷⁶ Direktiven sammanfattar utredningens uppdrag enligt följande: En särskild utredare skall se över hur den offentliga sektorns användning av helikoptertjänster kan bli mer effektiv. Avsikten är att man genom ett ökat samutnyttjande och lokalisering skall uppnå effektiviserings- och rationaliseringseffekter. Utredaren skall behandla frågor om huvudmannaskap, samfinansiering, behov och tillgänglighet samt vilka begränsningar som kan finnas i de aktuella regelverken. Den särskilde utredaren skall vidare utreda frågan om lämpligheten av och fördelarna med att i ökad utsträckning ingå avtal med kommersiella helikopteroperatörer.

⁷⁷ För att arbeta klimatneutralt gäller att minska koldioxidutsläppen, använda grön el och inte ha mekanisk ventilation. I åtagandet ingår strävan efter "minskad klimatpåverkan i samband med företagets samt personalens resor till och från arbetet" och att alla "tjänsteresor ska genomföras så att påverkan på miljön minimeras med avseende på koldioxid". Publicerat på www.flygtorget.se den 31 augusti 2007.

⁷⁸ Se SHK haverirapport RL 2008:04, 2008-09-09. www.havkom.se

⁷⁹ Pressmeddelande från Falck Ambulans AB. www.ambulansforum.se/

⁸⁰ I flygets årsbok "I luften 2009" (AoH) skriver Michael Sanz om höstens tre haverier inom SAS med Bombardier Dash 8 Q400-plan och om orsakerna härtill.

⁸¹ Intresseorganisationen Svenskt Flyg presenterar sin miljörapport på www.flygtorget.nu/nyheter/nyhetsdetaljer.asp?ID=5767&KatID=1 varifrån även själva rapporten kan nås.

⁸² Se SHK haverirapport RL 2008:11, 2008-11-17. www.havkom.se

⁸³ Helikoptern "Y 64" köptes in 1970 för att ersätta "Y 62" som havererade 1968. Helikoptern var byggd som prototyp nummer två (TAB-II) i Airline-serien för New York Airways och flög första gången redan 1958. Den hade använts för olika utvärderingsprov. Den anlände i delar som monterades på Malmen och hos Ostermans. Den var försedd med åtta "fyrkantiga" fönster på var sida och stjärtpartiet var prototypen till CH-46D-modellen i vilket monterades samma typ av motorer som i övriga HKP 4. Den är i övrigt modifierad till HKP 4B-standard.

⁸⁴ Fredrik Skanselid har gedigen flygerfarenhet som bl.a. en av grundarna till flygbolaget Fly Me där han under en period var VD. Övriga nya delägare, Lennart Pihl, Daniel Åslund och Per-Arne Fornander, har samtliga gedigen branschfarenhet bl.a. som mångåriga delägare i Osterman Helikopter. De tidigare ägarna Knut och Monica Hedström samt Norrlandsflyg AB flygchef Michael Åkerlund kvarstår som delägare med mindre aktieposter. Se www.norrlandsflyg.se

⁸⁵ Med nuvarande avvecklingsplan är K 07 den enda HKP 9 som kommer att flygas i 5000 timmar. Systemet avvecklas efterhand då personalen går över till de nya systemen, HKP 14 och HKP 15.

⁸⁶ Pressmeddelande från Falck Ambulans AB. www.ambulansforum.se/

⁸⁷ Se HkpS/AF 1 kamratförenings hemsida www.rotorwings.se under Förvarshistoriskt.

⁸⁸ Att säkerställa en hög helikopterförmåga är viktigt både för Sveriges eget insatsförsvaret och för insatser internationellt. Att utreda säkerhetsaspekterna är i det sammanhanget väsentligt. Ett stort antal olyckor har inträffat de senaste åren. En annan viktig del att komma till rätta med är de negativa effekterna av de många förseningar av leveranser av nya helikoptrar som förevarit de senaste åren, säger försvarsminister Sten Tolgfors.

Utredaren ska se över hur förmågan att understödja Försvarmaktens insatsförband med helikoptrar ska behållas respektive förbättras, samt vilka krav det ställer på dimensionering och organisation av helikopterförbanden. Utredaren ska analysera vilka av Försvarmaktens operativa helikoptersystem som kan och vid behov bör vidmakthållas. Utredaren ska utvärdera erfarenheterna av genomförda upphandlingar av helikoptersystem samt analysera flygsäkerhetsrelaterade frågor och föreslå förbättringsåtgärder.

En delrapport ska redovisa frågorna om helikopter 4-systemet senast den 31 december i år och slutrapporten senast den 1 december 2009. (Senare tilläggsdirektiv medför en viss senareläggning; se notis för 18 december 2008 och not härtill.)

Utredare utses vid senare tillfälle. Se www.regeringen.se/sb/d/514

⁸⁹ Sedan år 2000 har fjorton personer omkommit vid militära helikopterolyckor. Vid den senaste olyckan i Ryd 11 september 2007 omkom fyra personer. Enligt rapporten efter den olyckan anser SHK att bristerna vid Helikopterflottiljen är så allvarliga att piloterna inte kan utföra uppdragen med en acceptabel säkerhetsnivå. Kommissionen föreslår en "time out" och en återuppbyggnadsperiod.

Sedan haverirapporten presenterats inför ÖB förbud mot förbandsflygning. En ny manual för förbandsflygning ska snabbt utarbetas och piloterna få kompletterande utbildning

Eftersom både flygvapeninspektören och flygsäkerhetsinspektören är nämnda i utredningen tillsätter ÖB egna utredare, ställföreträdande flottiljchefen vid F 17 i Ronneby och ställföreträdande chefen för flygbefälsskolan, som blir direkt underställda ÖB.

Försvarsmakten får sex månader på sig att återkomma till Haverikommissionen med uppgifter om hur dess rekommendationer ska hanteras av flygvapnet.

⁹⁰ Utredaren ska se över hur förmågan att understödja Försvarsmaktens insatsförband med helikoptrar ska bibehållas respektive förbättras, samt vilka krav det ställer på dimensionering och organisation av helikopterförbanden. Utredaren ska analysera vilka av Försvarsmaktens operativa helikoptersystem som kan och vid behov bör vidmakthållas. Utredaren ska utvärdera erfarenheterna av genomförda upphandlingar av helikoptersystem samt analysera flygsäkerhetsrelaterade frågor och föreslå förbättringsåtgärder.

Regeringen har i tilläggsdirektiv beslutat att en delrapport ska redovisa frågorna om helikopter 4-systemet senast den 31 mars 2009 och slutrapporten senast den 1 mars 2010.

⁹¹ Storsäljaren CFM56 tillverkas av CFM International som är hälftenägt av Snecma (Safran Group) och General Electric Co. Den är den jetmotor som genom tiderna sålts allra mest i världen. Det var också kring CFM56 som samarbetet mellan Snecma och Volvo Aero Norge, VAN, inleddes redan 1982.

⁹² Klockan 4 på morgonen den 29 juli 1909, för hundra år sedan, ägde den första flygningen i Sverige rum. Starten skedde vid A 1 kasernområde på Valhallavägen i Stockholm, den plats där Militärhögskolan senare kom att ligga. Flygplanet var av den franska typen Voisin och även piloten, Georges Legagneux, var från Frankrike. Svenska flygpionjärer saknades dock inte. Svenska Aeronautiska Sällskapet, det som senare skulle ombildas till Kungliga Svenska Aeroklubben, bildades redan 1900.

Bland grundarna fanns armélöjtnanterna August Saloman och Karl Albert Beyron Amundson. Arvet från ballongflygaren Andréés expedition till Nordpolen 1897 vilade tungt över sällskapet, och att flyga med "systemet tyngre än luften" ägnades bara förstrött intresse.

En av grundarna av sällskapet, August Saloman, insåg dock att systemet "tyngre än luften" hade framtiden för sig och bjöd våren 1909 in ett danskt konsortium, lett av en Folmer Hansen, till att göra den första flygningen i Sverige med ett motordrivet flygplan.

Hansen, Legagneux och Vosin-planet kom till Sverige och Stockholm i slutet av juli 1909 och inrättade sig invid artilleriregementet A 1. Om några dagar skulle planet flyga, lovade man. Tidigt varje morgon gick Hansen ut och kände på vindarna, samtidigt som Legagneux provkörde motorn och sträckte stagen till vingarna på det dubbeldäckade planet. Först ville man göra en provflygning inför det stora publikframträdandet. Men dag efter dag sköts provflygningen fram eftersom det blåste för hårt.

Äntligen infann sig det rätta tillfället att prova planet! Det var en fin och stjärnklar natt mellan den 28 och 29 juli 1909. Klockan var tre på morgonen, solen var på väg upp och det var praktiskt taget vindstilla.

Klockan halv fyra drog Legagneux på gasen och lättade från marken. Det var första flygningen med ett motordrivet flygplan i Sverige! Enda ögonvittnena var handräckningsmanskaper från regementet samt några "berusade skådespelare och grosshandlare på väg hem från krogen", som det stod i en samtida morgontidning.

Efter den allra första flygningen drogs planet tillbaka till utgångspunkten och en andra flygning gjordes på ansevärd tio meters höjd. Landningen ägde rum ungefär där Kaknästornet nu ligger. Sträckan var två och en halv kilometer och den avverkades på drygt två minuter.

Den första officiella flygningen i Sverige genomfördes sedan under måndagskvällen den 2 augusti, i närvaro av bland andra kung Gustav V och en stor publik.

100-årsminnet av Legagneux flygning uppmärksammas i en specialutställning och ett föredrag på Tekniska Museet i Stockholm.

⁹³ Oljebolaget Shell har under de senaste åren utvecklat och producerat en blandning bestående av lika delar syntetiskt "Gas to Liquid" (GTL) bränsle och vanligt oljebaserat flygbränsle. Blandningen av vanligt flygbränsle och GTL-bränsle kommer att gå under namnet GTL Jet Fuel och staten Qatar satsar på att bli världsledande när det börjar säljas kommersiellt från och med år 2012.

⁹⁴ I flygplansnamnet BHT-1, bildar initialerna efternamnen åt männen som konstruerade flygplanet, Erik Bratt, Karl-Erik Hilfing och Björn Törnblom. BHT-1 byggdes av Skandinaviska Aero (SAA) i Norrtälje 1943-44 och provflögs för första gången den 4 december 1944 av Erik Bratt. SE-ANX, är det enda exemplaret